

Gemeente
Sliedrecht

Programmabegroting 2024

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Algemeen	5
Programma 1 - Samenleving	10
Programma 2 - Economie, onderwijs, sport en cultuur	19
Programma 3 - Ruimte	27
Programma 4 - Bestuur en organisatie	38
Programma 5 - Financiën van Sliedrecht	45
Paragrafen	48
Paragraaf Lokale heffingen en belastingen	49
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	58
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	67
Paragraaf Financiering.....	72
Paragraaf Bedrijfsvoering	79
Paragraaf Verbonden partijen	83
Paragraaf Grondbeleid.....	98
Paragraaf Grote projecten.....	101
Paragraaf Wet Open Overheid.....	104
Financiële begroting	105
Baten en lasten per programma 2024 - 2027	106
Baten en lasten op product-niveau	107
Overzicht op taakvelden	111
Reserves en voorzieningen	113
Meerjareninvesteringsprogramma.....	117
Overzicht van incidentele baten en lasten	118
EMU-saldo	120
Specificatie overhead.....	121
Geprognosticeerde balans.....	123
Landelijke indicatoren	124

Algemeen

Inleiding

Koersvast vooruit: we laten het zien!

De wereld om ons heen verandert continue. De grote ontwikkelingen rondom klimaat en economie volgen elkaar in hoog tempo op. In Sliedrecht is de onzekerheid over de vervuiling met PFAS een heel direct voorbeeld van de ontwikkelingen waarmee wij worden geconfronteerd. Een gevolg van de economische ontwikkelingen is dat de financiële zorgen voor veel inwoners steeds groter zijn.

De gemeente Sliedrecht anticipeert op alle relevante ontwikkelingen om ons heen. In Koers 2030 en het College werkprogramma zijn de contouren uitgewerkt hoe Sliedrecht staat en beweegt in deze veranderende maatschappij, zodat we klaar zijn voor de toekomst. De begroting 2024 bevat voor 2024 hiervan de concrete uitwerking.

Werken aan een veiliger en inclusief Sliedrecht: Hoe ziet dat er in 2024 uit?

We willen dat iedereen in Sliedrecht prettig en veilig kan samenleven. We hebben de ambitie om brede welvaart te realiseren voor onze huidige en toekomstige bewoners. En dat gaat niet vanzelf. Daarvoor is ambitie, vernieuwing, samenwerking en hulp van anderen nodig. Samen bouwen aan een economisch sterke regio, waar het prettig wonen, werken, studeren en leven is. Met een gezonde, groene en veilige omgeving, financiële stabiliteit, sociale verbondenheid en volop kansen voor iedereen. Binnen de regio is dat recent vastgesteld in de Groeiagenda.

We gaan samen met onze maatschappelijke partners - lokaal en regionaal –aan de slag om slimme verbindingen te maken om de zorg en sociale structuur (o.a. sport, onderwijs, welzijn en gezondheid) beter aan elkaar te verbinden, zodat we met elkaar gezondheid en een gezonde leefstijl kunnen bevorderen. Tevens zullen we door middel van (de uitwerking van) de woonzorgvisie richting geven aan de ruimtelijke ontwikkeling van Sliedrecht om nu en in de toekomst voldoende woningen en voorzieningen te hebben, zodat alle inwoners van Sliedrecht zo lang mogelijk prettig en veilig thuis kunnen blijven wonen.

Tenslotte werken we aan meer groene buitenruimte om de wijken en buurten aantrekkelijk te maken. Dat doen we zo dat we niet alleen een groene buitenruimte hebben maar ook hitte of heftige neerslag de baas kunnen. Dat onze leefomgeving deze klimaatveranderingen aankan. We gaan bijvoorbeeld waterbergingen maken zodat regen opgevangen wordt en dat water in tijden van droogte ingezet wordt om de buurt groen en leefbaar te houden. We maken een speerpunt van een mooie buitenruimte zonder zwerfafval. Dat we daar trots op zijn kun je zien omdat de entrees van Sliedrecht herkenbaar en aantrekkelijk zijn in 2024.

Werken aan ruimtelijke vernieuwing: Hoe ziet dat er in 2024 uit?

Voor de ontwikkeling van Sliedrecht kijken we niet alleen naar 2024, maar in dit jaar zetten we de stappen om in de toekomst plannen te kunnen realiseren. Met de invoering van de omgevingswet geven we onze inwoners meer regie over hun eigen initiatief.

Op locatie de Driehoek werken we aan verschillende duurzaamheidsinitiatieven zodat we niet alleen energie opwekken maar dat ook kunnen verwerken. Innovaties om samen met de regio ons voordeel mee te doen.

Het gebied ten noorden van de Betuwelijn is in 2024 volop in beweging. Sliedrecht Buiten, de sport en recreatievoorziening zal na jaren praten en plannen maken de eerste zichtbare stappen naar realisatie laten zien. Met de eerste stappen tot de realisatie van een AZC in Sliedrecht Noord geven we op de schaal van Sliedrecht antwoord op de mondiale vluchtelingen problematiek. Om sport en wonen in Sliedrecht Noord te kunnen realiseren werkt de organisatie door aan de realisatie van de Noord-zuid verbinding, de groene passage over de A15.

Ook binnen de huidige contouren gebeurt het nodige. Op de locatie van het voormalige politiebureau komt een nieuwe brandweerkazerne. We werken verder aan de wegen en riolering in de Vogelbuurt. De buitenruimte op de locatie Stormrand en omgeving wordt heringericht (opgehoogd en verduurzaamd).

Werken aan een ondernemend en betrokken Sliedrecht: Hoe ziet dat er in 2024 uit?

We gaan in 2024 aan de slag met de versterking van de relatie tussen de economische en toeristische as van Sliedrecht. Inwoners zien dit door niet alleen door verhalen, we pakken ook de buitenruimte aan om dit te laten zien.

Na de renovatie in 2023 is het gebouw aan Stationsweg 4 in 2024 volop in gebruik door verschillende doelgroepen. Stationsweg 4 wordt een ontmoetingsplek voor iedereen uit Sliedrecht. Iets dichterbij het gemeentekantoor starten we in 2024 met de renovatie van het raadhuis. Ook dat moet na de renovatie een ontmoetingsplek worden. Inwoners en bestuurders gaan hierover met elkaar in gesprek. Datzelfde gemeentekantoor wordt in 2024 ook verbouwd, zodat er een toekomst bestendige huisvesting wordt gerealiseerd voor het ambtelijk apparaat.

Een slagvaardige organisatie: Welk resultaat zien we in 2024?

De gemeente Sliedrecht hecht aan een open bestuur, verbonden met onze inwoners, bedrijven, verenigingen en instellingen. Vanuit de visie op Dienstverlening gaan we in 2024 op een gestructureerde wijze de dienstverlening ontwikkelen. In de verschillende projecten werken we met de participatieleider en weten inwoners welke mogelijkheden er zijn om inspraak te hebben.

Koers 2030 kunnen we alleen realiseren door onze organisatie en daarmee onze mensen de gelegenheid te geven om goed en efficiënt te kunnen laten werken. De afgelopen jaren is geïnvesteerd in de organisatie. Dat werpt in de huidige arbeidsmarkt ook de vruchten af. Stap voor stap komt de basis steeds verder op orde. Daarmee kunnen we in 2024 de stap zetten naar een Dienstverleningsvisie en duidelijke beloften aan onze inwoners. Beloftes die we maken op het gebied van afhandeling van vragen en meldingen.

Een begroting kan niet zonder ook een financiële blik vooruit te werpen. We staan er financieel goed voor. Wanneer we kijken naar de meerjarenbegroting, dan sluiten 2024 en 2025 positief. In 2026 daalt de bijdrage van het Rijk (ravijnjaar), waardoor er een tekort ontstaat en er ook in Sliedrecht een uitdaging is. Samen met andere gemeenten verwachten we dat het Rijk nog met oplossingen komt voor 2026. We bereiden ons voor op aanvullende oplossingen, zodat we keuzen kunnen maken als het Rijk zijn verantwoording niet neemt.

De programmabegroting 2024 op hoofdlijnen

Het verloop van het financieel meerjarenperspectief vanaf de Kadernota 2024 tot de primaire begroting 2024 laat over de jaren 2024 tot en met 2027 het volgende beeld zien:

Verloop Saldo

Financieel beeld Begroting 2024	2024	2025	2026	2027
A. Kadernota 2024	25	27	-1.132	-2.687
B. Raadhuis	0	-100	-100	-100
C. Meicirculaire 2023	276	500	34	1.213
Startpositie Begroting 2024	301	427	-1.198	-1.574
I. Verbonden partijen	-359	-359	-359	-359
II. Subsidies	0	0	-154	-154
III. Stelpost energie	250	0	0	0
IV. Technische wijzigingen	-21	89	138	79
Saldo Begroting 2024	171	157	-1.574	-2.009

In het verloopoverzicht van het saldo is het Raadhuis opgenomen. Besluitvorming hierover vindt plaats in de raad van 10 oktober 2023. Om een zo actueel mogelijk begrotingsbeeld te presenteren, is ervoor gekozen om vooruitlopend op de besluitvorming de financiële gevolgen in het verloopoverzicht op te nemen. De begrotingswijziging van de financiële gevolgen wordt verwerkt na besluitvorming. Hierdoor wijken de tabellen met daarin het begrotingssaldo opgenomen af in de rest van het boekwerk.

De Begroting 2024 laat in de jaren 2024 en 2025 een positief beeld zien. Vanaf het jaar 2026 is de begroting niet sluitend. Dit beeld sluit aan bij de stand van de Kadernota 2024. Bij de Kadernota 2025 en vervolgens bij de Kadernota 2026 worden voorstellen ter besluitvorming voorgelegd die leiden tot een sluitende meerjarenbegroting. Het uitgangspunt binnen de gemeente is om een realistische begroting op te stellen, zodat tekorten in de meerjarenraming duidelijk zichtbaar worden. Deze werkwijze is in lijn met het begrotingsadvies vanuit de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).

Onderstaand volgt een korte toelichting op het verloopoverzicht van het saldo:

Raadhuis

In het initieel voorstel (08-02-2022) is uitgegaan van een benodigd krediet van € 3,28 mln. Naar aanleiding van het definitief ontwerp is duidelijk geworden dat het krediet niet toereikend is. Het benodigd krediet bedraagt € 4,96 mln. Met het ophogen van het krediet nemen ook de kapitaallasten (rente + afschrijving) toe. Voor een deel van deze lasten is dekking in de begroting aanwezig. Het deel wat niet gedekt is en dus ten laste komt van het begrotingssaldo vanaf 2025 bedraagt 100K.

Meicirculaire 2023

U bent in juni 2023 middels een college informatiebrief geïnformeerd over de effecten uit de meicirculaire 2023. Zoals in deze brief beschreven worden de effecten 2024 en verder verwerkt in de Begroting 2024.

Verbonden Partijen

Bij het opstellen van de Kadernota 2024 is de Begroting 2024 van de verbonden partijen aangehouden. In het proces naar het opstellen van de gemeentelijke begroting is er vanuit de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid een extra claim van 144K ontvangen. Deze claim bestaat voornamelijk doordat de werkelijke CAO veel hoger ligt dan de CAO waar rekening mee is gehouden in de begroting. Daarnaast is er abusievelijk een fout gemaakt in de berekening van de benodigde indexering inzake de SOJ, GR Sociaal en DGJ. Dit resulteert in een tekort van circa 200K.

Subsidies

In de Kadernota 2024 is 300K beschikbaar gesteld voor het ophogen van de subsidies binnen het

Sociaal Domein. Bij het opstellen van de Begroting 2024 is geconstateerd dat dit bedrag door indexaties (CPI September 2023 +3,1%) en CAO ontwikkelingen (CAO Social Work +13%) niet 350K moet zijn maar 650K. Er ontstaat een tekort van 350K. Dit bedrag kan voor 200K structureel binnen de huidige budgetten van de begroting worden opgevangen. Het resterende bedrag van 150K wordt in 2024 en 2025 gedekt uit de Brede SPUK voor het Gezond en Actief Leven Akkoord. Dit bedrag voldoet aan de voorwaarden van deze regeling. In 2026 en 2027 komt het tekort ten laste van het begrotingssaldo.

Stelpost energie

In de Begroting 2024 is een stelpost reservering hogere energiekosten van 750K opgenomen. Uit een analyse (huidige tarieven en verbruik) blijkt dat deze stelpost incidenteel verlaagd kan worden met 250K. Er resteert na verwerking nog een stelpost van 500K.

Technische wijzigingen

Bij het opstellen van de begroting zijn diverse processen doorlopen, hierbij ontstaan verschillen. Deze verschillen kennen geen inhoudelijke oorzaak (de activiteiten blijven gelijk), maar een technische. Dit betreffen onder andere de verwerking van indexatie, kapitaallasten en lonen- en salarissen.

Woonlasten

Jaarlijks worden de woonlasten van de verschillende gemeenten vergeleken in een benchmark. Deze is te vinden de paragraaf lokale heffingen. Op het moment van deze begroting ziet de ontwikkeling voor Sliedrecht voor 2024 er als volgt uit:

Woonlasten meerpersoonshuishouders	2022	2023	2024
Gemiddelde WOZ-waarde	€ 256.000	€ 298.000	€ 307.000
OZB eigenaren woningen	€ 192	€ 212	€ 225
Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouders	€ 316	€ 351	€ 365
Rioolheffing, eigenarendeel	€ 184	€ 184	€ 202
Rioolheffing, gebruikersdeel	€ 94	€ 94	€ 103
Totaal	€ 786	€ 841	€ 895
% stijging t.o.v. vorig jaar		7,0%	6,4%

Met de stijging van de woonlasten van ongeveer 6,4% is de verwachting dat Sliedrecht tot de gemeenten met lage woonlasten blijft behoren. De stijging is mede het gevolg van de aanvullende OZB-verhoging waartoe de raad bij de begroting 2023 (eerste begrotingswijziging collegewerkprogramma) heeft besloten. De cijfers die hier genoemd worden zijn indicatief en gebaseerd op actuele informatie. De definitieve vaststelling van de hoogte van de heffingen en belastingen voor 2024 vindt plaats in december 2023.

Leeswijzer

Programmabegroting

De programmabegroting is opgebouwd uit programma's en paragrafen. De programma's geven informatie over specifieke beleidsvelden. De paragrafen geven informatie over de gemeente in zijn geheel en geven diverse dwarsdoorsneden door de programma's heen. Het autorisatieniveau van de gemeenteraad voor de budgetten bevindt zich op de niveaus van de programma's.

Programma's

Elk programma begint met de visie van het programma, daarna de inleiding, gevolgd door een toelichting op de ambities en ontwikkelingen zoals deze in het collegewerkprogramma 2022-2026 zijn vastgesteld. Daarna wordt inzicht gegeven in de wijze waarop de ambities worden gerealiseerd. Dit is dus de vertaling van de in het collegewerkprogramma opgenomen speerpunten naar de beantwoording van de concrete vraag: "Wat gaan we ervoor doen in 2024?". De ramingen van de

baten en lasten zijn per product opgenomen voor zowel 2024 als de meerjarige bedragen. Tot slot worden de bijdragen van de verbonden partijen omschreven en wordt inzicht gegeven in de baten en lasten van het programma.

Indicatoren

Er zijn twee type indicatoren opgenomen. Enerzijds lokale indicatoren in de programma's welke het mogelijk maken te sturen en verantwoording af te leggen over het gevoerde beleid. Anderzijds de verplichte indicatoren (waarstaatjegemeente.nl) welke voortvloeien uit wetgeving om trends te ontdekken en op basis daarvan nader onderzoek te doen of maatregelen te nemen. De verplichte indicatoren zijn opgenomen onder de landelijke indicatoren.

Paragrafen

De paragrafen geven een 'dwarsdoorsnede' van de begroting gezien vanuit een bepaald perspectief. Veel van de paragrafen zijn hierdoor een belangrijke aanvulling op de informatie over de (meerjaren)begroting. Vrijwel alle paragrafen zijn wettelijk voorgeschreven vanuit het BBV.

De paragrafen vormen de kaders die de raad voor het college stelt voor het beheer en de uitvoering van het beleid (en de begroting). De raad heeft hiermee instrumenten in handen om:

1. de beleidslijnen van de diverse onderdelen van de financiële functie vast te stellen;
2. de hoofdlijnen van de uitvoering te controleren.

Financiële begroting

De financiële begroting, bevat een aantal cijfermatige tabellen, zoals het overzicht van baten en lasten, het overzicht van incidentele baten en lasten, algemene dekkingsmiddelen, geprognosticeerde balans en de reserves en voorzieningen.

Financiële tabellen

We ronden bedragen standaard af op € 1.000, tenzij anders weergegeven. We noteren een bedrag met een V of een N, waarbij V staat voor 'per saldo voordeel' en N staat voor 'per saldo nadeel'. Een V kan zowel lagere lasten als hogere baten betekenen. Een N kan zowel hogere lasten als lagere baten betekenen.

Programma 1 - Samenleving

Onze visie

In Sliedrecht is de samenleving veilig en inclusief. Er zijn sterke verbindingen en de tolerantie is groot. Iedereen doet mee naar vermogen en niemand valt tussen wal en schip.

Inleiding

Het sociaal domein blijft volop in beweging. De afgelopen jaren hebben we – in lijn met de uitgangspunten van de sociale visie en onze ambities uit Koers 2030 - geïnvesteerd in het versterken van de sociale structuur en de dienstverlening vanuit het Bonkelaarhuis verder verstevigd. Doorontwikkeling en versteviging blijft ook in 2024 noodzakelijk. Hierbij zien wij twee uitdagingen. De ambtelijke capaciteit staat onder druk en noodzaakt ons tot het verlagen van het tempo. En we zien een toename in het aantal ondersteuningsvragen op ons afkomen, terwijl de financiën onder druk staan.

Dit vraagt van ons als gemeente om de komende jaren duidelijke keuzes te maken en te prioriteren. Tegelijkertijd bieden zowel de ruimtelijke ontwikkeling als de nieuwe SPUK regeling ook kansen om als gemeente de preventieve structuur verder te versterken en een gezonde leefstijl te stimuleren en de veerkracht van onze inwoners te vergroten. Bewegen, sporten en gezonde voeding zijn de basis voor een gezonde leefstijl en draagt bij aan de gezondheid van onze inwoners. Hier zal niet alleen in 2024, maar ook in de komende jaren extra aandacht naar uitgaan. In 2024 versterken we preventie op basis van de SPUK GALA regeling. Via een wijkgerichte aanpak brengen we balans aan tussen de noodzaak van prioriteiten stellen en versterking van preventie.

Deze preventieve inzet is noodzakelijk omdat de zorg en ondersteuning voor onze inwoners onder druk komt te staan als gevolg van de krapte op de arbeidsmarkt, gepaard gaande met onder andere een dubbele vergrijzing. Er zijn simpelweg steeds minder professionals beschikbaar om onze inwoners de juiste ondersteuning en/of zorg te kunnen bieden thuis of in een instelling, terwijl de zorgvraag van met name ouderen (en andere kwetsbare inwoners) steeds meer toe zal nemen. Een sterkere verbinding tussen zorg, sociaal & ruimtelijke ontwikkeling is noodzakelijk om – vanuit ieders rol en verantwoordelijkheid - elkaar te versterken en te innoveren om passende ondersteuning en zorg nu en in de toekomst te kunnen blijven bieden. De uitwerking van de woonzorg-visie gaat helpen om hier richting aan te geven.

We vinden het belangrijk dat onze inwoners prettig in Sliedrecht samen kunnen leven en dat er naar elkaar omgekeken wordt en dat men elkaar helpt. Daarom blijft het van belang om te investeren in een sterke, veilige en gezonde leefomgeving. Een omgeving met logische ontmoetingsplekken die zorgen voor een stevig pedagogisch klimaat waar kinderen en jongeren op kunnen groeien, elkaar kunnen ontmoeten en hun talenten kunnen ontwikkelen. Bij deze ontmoetingsplekken hebben we speciale aandacht voor de behoefte van jongeren. Tieners willen plekken waar ze zichzelf kunnen zijn, waar ze vrienden kunnen maken en waar ze met elkaar in gesprek kunnen zijn over het leven en de uitdagingen die dat soms geeft. Denk aan het jongerencentrum en speeltuinen, die meer gericht zijn op oudere kinderen (zie punt 7 KTR 2023).

Naast logische ontmoetingsplekken in buurten en wijken hebben we een breed aanbod van verenigingen en sociale en culturele voorzieningen waar de inwoners elkaar kunnen ontmoeten en mee kunnen doen. Dit is onder andere mogelijk door de vrijwillige inzet van vele inwoners voor hun naaste of de gemeenschap. Om de kracht van de inzet van deze bewoners te kunnen behouden en versterken zetten we in op doorontwikkeling van het mantelzorgpunt en het bundelen van de krachten van de diverse vrijwilligersorganisaties. Daarnaast blijven passend aanbod voor iedereen en bekendheid hiervan ook in 2024 een belangrijk aandachtspunt.

Voor inwoners bij wie de draagkracht kleiner is dan de draaglast, blijven we een passend vangnet bieden voor (tijdelijke) ondersteuning. Vroegtijdig signaleren en preventieve inzet, aansluitend op de

principes van positieve gezondheid en 'normaliseren', blijven hierbij van belang om grotere problemen te voorkomen. We willen dat er voor iedere inwoner die ondersteuning nodig heeft, passende ondersteuning beschikbaar blijft. Daarom blijven we niet alleen met onze lokale partners innoveren en de sociale structuur versterken, maar hebben we ook onze regionale partners hard nodig. Daarom blijven we onze bijdrage leveren aan een sterke regionale samenwerking met ruimte voor lokaal maatwerk.

Prettig en veilig leven in Sliedrecht vraagt een veilige woonomgeving. Hieraan werken wij via ons Integraal Veiligheidsplan, waarin de doelen voor de komende vier jaar beschreven staan. In lijn met dit plan werken wij aan ondermijning, leefbaarheid, sociale stabiliteit, jeugd en fysieke veiligheid. De samenwerking met onze ketenpartners is de belangrijkste succesfactor in het versterken van een veilige woonomgeving voor alle Sliedrechters. De vrijwilligers van de vrijwillige toezichtteams zijn een belangrijke aanvulling op de professionals van de ketenpartners. Dit maakt ons wendbaar om snel en effectief op onverwachte situaties in te spelen.

Voor 2024 werken we op het gebied van de BOA's naar een toekomstscenario dat aansluit bij de ambities van Sliedrecht.

Kernopgave Veilig en Inclusief

Ook in 2024 zetten we in op een sterke sociale infrastructuur. We vinden het belangrijk dat inwoners voor zichzelf én voor elkaar zorgen. En wij zorgen voor een passend vangnet als er een steun in de rug nodig is.

Om onze sociale structuur betaalbaar te houden en te kunnen blijven investeren in inclusieve en veilige buurten, hanteren we in 2024 - in lijn met het collegewerkprogramma - de volgende vier speerpunten:

- A. We maken werk van een veerkrachtige samenleving
- B. We verstevigen het 'normale leven' door verbinding aan te brengen tussen gezondheid, sport, welzijn en onderwijs
- C. We verstevigen de bestaanszekerheid en ontwikkelkansen van onze inwoners
- D. We maken werk van veilige en veerkrachtige buurten

Ambities

Ambitie 1: We maken werk van een veerkrachtige samenleving

Binnen het Sociaal Domein hebben we op dit moment te maken met vele uitdagingen, denk bijvoorbeeld aan de dubbele vergrijzing, kansenongelijkheid, tekorten in de zorg, de vluchtelingencrisis, de energiecrisis en de hoge inflatie. Door al deze ontwikkelingen zien we een continue stijgende vraag naar ondersteuning, zien we dat de uitgaven binnen het Sociaal Domein blijven groeien en dat de houdbaarheid hiervan steeds meer onder druk staat. Tegenslagen in het leven worden vaak opgelost met individuele hulp- en ondersteuning, waarbij we geneigd zijn om alledaagse problemen te 'problematiseren'. We brengen een verandering op gang binnen onze samenleving, waarbij problemen niet per definitie vanuit de 'zorgbril' worden bekeken, maar waarbij we met een brede blik kijken naar onze inwoners en vooral ook zien wat er wél kan, vanuit het gedachtegoed van positieve gezondheid. Er mogen verschillen zijn en 'het normale leven' moet meer ruimte krijgen. We maken deze beweging samen met het onderwijs, professionals en vrijwilligers in het sociaal domein, de (sport)verenigingen, geloofsgemeenschappen, werkgevers én onze inwoners – een ieder die in Sliedrecht woont, werkt en recreëert. Het vraagt om aanpassing in communicatie, houding en gedrag en draagt ook bij aan een inclusieve samenleving. Met de nieuwe Wmo-verordening (2023) en investeringen in het voorveld zetten we de omslag naar normaliseren verder in gang.

Speerpunten

Een passend vangnet borgen voor inwoners die dat nodig hebben.

- Voor jeugdigen waarvoor op dit moment gezien de complexiteit van de ondersteunings- en hulpvragen geen passend jeugdhulpaanbod is, realiseren we in regionaal verband (Zuid-Holland Zuid) passende voorzieningen door middel van het programma Passend Jeugdhulplandschap.
- Om inhoud te geven aan de transformatiebeweging binnen het sociaal domein blijven we inzetten op het doorontwikkelen van nieuwe vormen van ondersteuning (o.a. Wmo naar de voorkant).

We faciliteren en stimuleren het principe normaliseren

- Professionals in het sociaal domein gaan eerst uit van de kracht van inwoners en hun omgeving en op basis daarvan maken zij de afweging óf en zo ja, welke voorziening en/of ondersteuning passend is bij de aard van vraag van de inwoner(s).
- Vanuit het Bonkelaarhuis wordt een integrale communicatiestrategie opgezet en uitgevoerd, waarbij bewust aandacht is voor het teweeg brengen van een verandering in denken en gedrag zowel intern als extern.
- We verstevigen de rol en functie van ons accounthouderschap in de subsidierelaties met onze partners, om zo te blijven sturen op de gewenste ontwikkeling.

Ambities

Ambitie 2: We verstevigen het 'normale leven' door verbinding aan te brengen tussen gezondheid, sport, welzijn en onderwijs

We willen het 'normale leven', zoals al omschreven onder de ambitie 'We maken werk van een veerkrachtige samenleving', verstevigen door een sterkere verbinding aan te brengen tussen gezondheid, sport, welzijn en onderwijs. De regeling Brede SPUK biedt ons kansen om dit goed vorm te geven en uitvoering te geven aan de landelijke afspraken die gemaakt zijn in het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Hierdoor zetten we in samenhang in op preventie, gezonde leefstijl en een gezonde, inclusieve sociale en fysieke leefomgeving, met als doel om onze inwoners toekomstperspectief te bieden en zoveel mogelijk te voorkomen dat zij nu of in de toekomst aangewezen zijn op sociale zekerheidsvoorzieningen. Lokaal is in 2023 het Sportakkoord II gesloten. We stellen een coördinator Sport en Preventie aan, die nadrukkelijk de opdracht heeft om de verbindingen te verstevigen.

Speerpunten

We stimuleren een gezonde leefstijl met voldoende beweging voor alle doelgroepen.

- Bij ruimtelijke ontwikkelingen binnen Sliedrecht is nadrukkelijk aandacht voor de inrichting van een gezonde leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeting. Dit betekent dat er nadrukkelijk aandacht is voor wandel- en fietsroutes, ontmoetingsplekken in de openbare ruimte en voldoende voorzieningen om de gezonde leefstijl te stimuleren.
- We stimuleren inwoners om in het dagelijks leven meer te gaan bewegen om zo bij te dragen aan een gezonde leefstijl & gezond gewicht en tevens een bijdrage te leveren aan

valpreventie. Dit gaan we onder andere doen door een beweegroute in Sliedrecht uit te zetten.

- We blijven mede vanuit het Lokaal Sportakkoord onze sportverenigingen faciliteren, zodat we voldoende laagdrempelig en passend sportaanbod voor onze inwoners behouden.
- We zetten in op het voorkomen van mentale problemen en versterken van mentaal welbevinden, waarbij we rekening houden met de uitgangspunten van positieve gezondheid en normaliseren.
- We starten met de uitvoering van het plan van aanpak dat in het kader van de Brede SPUK is opgesteld.
- Samen met partners zetten we in op een integrale aanpak om een gezond gewicht te bevorderen, hierbij hebben we speciale aandacht voor de doelgroep jeugd.
- We voeren in samenwerking met relevante partijen (o.a. jongerenwerk, politie, onderwijs en verslavingszorg) aan de hand van een uitvoeringsprogramma de acties uit die in het Preventie -en handavingsplan Alcohol en Drugs zijn opgenomen.

We stimuleren ontmoeting en interactie tussen mensen om sociale netwerken te verstevigen.

- Ruimtelijke vernieuwing draagt bij aan aantrekkelijke beweeg -en ontmoetingsplekken in de openbare ruimte. Hierbij denken wij aan het faciliteren van meer fysieke ontmoetingsmogelijkheden in de wijken. Hiermee willen we faciliteren dat mensen naar elkaar (blijven) omkijken waardoor de informele structuur in Sliedrecht wordt verstevigd. Daarnaast willen we borgen dat de signaleringstructuur aansluit, zodat mensen die (tijdelijke) ondersteuning nodig hebben deze ook krijgen.

Ambities

Ambitie 3: We verstevigen de bestaanszekerheid en ontwikkelkansen van onze inwoners

Bestaanszekerheid is een grondrecht dat is opgenomen onder artikel 20 van de grondwet. Dit is vertaald naar wetten en regels die de sociale zekerheid moeten garanderen en bijdragen aan een eerlijke verdeling van de welvaart. Als gemeente dragen we bij aan de bestaanszekerheid door uitvoering te geven aan de Participatiewet, Wet maatschappelijke ondersteuning, de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening, maar ook door het lokaal voeren van minimabeleid. In aanvulling hierop geven we in 2024 invulling aan het Gezond en Actief Leven Akkoord via de brede SPUK. Centraal staat dat we inwoners ondersteunen in het kunnen zorgdragen voor het voorzien in de basisbehoeften. Daarvoor investeren we ook in de persoonlijke ontwikkeling en participatie van inwoners om zo (financieel) zelfredzaam te kunnen worden, zijn en blijven.

Dit is belangrijk omdat we zien dat steeds meer Sliedrechtse inwoners gebruik maken van een uitkering en dat een groot deel van deze uitkeringsgerechtigden een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Dit komt onder andere door de hogere instroom van statushouders, de stagnatie van (lopende) ontwikkeltrajecten tijdens de coronapandemie en de concurrentie met beter gekwalificeerde werkzoekenden.

Daarom blijven we ook in 2024 onverminderd inzetten op het bevorderen van een opwaartse doorstroom op de participatieladder en de uitstroom van het uitkeringsbestand te vergroten. Dit vraagt om een bredere (en meer gezamenlijke) aanpak van onze uitvoeringsorganisaties Drechtwerk en Sociale Dienst Drechtsteden met meer inbreng van meer specialistische kennis van het netwerk van deze twee uitvoeringsorganisaties en hun positie in de arbeidsmarktregio. Denk daarbij onder andere aan zorg- en onderwijsinstellingen en meer gedifferentieerde praktijkomgevingen bij specifieke

werkgevers (sociale ontwikkelingsbedrijven en lokale initiatieven), een meer op de doelgroep toegespitst instrumentarium en daarmee ook een bredere financiering (o.a. WMO, WLZ).

Dit betekent onder andere herijking en aanpassing van methodieken, instrumentarium en ontwikkelprogramma op de (toenemende) zwaarte en specifieke (doelgroep)kenmerken van de uitkeringsgerechtigden, bevorderen van maatschappelijke participatie en parttime werk en pro actief benaderen van kwetsbare jongeren om hen een zo groot mogelijke kans te bieden op een zo zelfstandig mogelijk bestaan.

Speerpunten

Armoede is overdraagbaar. Daarom investeren we in onze kinderen, zodat ze maximale ontwikkelkansen krijgen aangeboden.

- We dringen gezondheidsachterstanden terug onder kinderen met de inzet van het programma Kansrijke Start waarbij we in de eerste 1000 dagen extra ondersteuning bieden.
- We werken aan de doorontwikkeling van het jongerenwerk in relatie tot haar preventieve functie.
- We geven lokaal invulling aan het opdrachtgeverschap voor uitvoering van het SMS Kinderfonds. Dit doen we in lijn met het vastgestelde minimabeleid. Het bieden van ondersteuning om de ontwikkeling en participatie van kinderen uit financieel kwetsbare gezinnen te stimuleren.
- Het niet-gebruik van het SMS Kinderfonds dringen we terug door de voorziening actief onder de aandacht te brengen. Hierbij streven we naar een bereik van 60% (360 kinderen) ten opzichte van 53,5% (321 kinderen) in 2022.

We bieden ondersteuning aan financieel kwetsbare inwoners.

- De financiële begeleiding en hulpverlening wordt lokaal aangeboden in samenhang en samenwerking met het totaal aan voorzieningen van de juridische hulpverlening, vroegsignalering schulden en schuldhulpverlening (Sociale Dienst Drechtsteden).
- De dienstverlening is laagdrempelig, integraal, stress-sensitief en draagt bij aan het duurzaam vergroten van de financiële zelfredzaamheid van de inwoner.
- Op de lange termijn versterken we de financiële zelfredzaamheid van inwoners door in te zetten op het verhogen van het gemiddelde onderwijsniveau, de arbeidsparticipatie en het welvaartsniveau.

We zetten in op participatie.

- We herijken het beleid op de Participatiewet en implementeren wetswijzigingen die voortkomen uit het programma Participatiewet in balans en het Breed Offensief.
- We zetten in op het verruimen van het aanbod van lokale leer-, werk-, en ontwikkelplaatsen voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- In aanvulling op de reguliere inzet van de Sociale Dienst Drechtsteden en Drechtwerk begeleiden we;
 - o 5 – 10 inwoners met een bijstandsuitkering richting werk.
 - o 25 - 30 inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt richting onderwijs, vrijwilligerswerk of een andere vorm van participatie.

Ambities

Ambitie 4: We maken werk van veilige en veerkrachtige buurten

Iedereen moet prettig en veilig kunnen samenleven. De ene wijk/buurt heeft op het gebied van veiligheid en leefbaarheid meer uitdagingen dan de andere. Dat heeft onder andere te maken met het type woningen, de bevolkingssamenstelling en de voorzieningen in een wijk. Daarom gaan we in 2024 verder aan de slag met wijkagenda's en zetten we samen met onze partners blijvend in op de veiligheid van onze wijken en buurten. In het kader van de regiodeal hebben we daarvoor samen met Zwijndrecht een aanvraag gedaan voor extra middelen voor kwetsbare wijken. En we maken gebruik van de kennis die Dordrecht heeft opgedaan door deelname aan het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid.

Samen met onze ketenpartners pakken we ernstige woonoverlast aan door per casus een integraal maatwerkplan te maken waarin we ieders expertise en bevoegdheden optimaal benutten. Hetzelfde geldt voor drugsoverlast. Verkeersveiligheid nemen we mee het verkeers- & mobiliteitsplan en in aansluiting daarop de naleving van verkeersregels. In lijn met het Integraal VeiligheidsPlan werken we toe naar een passende BOA-capaciteit. In 2024 werken we samen met onze buurgemeenten in Drechtsteden Buiten verder aan een Bestuurlijk Interventie Team, waardoor gemeente-overstijgend beter misstanden en ondermijning kunnen aanpakken.

Speerpunten

We investeren blijvend in veilige wijken en buurten.

- We implementeren de Aanpak Voorkomen Escalatie (AVE) om effectiever en efficiënter samen te kunnen werken met onze ketenpartners.
- We werken integraal samen om (woon)overlast aan te pakken. Het uitvoeringsplan woonoverlast wordt geactualiseerd en het bestaande convenant wordt aangevuld zodat informatiedeling correct plaats kan vinden.
- We continueren de inzet van buurtbemiddeling.
- De omgevingswet zorgt voor een verschuiving van vergunningsverlening naar toezicht en handhaving. We blijven monitoren of de vrijheid die de omgevingswet onze inwoners biedt, niet leidt tot meer burenruzies of overlastsituaties. Indien nodig treden we toezichthoudend en handhavend op.
- We pakken handel en gebruik van drugs aan door het integraal verzamelen en analyseren van signalen. Deze signalen dienen als basis voor aanpak en interventies. Naast de strafrechtelijke aanpak wenden we onze bestuurlijke middelen aan om vanuit verschillende sporen handhavend te kunnen optreden.
- We werken integraal samen om het middelengebruik onder jongeren terug te dringen.
- We zetten in op het voorkomen en zoveel mogelijk beperken van jeugdoverlast.
- We werken samen met onze ketenpartners aan het voorkomen van jonge aanwas in de criminaliteit.
- We investeren in een veilige inrichting van de buitenruimte en gaan daarmee verloedering tegen.
- We werken nauw samen met ketenpartners en inwoners om de leefbaarheid in Sliedrecht te monitoren. De signalen die hieruit voortkomen, worden vertaald naar de wijk- en buurtagenda's.
- We werken nauw samen met zorginstellingen om een veilig leefklimaat te realiseren voor al onze inwoners.
- We gaan spookbewoning tegen middels de Landelijke Aanpak Adresfraude.
- Met de VRZHZ realiseren we een nieuwe brandweerkazerne in Sliedrecht.

- Zowel in- als extern vergroten we het kennisniveau op het gebied van sociale stabiliteit. Samen met ketenpartners krijgen we inzicht in de dynamiek en processen die een rol spelen bij sociale stabiliteit.
- We voorkomen zoveel mogelijk dat maatschappelijk ongenoegen en polarisatie op geweldadige wijze wordt geuit. We zetten hierbij in op signalering en in verbinding blijven met de inwoners voor wie dit geldt. We werken hierin samen met partners en sluiten aan bij het project bondgenoten van de politie.
- Op basis van de ervaringen in voorgaande jaren bereiden we ons voor op toekomstige demonstraties en ongeregeldheden.
- We vergroten de weerbaarheid van zowel inwoners en ondernemers als het gaat om cybercriminaliteit en babbeltrucs.
- We focussen in onze ondermijningsaanpak op de kernthema's bedrijventerreinen, watergebonden locaties en het buitengebied.
- We vergroten de interne- en externe bewustwording op het gebied van ondermijning,
- We versterken onze informatiepositie ten aanzien van ondermijningssignalen en werken hierin nauw samen met onze ketenpartners.

We stellen samen met inwoners, maatschappelijke partners en andere partijen wijk-/buurtagenda's op.

We analyseren beschikbare data en gaan op wijk- en buurtniveau in gesprek met inwoners, maatschappelijke partners en andere relevante partijen. Samen met inwoners formuleren we (strategische) doelstellingen en realiseren we plannen om de veerkracht en leefbaarheid in de wijk/buurt te versterken of te behouden. In 2024 starten we met een pilot in twee wijken/buurtten.

- We benutten ruimtelijke ontwikkelingen om in samenhang sociale doelstellingen voor gezondheid, bewegen/sport, welzijn en veiligheid te realiseren:
 - Gebalanceerd woningbouwprogramma per buurt.
 - Schone, aantrekkelijke en veilige buitenruimte.
 - Meer groen en ontmoetingsplekken in de openbare ruimte.
- We blijven inzetten op het enthousiasmeren en verbinden van burgerinitiatieven. We faciliteren initiatieven zo, dat ze zich op eigen kracht blijven ontwikkelen.

We zetten in op het verstevigen van toezicht en handhaving.

- Per 1 januari 2026 stopt de huidige inhuurconstructie van BOA's bij de gemeente Papendrecht. In 2023 heeft een verkenning plaatsgevonden naar een alternatief om de kwaliteit en continuïteit van onze BOA-inzet te waarborgen en waar mogelijk te verbeteren. In 2024 maken we de definitieve keuze voor de organisatie van de BOA-inzet en brengen dit in de praktijk. Daarbij nemen we mee dat we willen toegroeien naar BOA-capaciteit die passend is bij de doelen van het Integraal Veiligheidsplan.
- Samen met de andere gemeenten in het basisteam Drechtsteden-Buiten verkennen we, in opdracht van de driehoek Drechtsteden-Buiten, de mogelijkheden om een Bestuurlijk Interventieteam op te richten. Dit interventieteam zal zich gaan richten op complexe misstanden en uitwassen van ondermijning.
- We werken nauw samen met de diverse toezichtteams die actief zijn in de gemeente Sliedrecht.
- We sluiten aan bij regionale- en landelijke toezicht en handavingsinitiatieven, zoals het Regionaal Controleteam Mensenhandel (RCTM) en het LSI (Landelijke Stuurgroep Interventieteams).

Reguliere werkzaamheden en overige ontwikkelingen

Reguliere taken

- We bevorderen een gezonde leefstijl.
- We behouden toegankelijke en betaalbare voorzieningen op het gebied van sport, cultuur en sociaal.
- We organiseren ondersteuning en hulp voor kwetsbare mensen in de samenleving.
- We voeren helder en transparant subsidiebeleid met duidelijke resultaatafspraken.

Beleidsindicatoren

Naam indicator	Meest recente waarde Sliedrecht	Streefwaarde
% van de inwoners dat problemen zelf of samen met bekenden (eigen sociaal netwerk) kan oplossen	90% (2021)	92%
Gemiddelde cijfer dat klanten aan de dienstverlening in het Bonkelaarhuis geven	8,4 (2022)	8,4
% huishoudens met een bijstandsuitkering	4,27% (sep 2023)	4%
Gemiddeld cijfer dat inwoners geven voor het prettig wonen in de buurt	7,5 (2019)	7,5

Overzicht van baten en lasten

Product	Werkelijk 2022 *)	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten:						
Veilig en inclusief Sliedrecht	-	N 80	N 55	N 55	N 55	N 55
Alg. maatschappelijke dienstverlening	N 966	N 1.100	N 1.113	N 1.115	N 941	N 867
Inburgering	N 2.451	N 4.453	N 555	N 555	N 555	N 555
Welzijnswerk	N 495	N 524	N 532	N 532	N 532	N 532
Jeugd- en jongerenwerk	N 542	N 523	N 528	N 528	N 528	N 528
Jeugdzorg	N 11.605	N 12.065	N 12.731	N 11.433	N 11.198	N 11.198
WMO	N 13	N 100	N 62	N 62	N 62	N 62
Individuele voorzieningen WMO	N 887	N 854	N 849	N 849	N 849	N 849
Algemene gezondheidszorg	N 387	N 436	N 845	N 845	N 470	N 470
Bijstand, participatie, etc.	N 22.944	N 24.974	N 24.866	N 25.186	N 25.228	N 25.149
Burgerzaken	N 854	N 841	N 1.019	N 1.028	N 1.067	N 1.078
Openbare orde en veiligheid	N 2.659	N 2.976	N 3.185	N 3.185	N 3.185	N 3.185
Totaal lasten	N 43.802	N 48.926	N 46.340	N 45.373	N 44.670	N 44.528
Baten:						
Veilig en inclusief Sliedrecht	-	-	-	-	-	-
Alg. maatschappelijke dienstverlening	V 105	V 10	V 10	V 10	V 10	V 10
Inburgering	V 4.944	V 5.146	V 265	V 265	V 265	V 265
Welzijnswerk	V 1	-	-	-	-	-
Jeugd- en jongerenwerk	-	-	-	-	-	-
Jeugdzorg	-	-	-	-	-	-
WMO	-	-	-	-	-	-
Individuele voorzieningen WMO	V 1.195	V 258	V 258	V 258	V 258	V 258
Algemene gezondheidszorg	V 25	-	V 488	V 488	V 113	V 113
Bijstand, participatie, etc.	V 7.197	V 8.428	V 8.521	V 8.688	V 8.887	V 9.084
Burgerzaken	V 303	V 235	V 464	V 478	V 556	V 569
Openbare orde en veiligheid	V 1	V 5	V 5	V 5	V 5	V 5
Totaal baten	V 13.773	V 14.082	V 10.012	V 10.193	V 10.095	V 10.305
Geraamd totaal saldo van baten en lasten	N 30.030	N 34.844	N 36.327	N 35.180	N 34.575	N 34.223
storting in reserve	-	-	-	-	-	-
onttrekking aan reserve	V 335	V 935	V 377	V 379	V 205	V 131
Geraamd resultaat	N 29.695	N 33.909	N 35.950	N 34.801	N 34.370	N 34.092

*) De vergelijkende cijfers van 2022 zijn omgerekend naar de nieuwe programmastructuur ingaande 2023.

Programma 2 - Economie, onderwijs, sport en cultuur

Onze visie

Sliedrecht is een ondernemersdorp pur sang met een karakteristiek ondernemersklimaat. De bedrijven(terreinen) zijn vitaal en het centrum is levendig.

Inleiding

In het programma Economie, onderwijs, sport en cultuur staan alle beleidsvelden van onze gemeente die gaan over werken, bedrijvigheid en vestigingsklimaat. Binnen dit programma zijn er twee hoofdonderdelen:

- economie en
- onderwijs en arbeidsmarkt.

We werken daarbij primair aan de kernopgave 'ondernemend en betrokken Sliedrecht', maar er zijn belangrijke raakvlakken met de kernopgave 'ruimtelijke vernieuwing'.

Kernopgave Ondernemend en Betrokken

Ondernemend en betrokken zijn zit diep geworteld in Sliedrecht. Binnen onze samenleving doen mensen veel zelf. Daar zijn we niet alleen trots op, we hebben ook de ambitie dat verder te versterken. Bijvoorbeeld door het borgen van de vitale economie en het levendig centrum. De rode draad daarin is verbinden, organiseren en promoten.

Sliedrecht is een ondernemersdorp pur sang. Verschillende Sliedrechtse bedrijven, met name die in de maritieme sector en de aanverwante maakindustrie, zijn actief over de hele wereld en bieden werk aan veel Sliedrechtse. Ook de vele zorginstellingen, de detail- en groothandel en de ondernemers in het centrum leveren een grote bijdrage aan Sliedrechts vitale economie. De lokale en regionale arbeidsmarkt is cruciaal: het lokale en regionale bedrijfsleven heeft immers behoefte aan gekwalificeerd personeel. Niet voor niets werken onderwijs en bedrijfsleven nu al samen aan een goede aansluiting van het onderwijs op het werk dat gedaan moet worden. Deze manier van werken borgen we graag voor de toekomst en waar mogelijk voegen we kwaliteit toe. Er ligt lokaal een belangrijke opgave om sterker in te zetten op het kapitaliseren van de maatschappelijke waarde van de Sliedrechtse bedrijven. Als we onze inwoners maximale kansen willen bieden, is het belangrijk een nog sterker appel te doen op de maatschappelijke verantwoordelijkheid van die bedrijven. We willen ze actiever en persoonlijker benaderen en verleiden tot het bieden van onder andere stage-, leer- en participatieplaatsen. Daarmee kunnen we bijgedragen aan de maatschappelijke opgaven zoals opgenomen in het programma 'Veilig en Inclusief Sliedrecht', waarin onder andere het verhogen van de participatie van onze inwoners richting de arbeidsmarkt centraal staat. (zie 3.1).

Natuurlijk houdt een gunstig ondernemingsklimaat ook in dat er voldoende ruimte is voor bedrijven. En dat bedrijven op de juiste plek gevestigd zijn. Ook een goede uitstraling van de terreinen en het centrum zijn daarbij van groot belang. Deze uitgangspunten zijn terug te vinden in de kernopgave ruimtelijke vernieuwing en zijn onlosmakelijk verbonden met het bedrijvenbeleid en het vestigingsklimaat. Ze moeten dan ook in samenhang gezien worden.

We gaan in 2024 voor de volgende vijf ambities vanuit het raamwerk van het collegewerkprogramma (CWP):

- A. We hebben in 2026 samen met ondernemend Sliedrecht uitvoering gegeven aan de Economische Visie
- B. We hebben in 2026 een stap vooruit gezet in optimaal ruimtegebruik voor bedrijven
- C. In 2026 bruisen de winkelgebieden in Sliedrecht en zijn ze (nog) verder opgeknapt
- D. In 2026 is ons lokale onderwijs verstevigd in aansluiting op maatschappelijke- en arbeidsmarktontwikkelingen

E. In 2026 staan er sterke samenwerkingsstructuren van ondernemers, (sport)verenigingen en maatschappelijke organisaties. Samen hebben ze een passend aanbod van voorzieningen gecreëerd en is de bekendheid hiervan vergroot

Ambities

Ambitie 1: We hebben in 2026 samen met ondernemend Sliedrecht uitvoering gegeven aan de Economische Visie

Samen met de ondernemers stelden we een nieuwe Economische Visie 2021-2030 op die tal van ambities bevat om de lokale economie nog beter te laten functioneren. Uitgangspunt is de algemene versterking van het vestigingsklimaat. Prioritaire thema's zijn vitale werklocaties en slim ruimtegebruik, innovatie, verduurzaming en digitalisering, arbeidsmarkt-onderwijs en bereikbaarheid. De visie én de ondernemers vragen voor de nieuwe collegeperiode niet om nieuwe plannen, maar om uitvoering. We realiseren daarom de volgende zaken.

Speerpunten

In de Smart Delta Drechtsteden zetten we ons actief in op innovatie en versterking van het maritieme cluster.

- In 2024 herijken wij de GroeiAgenda (op weg naar 2040) en krijgen de genoemde onderdelen een prominente plek in het regionale uitvoeringsprogramma.

In samenwerking met onze regio (via DEAL) hebben we als gemeente actief accountmanagement richting Sliedrechtse bedrijven.

- In 2024 werken we met de partners in de regio een aanpak uit voor strategisch regionaal accountmanagement. De aanpak is aanvullend op het lokaal bedrijvencontact van de gemeenten.

We werken aan verduurzaming van de Sliedrechtse bedrijventerreinen.

- In 2024 werken we met private partners aan de verdere realisatie van een Greendeal. Op de agenda staan onder andere de volgende punten om te komen tot duurzame energieopwekking en -mobiliteit op de bedrijventerreinen. van Sliedrecht:
 - uitwerken business plan
 - bepalen rechtsvorm
 - uitwerken organisatievorm en
 - het opstellen van een roadmap voor de fasering van de werkzaamheden

We zetten per 2023 een gemeentebreed ondernemersfonds op, voor en door ondernemers.

Samen met het Ondernemersfonds zetten wij in 2024 de volgende stappen. Wij werken samen bij het opstellen van een uitvoeringsagenda voor de opstart van diverse projecten, zoals parkmanagement voor bedrijventerreinen. Na het opstellen volgt de uitvoering.

Ambities

Ambitie 2: We hebben in 2026 een stap vooruit gezet in optimaal ruimtegebruik voor bedrijven

Het programma Ruimtelijke Vernieuwing krijgt steeds verder vorm. Duidelijk is dat wij nog steeds slim moeten omgaan met onze beschikbare ruimte. Optimaal benutten en kwaliteit verhogen blijven uitgangspunten. Dit geldt voor zowel de bestaande bedrijventerreinen als voor de (her)ontwikkeling van de laatste braakliggende (private) locaties.

Hoe de ruimtelijke puzzel zal worden gelegd, kun je terugzien in de planvorming van het programma Ruimtelijke Vernieuwing.

Speerpunten

We bereiden de ontwikkeling van Stationspark III voor inclusief een strategisch uitgiftekader.

- Samen met onze regiopartner DEAL stellen we in 2024 een strategisch uitgiftekader op voor Stationspark III.

We realiseren parkmanagement en gebiedsbeheer op alle Sliedrechtse bedrijventerreinen.

- In 2024 werken wij in nauwe samenwerking met het Ondernemersfonds de kaders uit voor de opdrachtverstrekking voor gebiedsbeheer/parkmanagement van de Sliedrechtse bedrijventerreinen.

We zetten in op (her)ontwikkeling van verouderde terreinen of nietontwikkelde locaties.

- In 2024 werkt ROM-D in opdracht van de gemeente Sliedrecht aan de (her)ontwikkeling van ten minste één nader aan te wijzen bedrijfslocatie (bij voorkeur aan het water) ten gunste van de bedrijvigheid in Sliedrecht.

Ambities

Ambitie 3: In 2026 bruisen de winkelgebieden in Sliedrecht en zijn ze (nog) verder opgeknapt

De afgelopen jaren is al veel werk gestoken in het versterken van de drie grotere winkelgebieden in Sliedrecht: het Burgemeester Winklerplein, de Kerkbuurt en de Woonboulevard. Die opgave is echter nog niet af en vraagt ook de komende jaren nog volle aandacht.

Speerpunten

De Leeghwaterstraat als hoofdstraat van de Woonboulevard wordt opgewaardeerd.

Na het ontvangen van het aanvullend krediet voor de herinrichting van de Leeghwaterstraat werken we in 2024 aan de verdere uitwerking van het ontwerp (VO) tot een bestek en uitvoeringsontwerp. Dit ontwerp voorziet in nieuwe riolering en bovengrondse inrichting. Hierbij wordt de Leeghwaterstraat ingericht als hoofdstraat van de Woonboulevard.

Structureel centrummanagement op de Kerkbuurt

- In samenspraak met de ondernemersvereniging(en) in het centrum en de centrummanager geven we verdere invulling aan de structurele afspraken over de bekostiging.

We geven verder uitvoering aan de herontwikkeling van het Burgemeester Winklerplein.

- In het vierde kwartaal 2023 wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de stand van zaken.

Ambities

Ambitie 4: In 2026 is ons lokale onderwijs versterkt in aansluiting op maatschappelijke en arbeidsmarktontwikkelingen

De komende jaren stijgt de vraag naar arbeidskrachten. Dit komt door de groei van de economie en de toenemende vergrijzing. Voor een gezonde lokale arbeidsmarkt is het daarom belangrijk om arbeidspotentieel te benutten. Dit doen we door leerlingen enthousiast te maken voor een carrière in de techniek of de zorg. Het onderwijs moet daarbij aansluiten bij wat lokale bedrijven en zorginstellingen nodig hebben. Dit vergroot tegelijk de kans dat inwoners in de toekomst een baan kunnen krijgen en versterkt het sociaaleconomische fundament van Sliedrecht.

Speerpunten

We hebben zicht op onze toekomstige opgave voor onderwijshuisvesting

- Het Integraal Huisvestingplan Onderwijs 2024-2044 wordt uiterlijk Q2 2024 ter besluitvorming voorgelegd.

We zetten in op het kapitaliseren van de maatschappelijke waarde van bedrijven voor Sliedrecht

- Tijdens bedrijfsbezoeken zijn onze sociale ambities nadrukkelijk onderdeel van gesprek. Doel daarvan is het aantal lokale stage- en leerwerk- en participatieplekken bij bedrijven te vergroten.
- We zoeken regionale samenwerking voor het verstevigen van de onderwijs-arbeidsmarktstructuur en sluiten aan bij initiatieven die een bijdrage leveren aan onze lokale onderwijs-arbeidsmarktstructuur

Ambities

Ambitie 5: In 2026 staan er sterke samenwerkingsstructuren van ondernemers, (sport)verenigingen en maatschappelijke organisaties. Samen hebben ze een passend aanbod van voorzieningen gecreëerd en is de bekendheid hiervan vergroot

Sport, cultuur en recreatie zijn de sociale bindmiddelen van een samenleving. Sportieve, culture en recreatieve voorzieningen, activiteiten en initiatieven zorgen niet alleen voor reuring in ons dorp, maar zorgen er ook voor dat inwoners mee kunnen doen en elkaar kunnen ontmoeten. Hiermee draagt het bij aan de veerkracht van de samenleving. Participatie binnen een vereniging, initiatief of voorziening zorgt niet alleen voor een (potentieel) sociaal netwerk. Het is ook een plek om levenslessen op te doen waar je de rest van je leven wat aan hebt. Sociale interactie, talentontwikkeling, afspraken nakomen en verantwoordelijkheid nemen bijvoorbeeld. Daarom faciliteren we de samenwerking tussen cultuur-, sport- en recreatiepartijen, zodat er nieuwe initiatieven en nieuw aanbod ontwikkeld kunnen worden. We hechten er belang aan dat zoveel mogelijk mensen bekend zijn met het aanbod in Sliedrecht.

Speerpunten

Gemeentelijk vastgoed wordt benut om de beleidsmatige doelstellingen van Koers 2030 te realiseren.

Doelstelling Vastgoed:

- Het gemeentelijk vastgoed wordt gebruikt waarvoor is bedoeld: het moet maatschappelijk toegevoegde waarde hebben.
- We richten ons op de kernportefeuille. De niet kernportefeuille moet afgestoten worden. We hebben geen gebouwen omdat we die toevallig hebben, maar alleen nog vastgoed dat maatschappelijk toegevoegde waarde heeft. We starten met het afstoten van woningen en het slopen van de woningen onder de hoogspanningsmasten. De panden uit de niet kernportefeuille (die van strategisch nut is) worden meegenomen in de betreffende planontwikkelingen. We starten met de Maaslaan en de Middeldiepstraat.
- Voor de strategische inzet van het vastgoed uit de niet kernportefeuille bepalen we de richting en planning.

Doelstelling Beheer:

- We maken een strategische keuze hoe we het beheer van multifunctionele gebouwen (Stationsweg 4, Dr, Langevelplein 30 en de sporthallen) structureel willen beheren, zowel gebouw technisch als voor wat betreft de (horeca-)exploitatie. Daarbij zijn gebruikers tevredenheid, flexibiliteit en functionaliteit belangrijke afwegingskaders. De gemeente zal daarvoor op de juiste afstand worden

gezet, zodat het gebouw optimaal gebruikt kan worden. Hierdoor kan flexibiliteit en maatwerk worden toegepast richting gebruikers.

- De exploitatie van het vastgoed wordt goed geborgd. Het vastgoed zal beter benut worden, c.q. multifunctioneler worden ingezet.

We blijven culturele organisaties en sportverenigingen ondersteunen om (meer) samen te werken en in gezamenlijkheid initiatieven te ontplooien en de bekendheid hiervan te vergroten.

- We zorgen ervoor dat er in de fysieke buitenruimte meer zichtbaar is wat er in Sliedrecht te doen is (met bewegwijzering, maar ook via actieve communicatie op de digitale borden).
- Er wordt uitvoering gegeven aan de rijksregeling Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK) om onder andere meer samenwerking tussen het onderwijs en culturele organisaties te stimuleren (dit is wel afhankelijk van of de subsidie wordt toegekend door de overheid).
- De combinatiefunctionarissen worden ingezet om ontmoeting te faciliteren tussen culturele organisaties en sportverenigingen onderling.
- Structurele afspraken worden gemaakt met Comité 4 en 5 mei voor de dodenherdenking en viering van de bevrijding in Sliedrecht.

We faciliteren de ontwikkeling van de Wonders of Water Experience van het Nationaal Baggermuseum, met aandacht voor kansen op recreatief, economisch en educatief gebied.

We ondersteunen het Nationaal Baggermuseum bij het opzetten van een WOW-Keet

- Bij de ontwikkeling van de WOW-Keet is de rol van de gemeente faciliterend.
- Uitgangspunt is een concrete bijdrage op economisch en educatief vlak, gericht op de verbinding met het onderwijs.

We verbinden sport, cultuur en recreatie met een veilig en inclusief Sliedrecht en ruimtelijke ontwikkeling

- Bij de planvorming voor de ruimtelijke (her)ontwikkeling van Sliedrecht besteden we nadrukkelijk aandacht aan het faciliteren en stimuleren van bewegen/sporten en mogelijkheden voor recreatie.
- Om lokale sportaanbieders te stimuleren en faciliteren om meer samen te werken, onderzoeken we de mogelijkheden voor de oprichting van een lokaal sportplatform. Dit gebeurt in samenwerking met de partners van het Lokaal Sportakkoord.
- De ontwikkelingen rondom een energieneutraal zwembad in Sliedrecht worden verder uitgewerkt met gebruik van onder andere de inzichten uit het behoefteonderzoek (2023) naar een energieneutraal zwembad.

Reguliere werkzaamheden en overige ontwikkelingen

Reguliere taken

Economie

- Bedrijfsbezoeken en accountmanagement
- Bedrijfsleven faciliteren

Onderwijs

- Zoveel mogelijk mensen aan het werk helpen
- Goed onderwijs voor alle kinderen faciliteren
- Onderwijsachterstanden bestrijden
- Leerlingenvervoer organiseren

Sport

- Voldoende sporten en bewegen stimuleren
- Sportverenigingen ondersteunen

Beleidsindicatoren

	Naam indicator	Meest recente waarde Sliedrecht	Streefwaarde
2a	% van jongeren onder 23 jaar zonder startkwalificatie en niet (meer) ingeschreven op een school	2% (2021)	1,5%
2b	% van de inwoners dat lid is van een organisatie	85% (2021)	87%
2c	% van de inwoners dat activiteiten buiten verenigingsverband doet	56%	70%

Bijdrage van verbonden partijen aan dit programma

GR Sociaal

De GR Sociaal voert voor de Drechtstedengemeenten gedelegeerde en gemandateerde taken uit op het gebied van de sociale zekerheid. Het betreft de uitvoering van taken op het gebied van de Participatiewet, Wet sociale werkvoorziening, Wet maatschappelijke ondersteuning en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. Daarnaast voert zij op basis van een dienstverleningsovereenkomst taken uit op het gebied van de Wet inburgering 2021, de ondersteuning van de gedupeerden van de toeslagenaffaire en het verstrekken van leefgeld aan Oekraïense vluchtelingen.

Dienst Gezondheid & Jeugd (GR)

De GR Dienst Gezondheid & Jeugd bestaat uit vier organisatie onderdelen: de GGD ZHZ, Leerplicht +

Voortijdig schoolverlaten (LVS) ZHZ, Veilig Thuis ZHZ en de Serviceorganisatie Jeugd (SOJ) ZHZ. Zij voert wettelijke taken uit op grond van onder andere de Wet Publieke Gezondheid, de Leerplichtwet en de Jeugdwet. De GGD ZHZ is de gemeenschappelijke dienst voor publieke gezondheid en beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid van de inwoners van Zuid-Holland Zuid. LVS ZHZ geeft uitvoering aan het handhaven van de Leerplichtwet en wetgeving op het gebied van voortijdig schoolverlaten. Het organisatie onderdeel Veilig Thuis ZHZ zet zich in voor het voorkomen en stoppen van huiselijke geweld, kindermishandeling en ouderenmishandeling. De Serviceorganisatie Jeugd ZHZ tenslotte draagt zorg voor het organiseren van de jeugdhulp in de regio.

Overzicht van baten en lasten

Product	Werkelijk 2022 *)	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten:						
Ondernemend en betrokken Sliedrecht	- N	225 N	100 N	100 N	100 N	100 N
Cultuur	N 369	N 479	N 380	N 381	N 372	N 369
Bibliotheek	N 567	N 554	N 591	N 592	N 593	N 594
Maatschappelijk vastgoed	N 375	N 649	N 575	N 576	N 577	N 578
Sport	N 953	N 673	N 685	N 685	N 685	N 685
Sportaccommodaties	N 1.335	N 1.940	N 1.587	N 1.590	N 1.903	N 1.897
Onderwijshuisvesting	N 1.331	N 1.214	N 1.291	N 1.272	N 1.644	N 1.654
Onderwijs- en leerlingzaken	N 1.329	N 1.700	N 1.650	N 1.635	N 1.618	N 1.618
Economische zaken	N 746	N 1.526	N 1.749	N 1.749	N 1.749	N 1.749
Beschut werk	N 606	N 101	N 102	N 102	N 102	N 102
Kinderopvang- en peuterspeelzalen	N 276	N 308	N 316	N 316	N 316	N 316
Totaal lasten	N 7.887	N 9.368	N 9.025	N 8.998	N 9.659	N 9.662
Baten:						
Ondernemend en betrokken Sliedrecht	-	-	-	-	-	-
Cultuur	V 131	V 84	V 84	V 84	V 84	V 84
Bibliotheek	V 103	-	-	-	-	-
Maatschappelijk vastgoed	V 253	V 403	V 392	V 392	V 392	V 392
Sport	N 91	-	-	-	-	-
Sportaccommodaties	V 1.013	V 1.019	V 1.019	V 1.019	V 1.019	V 1.019
Onderwijshuisvesting	V 18	V 44	V 44	V 44	V 44	V 44
Onderwijs- en leerlingzaken	V 756	V 933	V 971	V 971	V 971	V 971
Economische zaken	V 245	V 184	V 184	V 184	V 184	V 184
Beschut werk	-	-	-	-	-	-
Kinderopvang- en peuterspeelzalen	-	-	-	-	-	-
Totaal baten	V 2.428	V 2.667	V 2.694	V 2.694	V 2.694	V 2.694
Geraamd totaal saldo van baten en lasten	N 5.459	N 6.701	N 6.331	N 6.304	N 6.965	N 6.968
storting in reserve	N 86	-	-	-	-	-
onttrekking aan reserve	V 117	V 82	V 123	V 121	V 479	V 481
Geraamd resultaat	N 5.429	N 6.620	N 6.208	N 6.182	N 6.486	N 6.487

*) De vergelijkende cijfers van 2022 zijn omgerekend naar de nieuwe programmastructuur ingaande 2023.

Programma 3 - Ruimte

Onze visie

In de omgevingsvisie is onze visie ten aanzien van de openbare ruimte verwoord. De Kernopgave Ruimtelijke vernieuwing is hiervan een belangrijke uitwerking. De ambities hierin richten zich onder andere op een aantrekkelijke ruimtelijke inrichting, het realiseren van meer woningen, afgestemd op woonbehoeften en een meer energieneutraal Sliedrecht. Een voorbeeld hiervan is het toevoegen van een aantal groene longen waarmee de ruimtelijke kwaliteit wordt verbeterd. Daarnaast richten we ons op minder verkeersoverlast, meer verkeersveiligheid, is de barrière van A15 en het spoor in de ontwikkeling van Sliedrecht opgeheven en zetten we in op het stimuleren van fietsgebruik.

Inleiding

Het programma Ruimte gaat over alle beleidsvelden van onze gemeente die betrekking hebben op ruimtelijke ontwikkeling. Het gaat dan om woningbouw, ruimtelijke kwaliteit, leefbaarheid, duurzaamheid, bereikbaar en verbonden, onderhoud openbare ruimte, afvalinzameling en gemeentelijk vastgoed. We zien de uitwerking van de kernopgave 'Ruimtelijke vernieuwing' terug in dit hoofdstuk. Daarnaast worden in de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen en de paragraaf Grote projecten, maatregelen benoemd die bijdragen aan het op peil houden van de kwaliteit en het vernieuwen van de openbare ruimte.

Kernopgave Ruimtelijke Vernieuwing

In Koers 2030, ons ambitiesdocument uit 2020, is een toekomstbeeld van Sliedrecht geschetst waarbij we werken aan een inclusiever, mooier en levendiger Sliedrecht. We doen dat door woningen te bouwen en vernieuwen in een nieuw te ontwikkelen wijk boven het spoor (Sliedrecht Noord) en via binnenstedelijke herstructurering (met name Sliedrecht Oost). In het kielzog van woningbouw is niet alleen het toevoegen van verbindingen en ontsluitingen van groot belang, maar ook het creëren van ruimtelijke kwaliteit via parkachtige groenstructuren. Klimaatadaptatie is daar belangrijk bij, net als beheer en onderhoud. Ook de energietransitie en het versterken van het vestigings- en ondernemersklimaat spelen een grote rol.

Binnen het sociaal domein ligt de focus op verder bouwen aan de sociale infrastructuur, veiligheid en het benutten van de kracht van de samenleving. Dat laatste punt is cruciaal, omdat samenwerken de sleutel tot succes is. We hebben onze inwoners, ondernemers, het maatschappelijk middenveld en regionale partners dan ook heel hard nodig om de ambities te kunnen realiseren.

We gaan in 2024 uit van de volgende vijf ambities:

- A. Op basis van het Programmaplan en de Omgevingsvisie hebben we in 2026 de noodzakelijke voorbereidingen getroffen en de eerste projecten gerealiseerd voor de ruimtelijke vernieuwingsopgave.
- B. We voegen ruimtelijke kwaliteit toe voor een gezonde en aantrekkelijke woonomgeving.
- C. We maken Sliedrecht duurzaam.
- D. We verduurzamen de mobiliteit in Sliedrecht en daarbij heeft de fiets(infrastructuur) prioriteit.
- E. In 2026 is er vanuit provincie en rijk draagvlak om Sliedrecht Noord te ontwikkelen en hebben we voldoende fondsen voor de uitvoering van het Programmaplan, de energietransitie en de bereikbaarheidsopgave in de periode 2026-2030.

Ambities

Ambitie 1: Op basis van het Programmaplan en de Omgevingsvisie hebben we in 2026 de noodzakelijke voorbereidingen getroffen en de eerste projecten gerealiseerd voor de ruimtelijke vernieuwingsopgave

Met het Programmaplan en de Omgevingsvisie zijn de lijnen en uitgangspunten voor de kernopgave ruimtelijke vernieuwing uitgezet. Vanuit het Programmaplan staan de doelen van de binnenstedelijke herstructurering, de realisatie van Sliedrecht-Noord en de realisatie van een nieuwe Noord-zuidverbinding met Sliedrecht Noord over de A15/spoor centraal. De komende bestuursperiode willen we die doelen en de daarbij horende uitgangspunten rondom bijvoorbeeld kwaliteit, bereikbaarheid en duurzaamheid via een integrale werkwijze verder brengen. Daarbij is het nodig de samenhang tussen deze doelen én met de andere kernopgaven scherp te houden. De fysieke en sociale infrastructuur zijn immers nauw met elkaar verbonden en beïnvloeden elkaar.

De komende jaren zetten we in Sliedrecht vol in op ruimtelijke vernieuwing. Het gaat dan bijvoorbeeld om het woningbouwprogramma, de kwaliteit van de buitenruimte en de ontmoetingsplekken. We willen die ontwikkelingen echter ook ten behoeve van de sociale infrastructuur benutten. Omdat we bij ruimtelijke projecten als herstructurering of de aanleg van een warmtenet veel in contact komen met mensen, ligt er vanuit 'signalering en preventie' ook een kans om goede verbindingen te leggen tussen het fysieke en het sociale.

Speerpunten

Implementatie omgevingswet

We werken de komende jaren verder aan de 28 acties die minimaal nodig zijn voor de implementatie van de Omgevingswet. Sommige acties moeten voor de implementatie uitgevoerd zijn en andere acties hebben een doorlooptijd tot 2032. We werken samen met de regio en ketenpartners verder aan de implementatie van de Omgevingswet. In 2024 gaan we aan de slag met:

- het voortzetten van opleiden van collega's die te maken krijgen met de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb).
- een eerste versie van het Omgevingsplan verder uitwerken.
- de uitgewerkte en ingerichte DSO processen monitoren.
- de inrichting van de systemen voor VTH monitoren.
- verder oppakken van verordeningen en het omzetten naar de OW (mogelijk tot 2032)
- De gemaakte afspraken met de ketenpartners monitoren.

Sliedrecht Noord: publiek-private samenwerking

- We stellen een masterplan voor Sliedrecht-Noord op met de kaders en ambities voor de ontwikkeling in de polder, inclusief de aansluiting op de Noord-zuidverbinding.
- We werken de ontwikkelstrategie uit voor Noord.
- We werken samen met marktpartijen toe naar een samenwerkovereenkomst en ontwikkelafspraken.

Sliedrecht Oost: vernieuwing via meerjarig schuifplan

- In 2024 vindt de nadere planuitwerking plaats voor de deelprojecten van de binnenstedelijke herstructurering.
- We zetten de ruimtelijke planprocedure (globaal bestemmingsplan) voort voor de locaties die onder de binnenstedelijke herstructurering vallen.
- We werken aan het participatieproces en bereiden de projectontwikkeling voor van een aantal deelgebieden.

- Nadat de samenwerkingsovereenkomst door beide partijen is getekend en de samenwerkingsfase is gestart, ambiëren we in 2024 te werken aan het opstellen van een realisatieovereenkomst met Tablis Wonen en/of een nader te bepalen marktpartij.

We maken een ontwikkelstrategie om tot een gebalanceerd woningbouwprogramma te komen voor de bouw van 2.500 woningen tot 2040.

- We stellen een ontwikkelstrategie op voor Sliedrecht-Noord en de binnenstedelijke herstructurering op basis van het Programmaplan.
- We zetten de maatschappelijke adviesgroep (MAG) in om de afstemming en het draagvlak met belanghebbende verder te organiseren.
- We werken onze ambities verder uit met de partners. Zo houden we ons aan de reeds gemaakte prestatieafspraken voor 2023 en 2024 met Tablis Wonen en zetten we de samenwerking waar mogelijk voort via vervolgovereenkomsten met marktpartijen voor Sliedrecht-Noord en de binnenstedelijke herstructurering.
- Er is een sterke behoefte aan flexibele woonvormen voor spoedzoekers. Dat geldt zowel voor flexibele woonruimte als voor flexibele woonvormen. In 2024 werken wij deze woonvormen verder uit met relevante partijen in de markt.
- In 2024 moet iedere gemeente een woonzorgvisie hebben met een analyse van de woon-, zorg- en ondersteuningsbehoefte van aandachtsgroepen. In 2023 geven we samen met Tablis Wonen en zorgorganisaties inhoud aan deze visie en maken we aanvullende prestatieafspraken.

We zetten ons beleidsinstrumentarium proactief in voor de ruimtelijke vernieuwingsopgave.

- We stellen een nieuw Verkeers- en Mobiliteitsplan op.

Ambities

Ambitie 2: We voegen ruimtelijke kwaliteit toe voor een gezonde en aantrekkelijke woonomgeving

Een aantrekkelijke en veilige openbare ruimte is een randvoorwaarde voor een prettige en gezonde leefomgeving. Een leefomgeving waar onze inwoners zich graag in begeven. Om ergens naar toe te gaan, om elkaar te ontmoeten, om te bewegen en om te recreëren. De kwaliteit en inrichting van de openbare ruimte is het visitekaartje van Sliedrecht. Bovendien hebben we een opgave als het gaat om te zorgen voor een klimaatbestendige openbare ruimte. Kwaliteit toevoegen is de eerste stap. Maar we willen deze kwaliteit ook zo houden. Een belangrijk onderdeel daarin is ook het strategisch nadenken over onderhoudswerkzaamheden als het gaat om planning en prioritering. Met name als het gaat om de koppeling met de projecten uit het Programmaplan Ruimtelijke Vernieuwing. Ook is het voor een gezonde woonomgeving van belang te blijven strijden tegen de uitstoot van PFAS en de gevolgen daarvan.

Speerpunten

We blijven actief op het dossier Chemours/DuPont in de strijd tegen de uitstoot van PFAS en de gevolgen ervan voor de leefomgeving.

- We zetten het juridische traject waarin de bedrijven aansprakelijk zijn gesteld voor geleden en nog te leiden schade door de uitstoot door. (De wijze waarop is afhankelijk van de uitspraak op 27 september 2023)
- We dragen bij aan een sterke netwerk organisatie van alle bij de Pfas problematiek betrokken overheden en werken daarbij aan één gezamenlijk informatiepunt voor de inwoners in de regio.
- We adviseren de DCMR actief en kritisch over vergunningsaanvragen van en vergunningverlening aan de bedrijven.
- Milieu- en gezondheidskundige onderzoeken blijven we uitvoeren als die leiden tot handelingsperspectief voor onze inwoners en ondernemers. Naar aanleiding van het in 2023 uitgevoerde moestuinonderzoek vinden in 2024 diverse aanvullende onderzoeken plaats.
- We actualiseren het regionaal bodembeleid samen met de andere gemeenten in Zuid-Holland Zuid. (De omgang met) PFAS bij grondverzet is daar onderdeel van.

We maken het openbaar gebied in Sliedrecht schoon en aantrekkelijk en houden dat ook zo.

- Bij ruimtelijke ontwikkelingen verbeteren we de kwaliteit van de openbare ruimte integraal en duurzaam. Dat doen we door rekening te houden met toekomstig beheer en onderhoud, klimaatadaptatie, duurzaamheid, gezondheid/beweging en ontmoeting. We borgen dit door het bepalen van normen (bijvoorbeeld beeldkwaliteit) en streefdoelen.
- We houden de kwaliteit van de openbare ruimte op peil waarbij enkele locaties een impuls krijgen door het kwaliteitsniveau te verhogen of te kiezen voor een nieuwe inrichting. Het gaat dan in ieder geval om de entrees van Sliedrecht en een aantal sociaaleconomisch kwetsbare buurten. We koppelen dat aan de buurtagenda vanuit Veilig en Inclusief. Om de kwaliteit van de entrees structureel te verhogen en te borgen, maken we in 2024 een (integraal) plan met aandacht voor participatie. Daarbij worden ook de beeldkwaliteitseisen voor het groen van de entrees verhoogd.
- We actualiseren het afvalbeleid om te voldoen aan wettelijke regelgeving.

We realiseren Sliedrecht Buiten waar we naast de verplaatsing van VV Sliedrecht ook inzetten op openbaar sporten en recreëren (bijv. via een natuurspeeltuin).

- We werken toe naar de vaststelling van een de bestemmingsplan
- We werken toe naar een definitief ontwerp
- We verwerven grond

We voegen minimaal twee groene, parkachtige verbindingen toe tussen de polder en de Merwede.

- We werken de groen-recreatieve verbinding verder uit met diverse mogelijkheden voor klimaatadaptatie:
 - Lijn N482-Thorbeckelaan-Burgemeester Feitsmapark met een aftakking langs de PC Hooftlaan.

We zetten in op een meer groenblauwe, klimaatadaptieve inrichting van de buitenruimte.

- We willen de leefomgeving klimaatadaptief maken en zetten onder andere in op een meer groenblauwe inrichting van de buitenruimte. We haken hierbij aan bij landelijke en regionale ontwikkelingen, waarbij de Regionale Adaptatie Strategie richtinggevend is.
- We geven – ook bij onderhoud en (her)inrichten van de openbare ruimte - zelf het goede voorbeeld bij de uitvoering van het vigerende beleid waaronder de omgevingsvisie, het groenbeleidsplan en het gemeentelijk rioleringsplan. Denk daarbij aan projecten en maatregelen als het aanbrengen van infiltrerende voorzieningen, het vergroten van waterberging, de toevoeging van grote bomen en meer ruimte voor water en groen.
- We stimuleren ketenpartners, ondernemers en inwoners tot een klimaatadaptieve inrichting van hun percelen en gebouwen.

We zetten in op proactief beheer van de 'assets' in de openbare ruimte.

- We geven nadere invulling aan assetmanagement om zicht te krijgen op areaal, de staat ervan en welke werkzaamheden we te doen hebben.

Ambities

Ambitie 3: We maken Sliedrecht duurzaam

We voeren de Regionale Energiestrategie en Transitievisie Warmte uit. Met de inzet van de beschikbare Rijksmiddelen versterken we de organisatie en realiseren we de ambities. De focus ligt op energiebesparing, het opwekken van duurzame energie, duurzame warmte (waaronder het warmtenet) en een passende laadinfrastructuur.

Speerpunten

In 2026 zijn we succesvol in het opwekken van duurzame energie.

- We blijven inzetten op grootschalig 'zon op dak' door via de in 2023 ondertekende greendeal met onder meer de Rabobank daken van Nijverwaard, Stationspark en Noord-Oostkwadrant van zonnepanelen te voorzien.
- We faciliteren de ingediende initiatieven voor zon-op-land in het uitwerkingsgebied Betuwelijn.
- Energiecoöperatie is actief met daken op maatschappelijk vastgoed (de Stoep), bij participatie in greendeal, bij zon-op-land activiteiten en er is samenwerking op het vastgoed van Tablis Wonen.
- We gaan door met de planontwikkeling voor de Driehoek om invulling te geven aan de gebiedsvisie die eind 2022 gepresenteerd wordt. Vaststelling zal begin 2023 plaatsvinden.
- Samen met Stedin ontwikkelen we regionaal een structuurvisie.

In 2030 is het energieverbruik in Sliedrecht met 20% afgenomen.

- We geven invulling aan de in 2023 opgestelde Isolatieaanpak door in regionaal en lokaal verband subsidies, diensten en acties te organiseren waarmee bewoners worden aangezet, gefaciliteerd en waar nodig ontzorgd bij het isoleren van hun woning.
- We richten een fysieke energiedienstenwinkel waar bewoners informatie ontvangen over algemene verduurzamingsmaatregelen en wijkgerichte aanpakken met het oog op isolatie en aardgasvrij.
- We hanteren de Label C aanpak op kantoren.
- We geven het goede voorbeeld door vastgoed in de kernportefeuille te verduurzamen (gemeentekantoor/ raadhuis en wettelijk verplichte maatregelen)
- We zetten structureel in op communicatie en afstemming met de inwoners en bedrijven.
- We zetten de pilot 'arbeidsmarkt en energietransitie' door.

We verminderen de afhankelijkheid van gas voor warmtevoorziening gestaag.

- We verduurzamen warmtenet door aansluiting op restwarmte van de slibverbrandingsinstallatie en faciliteren de ontwikkeling van een geothermiecentrale in de Driehoek.
- Samen met HVC en Tablis Wonen zorgen we voor de aansluiting van huurwoningen op het warmtenet waarvoor SAH subsidie is verstrekt. Daarnaast sluiten we de eerste particuliere woningen in de proeftuin Sliedrecht Oost aan.
- We ondersteunen in wijkgerichte aanpakken de overstap naar hybride en all-electric systemen waar het warmtenet op basis van de Transitievisie Warmte geen optie is.
- We faciliteren de ontwikkeling van een waterstofelektrolyser op de Driehoek om industrieel aardgasverbruik terug te brengen.

Ambities

Ambitie 4: We verduurzamen de mobiliteit in Sliedrecht en daarbij heeft de fiets(infrastructuur) prioriteit

We optimaliseren de verkeersveiligheid en bereikbaarheid in Sliedrecht. We richten ons op het investeren in nieuwe verbindingen, waarbij de Noord-zuid verbinding over de A15/spoor prioriteit heeft. Ook kijken we naar het opwaarderen van bestaande verbindingen zodat een betere en veiligere verkeerscirculatie ontstaat voor alle vervoersmodaliteiten.

We stimuleren duurzame mobiliteit door elektrisch rijden te faciliteren, maar realiseren ook goede en veilige fietsverbindingen. Het uitgangspunt is duurzame mobiliteit stimuleren volgens het STOMP-principe (de focus ligt achtereenvolgens op Stappen, Trappen, OV, Mobiliteit als een service en de Particuliere auto).

Speerpunten

Verbinding over A15 en het spoor: ontsluiting binnenstedelijk én Sliedrecht-Noord.

- Voor het ontwikkelen van Sliedrecht Noord en Buiten is naast een nieuwe Noord-zuidverbinding in de vorm van een breed viaduct een aantal infrastructurele investeringen nodig, zoals:

- Aanpak kruising Sportlaan - N482. In relatie tot het verplaatsen van de sportvelden (Sliedrecht Buiten) en woningbouw (Sliedrecht Noord).
- Aanpak van de Stationsweg. De Stationsweg is op dit moment de enige Noord-zuidverbinding. Wanneer de nieuwe Noord-zuidverbinding er komt, kijken we ook goed naar de inrichting van de Stationsweg.
- We vergroten de capaciteit van de Parallelweg (en Sportlaan), de hoofdader van Sliedrecht die als een soort randweg van Sliedrecht fungeert.
- In een nieuw Verkeers- en Mobiliteitsplan werken we een uitvoeringsprogramma uit naar aanleiding van de uitgevoerde risicoanalyse voor de verkeersveiligheid en met name fietsveiligheid van onze huidige 50 km wegen en belangrijke 30 km wegen. We stellen hierin een verkeerscirculatieplan op waar we de belangrijke fiets- en autoverbindingen opnemen (inclusief een wegategorisering) en de wensen die daarbij horen.

We stimuleren duurzame mobiliteit met een uitgebreide laadinfrastructuur.

- We hebben een laadvisie vast laten stellen en geven daar proactief invulling aan zodat de transitie naar elektrisch vervoer geen vertraging oploopt.
- We zetten in op een beter gebruik van de waterbus door:
 - vooral de first and last mile te verzorgen
 - onderhoud aan de waterbushalte
 - in 2026 groot onderhoud te plegen aan het ponton.
- We versterken de MerwedeLingelijn als alternatief voor de auto via de MLL alliantie en de (woningbouw)plannen in deze 'spoorzone'.

We versterken de fietsinfrastructuur en maken die veiliger

- We realiseren ontbrekende schakels binnen het fietsroutenetwerk (fietspad Leeghwaterstraat en Achterom).
- We dragen bij aan het realiseren van de provinciale snelfietsroute tussen Papendrecht en Gorinchem, de F15.
- Er wordt een nieuw Verkeers- en Mobiliteitsplan opgesteld vanuit het STOMP- principe (stappen-trappen-openbaar vervoer - Mobility as a service - personenauto).

Ambities

Ambitie 5: In 2026 is er vanuit provincie en rijk draagvlak om Sliedrecht Noord te ontwikkelen en hebben we voldoende fondsen voor de uitvoering van het Programmaplan, de energietransitie en de bereikbaarheidsopgave in de periode 2026-2030

Sliedrecht kan het Programma Ruimtelijke Vernieuwing niet alleen realiseren. De doelstellingen sluiten aan op de doelstellingen van de buurgemeenten: (1) versterken van de mobiliteitsfunctie van de MerwedeLingelijn door woningbouw langs de HOV-knooppunten en (2) accommoderen van economische groei in de Drechtsteden met geschikte woningbouw. Het is zinvol om proactief in te zetten op de MLL-alliantie en de Smart Delta Drechtsteden. Beide 'tafels' bieden een kapstok voor lobby (voor medewerking, toestemming en geld) bij provincie, rijk en Europa. Hiervan kunnen we lokaal profiteren, omdat ruimtelijke ontwikkeling lokaal plaatsvindt, maar dat vergt wel daadkrachtige sturing vanuit de eigen ambitie en inzet.

Speerpunten

Sliedrecht en haar plannen staan nadrukkelijk 'op de kaart' bij onze partners en (hogere) medeoverheden.

- We zetten de grensoverschrijdende samenwerking in de MLL alliantie en de Smart Delta Drechtsteden door.
- We bouwen aan een samenwerkingsagenda met onze buurgemeenten, ondernemers en/of maatschappelijke partners om (nieuwe) meervoudig lokale samenwerkingsverbanden op te zetten.
- Samen met de Drechtsteden / Smart Delta ontwikkelen we een sterke propositie om de lobby te voeren richting Brussel en Den Haag. De MLL alliantie / Sliedrecht-Noord hebben hierin een prominente plek.

We maken actief werk van het binnenhalen van subsidies en 'deals'.

- In samenwerking met het team externe betrekkingen van de Smart Delta inventariseren we de kansrijke opties voor subsidies en deals. Deze inventarisatie actualiseren we jaarlijks om de komende jaren zicht te houden op de mogelijkheden.
- Aan de hand van de inventarisatie stellen we een actieplan op om aan de slag te gaan met kansrijke subsidies/deals.
- Vanuit het principe meervoudig lokaal samenwerken benutten we kansen die zich voordoen met partners om ons heen. Dit kan zowel vanuit Smart Delta constructie als vanuit andere constructen plaatsvinden.

Reguliere werkzaamheden en overige ontwikkelingen

Reguliere taken

Wonen

- Zorgen voor een passende woningvoorraad.

Verkeer en Mobiliteit

- Uitvoeren van de korte termijn maatregelen uit de verkeers- en mobiliteitsvisie.

Bereikbaarheid

- Blijven(d) investeren in een goed bereikbaar Sliedrecht.

Herstructurering en revitalisering woon- en werkgebieden

- Actualiseren van bestemmingsplannen/doorlopen van ruimtelijke procedures.
- Beoordelen en afhandelen vergunningsaanvragen (deels programma 4).

Duurzaamheid

- Samenwerken aan behalen klimaatdoelstellingen.

Buitenruimte

- Efficiënt beheren van de openbare ruimte.

Omgevingswet

- Voorbereidingen treffen t.b.v. de invoering van de Omgevingswet.

Milieu

- Borgen wettelijke eisen voor luchtkwaliteit, geluid etc.

Beleidsindicatoren

Naam indicator	Meest Recente Waarde Sliedrecht	Streefwaarde
3a Aantal woningen (wonen)	11.213 (01.01.2023)	12.000 in 2025
3b Hernieuwbare energie	12,1% (2021)	20% in 2026
3c Aantal woningen aangesloten op het warmtenet (duurzaamheid)	1300 (2023)	2500 (2026)
3d Aantal kg restafval per inwoner per jaar (duurzaamheid)	204 (2021)	75 (2025)
3e Percentage van het totale huishoudelijke afval wat per jaar wordt gescheiden (duurzaamheid)	57% (2021)	Meer dan 75% in 2025

3a

In de lokale uitvoeringsparagraaf wonen staat dat we in de periode 2016 tot 2025 met 1000 woningen willen groeien. Dat betekent dat we tot 2025 streven naar totaal 12.000 woningen (gegevens:

waarstaatjegemeente.nl). Het aantal woningen betreft het aantal geregistreerde woningen in de gemeente (CBS).

3b

Hernieuwbare energie is schone, duurzame en onuitputtelijke energie die het leefmilieu niet schaadt. Voorbeelden zijn windenergie, zonne-energie, biomassa, waterkracht en geothermische energie. In het percentage hernieuwbare energie wordt rekening gehouden met biobrandstof vervoer, hernieuwbare warmte en hernieuwbare energie. De indicator wordt ontleend aan de in de klimaatmonitor opgenomen waarden in de databank.

3c

Een duurzaam warmtenet draagt bij aan een forse CO₂-reductie en draagt daarmee bij aan onze duurzaamheidsdoelstellingen. Het warmtenet is een ondergronds leidingnet dat warmte verspreidt om huizen, bedrijven en instellingen te verwarmen. Op lange termijn verdwijnt het gas als warmtebron uit de huizen in Nederland. Restwarmte, bijvoorbeeld uit de industrie, maar ook geothermie of warmtepompen bieden een duurzaam alternatief. Het streven is om in 2026 2500 woningen op het warmtenet te hebben aangesloten.

3d - 3e

De streefwaarde van het aantal kilo restafval per inwoner per jaar en het percentage afval dat wordt gescheiden wordt vastgelegd in het te actualiseren afvalbeleidsplan.

Bijdrage van verbonden partijen aan dit programma

Smart Delta Drechtsteden

De Smart Delta Drechtsteden behartigt de gemeenschappelijke regionale belangen voor dit programma op de volgende terreinen:

- volkshuisvesting, wonen, ruimtelijke ontwikkeling en ruimtelijk beheer, milieu, water, groen, publieke infrastructuur, economie, grondzaken, bereikbaarheid, recreatie en toerisme.

De Smart Delta Drechtsteden is een meervoudig lokale samenwerking, waarbij soms ook in kleinere verbanden belangenbehartiging plaatsvindt. Een voorbeeld daarvan voor Sliedrecht is de MerwedelingeAlliantie, samen met Dordrecht, Hardinxveld-Giessendam en Gorinchem.

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (GR)

De Omgevingsdienst verricht in mandaat adviserende, ondersteunende en uitvoerende werkzaamheden op het gebied van de zorg voor het milieu en de leefomgeving. De omgevingsdienst voert VTH-taken uit op het gebied van milieu. Daarnaast adviseert de Omgevingsdienst over onderwerpen zoals geluid, lucht, externe veiligheid en bodem bij projecten en in individuele gevallen.

ROM-D N.V.

ROM-D N.V. versterkt de economische ontwikkeling van de Drechtsteden.

MerwedelingeLijn BV

MerwedelingeLijn BV (her)ontwikkelt (omgevingen van) treinstations.

GEVUDO/NV Huisvuilcentrale NH (GR)

GEVUDO/NV Huisvuilcentrale NH (GR) verwerkt het huishoudelijk afval van Sliedrecht en levert daarmee vanuit het oogpunt van milieuverantwoord afvalbeheer een bijdrage aan een duurzame leefomgeving. De gemeente zamelt het afval zelf in en transporteert dat naar de HVC opvanglocatie in Dordrecht.

Overzicht van baten en lasten

Product	Werkelijk 2022 *)	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten:						
Ruimtelijke vernieuwing	-	N 980	N 500	N 200	N 200	-
Ruimtelijke ordening	N 1.560	N 653	N 675	N 550	N 550	N 550
Faciliterend grondbeleid	N 70	N 1	N 63	N 472	N 376	N 381
Bouw- en woningtoezicht	N 667	N 671	N 517	N 517	N 517	N 517
Wonen	N 164	N 112	N 118	N 118	N 118	N 118
Bereikbaarheid	N 580	N 1.243	N 730	N 730	N 730	N 730
Bouwgronden in exploitatie	N 2.509	N 2.458	N 4.298	N 20	N 3.883	N 12.298
Grondzaken	N 208	N 101	N 105	N 105	N 105	N 105
Overig vastgoed	N 415	N 66	N 78	N 77	N 77	N 77
Milieu	N 772	N 894	N 847	N 847	N 817	N 817
Duurzaamheid	N 562	N 1.135	N 1.151	N 861	N 387	N 387
Huishoudelijk afval	N 2.436	N 2.663	N 2.682	N 2.688	N 2.636	N 2.646
Bedrijfsafval	N 259	N 271	N 288	N 288	N 288	N 288
Openbare ruimte	N 4.604	N 5.188	N 5.328	N 5.394	N 5.794	N 6.187
Riolering	N 2.585	N 2.909	N 3.079	N 3.128	N 3.128	N 3.128
Begraven	N 416	N 407	N 429	N 590	N 609	N 607
Totaal lasten	N 17.808	N 19.750	N 20.889	N 16.586	N 20.215	N 28.836
Baten:						
Ruimtelijke vernieuwing	-	-	-	-	-	-
Ruimtelijke ordening	V 47	V 10	V 10	V 10	V 10	V 10
Faciliterend grondbeleid	V 453	V 285	V 285	V 59	V 59	V 59
Bouw- en woningtoezicht	V 853	V 612	V 497	V 497	V 497	V 497
Wonen	V 42	-	-	-	-	-
Bereikbaarheid	V 223	V 635	V 105	V 105	V 105	V 105
Bouwgronden in exploitatie	V 1.453	V 2.301	V 4.396	V 527	V 4.313	V 12.734
Grondzaken	V 312	V 131	V 131	V 131	V 131	V 131
Overig vastgoed	V 475	V 436	V 154	V 154	V 154	V 154
Milieu	V 16	-	-	-	-	-
Duurzaamheid	V 438	V 760	V 764	V 474	-	-
Huishoudelijk afval	V 3.398	V 3.536	V 3.681	V 3.686	V 3.686	V 3.686
Bedrijfsafval	V 411	V 492	V 492	V 492	V 492	V 492
Openbare ruimte	V 887	V 426	V 426	V 426	V 426	V 426
Riolering	V 3.449	V 3.364	V 3.790	V 3.839	V 3.839	V 3.839
Begraven	V 591	V 728	V 792	V 792	V 792	V 792
Totaal baten	V 13.048	V 13.717	V 15.524	V 11.192	V 14.505	V 22.925
Geraamd totaal saldo van baten en lasten	N 4.760	N 6.033	N 5.365	N 5.393	N 5.710	N 5.910
storting in reserve	N 1.480	N 893	N 623	N 396	N 396	N 396
onttrekking aan reserve	V 939	V 2.158	V 955	V 691	V 712	V 522
Geraamd resultaat	N 5.301	N 4.768	N 5.033	N 5.098	N 5.394	N 5.785

*) De vergelijkende cijfers van 2022 zijn omgerekend naar de nieuwe programmastructuur ingaande 2023.

Programma 4 - Bestuur en organisatie

Onze visie

Om slagvaardig te kunnen werken aan de kernopgaven, is de organisatie gericht op "samen realiseren in Sliedrecht". De gemeente werkt opgabegericht en wendbaar en werkt graag voor én samen met de inwoners aan de resultaten die voor de Sliedrechtse samenleving merkbaar zijn.

Inleiding

Programma 4 Bestuur en Organisatie omvat alle beleidsvelden van de gemeente Sliedrecht op het gebied van organisatie en bestuur. Vanuit programma 4 werken we daarmee primair aan de randvoorwaarde voor de kernopgaven: Een slagvaardige organisatie die het mogelijk maakt om de ambities voor Sliedrecht waar te maken.

Ambities en ontwikkelingen

Om de ambities binnen Koers 2030 te realiseren is een slagvaardige organisatie een randvoorwaarde. Sliedrecht wil een stabiele, flexibele, lerende en opgabegerichte organisatie zijn die meebeweegt met veranderingen in de maatschappij. Een organisatie die aansluit op behoeften en meedenkt en meewerkt aan goede initiatieven van inwoners en waar met plezier wordt samengewerkt met en voor de Sliedrechtse samenleving. We gaan in 2024 door waarmee we in 2020 gestart zijn: de ontwikkeling naar de toekomst is gericht op het duurzaam en werkenderwijs optimaliseren en het kwalitatief en kwantitatief versterken van de organisatie. Daarmee maken we het mogelijk om de ambities voor Sliedrecht waar te maken.

In 2026 is onze dienstverlening mensgericht, transparant en helder en weten inwoners/ondernemers wat zij van ons kunnen verwachten

In de ogen van inwoners zijn dienstverlening, communicatie en participatie vanuit de gemeente ongeveer hetzelfde en daarmee samen bepalend voor de beeldvorming over de gemeente. Regie op deze drie-eenheid is daarom belangrijk. In 2024 wordt het verbetertraject, naar aanleiding van de visie op dienstverlening, verder uitgevoerd met nadruk op het bestendigen en borgen van de regie op en kwaliteit van de dienstverlening binnen de organisatie.

In 2026 participeren inwoners actief in onze plannen en hebben we een sterk netwerk van partners waarmee we samen werken aan Koers 2030

Het in 2022 vastgestelde participatiebeleid voor ruimtelijke initiatieven in verband met de komst van de Omgevingswet, wordt in 2024 doorontwikkeld. Met als doel actief de samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners op te zoeken. We gebruiken daarbij de ervaringen die we in 2023 hebben opgedaan met het nieuwe beleid. Daarbij wordt aansluiting gezocht met de Buurtagenda's. Er wordt niet alleen onderzocht hoe inwoners kunnen participeren, maar juist ook hoe de gemeente kan helpen om plannen uit de samenleving te realiseren.

De regionale communicatieaanpak 'Focus op communicatie' borgen we binnen de projectaanpak en passen we na evaluatie, waar nodig aan.

In 2026 heeft Sliedrecht een prettige, professionele en flexibele organisatie

De omvang en de complexiteit van onze opgaven nemen toe en vraagt andere benaderingen en werkwijzen dan we gewend waren. Brede samenwerking is noodzakelijk, zeker gezien de schaalgrootte van onze organisatie. Dit betekent ook iets voor hoe we als organisatie denken en doen. En voor de kwaliteit en competenties die we in huis hebben of willen halen. Met het oog op de krappe arbeidsmarkt is het niet eenvoudig de organisatie kwalitatief en kwantitatief op sterkte te hebben en

te houden. Beide zijn echter nodig om de Koers 2030 te realiseren. Daarnaast zal de organisatie mee moeten (kunnen) groeien met de groei van Sliedrecht.

De organisatieontwikkeling die we hebben ingezet, evalueren we in 2024 op een aantal onderdelen. Daarbij hebben we in ieder geval aandacht voor de inzet die we de afgelopen jaren hebben gedaan op de ontwikkeling van teams en leiderschap, portfoliomanagement, opdrachtgever-opdrachtnemerschap en procesverbeteringen. De centrale vraag is of en hoe de nieuwe manier van (samen)werken en de interventies die we hebben gedaan bijdragen aan de prettige, professionele en flexibele organisatie die we willen en moeten zijn om onze ambities te realiseren. Verbeterpunten die hieruit voortkomen geven in 2024 richting aan hoe we ons verder nog kunnen verbeteren.

Daarnaast gaan we aan de slag met de uitkomsten van het medewerkers tevredenheidsonderzoek dat we in het najaar van 2023 uitvoeren en verstevigen we de samenwerking binnen en tussen de teams en op regionaal en landelijk niveau. We zullen moeten inspelen op de ontwikkelingen en krapte op de arbeidsmarkt om onze capaciteit op orde te houden. Dat doen we door te zoeken naar verbindingen en krachten te bundelen in de regio en samen te werken aan onze gezamenlijke positie op de arbeidsmarkt.

Ambities

Ambitie 1: Onze dienstverlening is mensgericht, transparant en helder

Als gemeente zijn we er voor onze inwoners en ondernemers. We leveren daarbij tal van diensten. Indirect via diverse (algemene) voorzieningen, beheer/onderhoud van de openbare ruimte, realiseren van allerlei projecten, etc. Maar vaak ook direct door het verstrekken van paspoorten, afgeven van vergunningen, verlenen subsidies, doorverwijzen naar zorg of ondersteuning, etc. Het is belangrijk dat onze dienstverlening voor iedereen toegankelijk en begrijpelijk is. En dat mensen weten waar ze terecht kunnen met (hulp)vragen en wat ze van ons kunnen verwachten. En dat wij daarover transparant en helder zijn (ook als iets niet kan). Het betekent dat we actief feedback ophalen en luisteren naar de individuele behoefte van mensen. Waar mogelijk houden we daar rekening mee. Het uitleggen en stevast terugkoppelen van afwegingen en keuzes is daar belangrijk in.

'We zeggen wat we doen (en waarom) en we doen wat we zeggen'. Het is een cliché, maar uiteindelijk wel de essentie om als betrouwbare partner van onze inwoners te functioneren. Om dit vorm te geven gaan we concreet aan de slag met de volgende beleidslijnen en projecten.

Speerpunten

We communiceren transparant en helder over wat we doen, waarom en wanneer.

We werken volgens het communicatiebeleid 2023-2026 zodat we onze inwoners tijdig en helder informeren via het kanaal dat zij gebruiken. Hierbij wordt de regionale communicatieaanpak 'Focus op communicatie' vanuit de SGD gehanteerd die zorgt dat de capaciteit ingezet wordt op projecten en ontwikkelingen waar we met communicatie echt het verschil kunnen maken.

We ontwikkelen een kwaliteitshandvest met daarin een set beloften (servicenormen) over onze kwaliteit van dienstverlening.

In 2023 zijn er servicebeloftes geformuleerd over wat inwoners, ondernemers en organisaties van de gemeente mogen verwachten met betrekking tot klantgerichtheid, responstijd, toegankelijkheid,

helder taalgebruik, tijdige participatie etc. Een belangrijk project daarbinnen is een aanpak voor het afhandelen van verzoeken, vragen en meldingen van inwoners (regie op klantcontact).

Om te achterhalen of we onze servicebeloftes in de praktijk realiseren, verzamelen en analyseren we klantsignalen over de kwaliteit van onze dienstverlening en onze contacten met inwoners en ondernemers. Deze data en signalen halen we op binnen klanttevredenheidsonderzoeken, de berichtgeving op (social) media, de klachtenafhandeling, uitgevoerde 'klantreizen', enz.

We stroomlijnen de afhandeling van verzoeken, vragen en meldingen.

In 2023 is een nieuwe visie op dienstverlening ontwikkeld met als doel dat deze mensgericht, transparant en helder is. Er zijn daarvoor servicebeloftes geformuleerd over wat inwoners en ondernemers van de gemeente mogen verwachten. Om deze beloftes waar te kunnen maken zijn randvoorwaarden opgesteld voor de benodigde kennis en vaardigheden, de informatievoorziening en systemen en applicaties. In een actieprogramma zijn projecten benoemd om concrete stappen te zetten om de dienstverlening te verbeteren. Een belangrijk project daarbinnen is een aanpak voor het afhandelen van verzoeken, vragen en meldingen van inwoners (regie op klantcontact). Dit verbetertraject wordt in 2024 verder uitgevoerd waarbij geëvalueerd wordt of de gehanteerde werkprocessen zorgen dat de gestelde servicenormen gehaald worden en of de centrale regie vanuit het Team Dienstverlening goed is geborgd.

Ambities

Ambitie 2: Inwoners participeren actief in onze plannen en we hebben een sterk netwerk van partners waarmee we samen werken aan Koers 2030

We hebben iedereen nodig om onze plannen te laten slagen. Om nieuwe ideeën en initiatieven te creëren, om andere inzichten en invalshoeken te krijgen en (soms) om tegengestelde belangen inzichtelijk te maken. Participatie is daarom belangrijk. Aan de voorkant van beleidsvorming, projecten en ontwikkelingen. Een gedegen en transparant proces leidt tot zorgvuldige afwegingen, ook als dat betekent dat niet iedereen tevreden kan worden gesteld. Het creëren van draagvlak en/of begrip bij belanghebbenden aan de voorkant levert in het verdere proces veel voordeel op.

Vaak gaat het ook verder dan alleen participeren. Bij de uitvoering van onze taken is actieve samenwerking met inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners, etc. aan de orde van de dag. Om dit succesvol te doen is investeren in het netwerk noodzakelijk. We moeten elkaar actief opzoeken, weten wat er speelt, welke belangen en agenda's iedereen heeft en hoe we die kunnen koppelen. Vanuit een open en constructieve houding om gezamenlijk aan doelen te werken en elkaar successen te gunnen. In een dergelijke samenwerking is ook ruimte voor een eerlijke en kritische kanttekening als daar aanleiding toe is. Als bestuur willen we het goede voorbeeld te geven door elkaar in positie te brengen. Dat vraagt vertrouwen, rolbewustzijn en goede communicatie tussen college, gemeenteraad en ambtelijke organisatie.

Speerpunten

Sliedrecht daagt bij aan de regio, en de regio draagt bij aan Sliedrecht.

- Onderzoeken en benutten van (nieuwe) kansen voor meervoudig lokale samenwerkingsverbanden.

- Onderzoeken en benutten van externe subsidiemogelijkheden om onze doelen kracht bij te zetten.

We ontwikkelen het raadhuis als centrum van de democratie en samenleving.

- na afronding van de aanbestedingsprocedure starten we in 2024 met de restauratie van het Raadhuis.

We werken voor en samen met onze inwoners om de resultaten voor Sliedrecht te realiseren.

De gemeente heeft iedereen nodig om plannen te laten slagen. De ambitie is daarom dat inwoners actief participeren in de gemeentelijke plannen en dat samengewerkt wordt met een netwerk van partners aan Koers 2030. Het in 2022 vastgestelde participatiebeleid wordt in 2024 doorontwikkeld. Met als doel actief de samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners op te zoeken. We gebruiken daarbij de ervaringen die we in 2023 hebben opgedaan met het nieuwe beleid en de inzichten van medewerkers die participatietrainingen hebben gevolgd. We zoeken ook aansluiting met de Buurtagenda's voor inzicht wat er leeft in de Sliedrechtse buurten. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar hoe inwoners kunnen participeren, maar juist ook hoe de gemeente kan helpen om plannen uit de buurten te realiseren. We gaan daarvoor experimenteren met verschillende vormen van participatie om zo te ontdekken wat werkt voor Sliedrecht.

Ambities

Ambitie 3: Werken aan een prettige, professionele en flexibele organisatie.

Om te werken aan een prettige, professionele en flexibele organisatie is het van belang om kwantitatief en kwalitatief op sterkte zijn. De krapte op de huidige arbeidsmarkt stelt ons, als relatief kleine organisatie, voor uitdagingen en dat kan gevolgen hebben voor onze beleid- en uitvoeringskracht en ons ontwikkelvermogen. Door te investeren in het versterken van onze organisatie, goed werkgeverschap, portfoliomanagement en ondersteunende bedrijfsvoering, willen we de uitdagingen op de huidige arbeidsmarkt zoveel mogelijk het hoofd bieden en onszelf in staat stellen onze ambities waar te maken.

Daarmee ontwikkelen we ons naar een prettige, professionele en flexibele organisatie, waar mensen graag willen en blijven werken. Waar zij zich in hun kracht gezet en gewaardeerd voelen. Waar zij prettig kunnen werken met een goede werkplek, systemen, informatie en processen die hen ondersteunen. Waar duidelijkheid is waar we als organisatie naartoe werken, wat er van hen wordt verwacht en wat zij van ons kunnen verwachten.

Speerpunten

Sliedrecht is een aantrekkelijke werkgever die erin slaagt geschikte mensen te werven en te binden.

- We gaan aan de slag met de resultaten van het Medewerkerstevredenheidsonderzoek

- Er is extra aandacht voor talentontwikkeling in de organisatie, door inzet van trainees en junioren.
- We benaderen de arbeidsmarkt, samen met onze buurgemeenten, actief om voldoende gekwalificeerde mensen te werven en te binden.
- We vernieuwen het gemeentekantoor.

Waar nodig en (financieel) mogelijk versterken we de organisatie, kwalitatief en kwantitatief.

- We houden doorlopend inzicht in de capaciteit die aanwezig en nodig is om de ambities te bereiken naast de uitvoering van het reguliere werk. Portfoliomanagement helpt ons daarbij.
- Het nieuwe organisatie en sturingsmodel hebben we in 2023 onder leiding van de kwartiermakers samen met de organisatie verder uitgewerkt in o.a. teamplannen, rol- en functieprofielen en samenwerkingsafspraken. Ook dit evalueren we in 2024 en stellen we waar nodig bij. Evalueren en bijstellen zal een continue proces zijn in onze organisatieontwikkeling.

We implementeren data-gedreven werken en bedden dit breed en structureel in binnen de organisatie.

- Data gedreven werken wordt verder in onze organisatie ingebed door nieuwe projecten en initiatieven. Goed gebruik van data leidt tot heldere en nieuwe inzichten wat helpt bij het ontwikkelen en uitvoeren van beleid. We willen data nadrukkelijk betrekken in onze werkwijze zoals we dat al doen bij team Samenleving, Ruimtelijke Ontwikkeling & Beleid en Vastgoed.

We ontwikkelen een aanpak waarbij we 'sturen en realiseren via portfoliomanagement'.

- We evalueren de manier waarop we portfoliomanagement voeren, zoals we dat in 2023 zijn gestart. We onderzoeken daarbij of en hoe deze manier van sturen ons helpt om meer grip te hebben op het realiseren van onze ambities en waar nodig stellen we onze werkwijze bij.
- We evalueren de instrumenten die ondersteunend zijn aan programmatisch werken en professioneel opdrachtgever- en opdrachtnemerschap en stellen waar nodig onze werkwijze bij en/of investeren in training en ontwikkeling van onze medewerkers.

Reguliere werkzaamheden en overige ontwikkelingen

Reguliere Taken

Dienstverlening voor inwoners.
Beoordelen en afhandelen vergunningsaanvragen (deels programma Ruimte).
Handhaving WABO en APV (deels programma Ruimte).
Efficiënte bedrijfsvoering.
Volledig, tijdig en zorgvuldig informeren én betrekken van inwoners, verenigingen, bedrijven en instellingen.

Beleidsindicatoren

	Naam indicator	Meest recente waarde Sliedrecht	Streefwaarde
4a	Cijfer tevredenheid: KTO (1e lijn dienstverlening)	7,9	8
4b	% realisatie servicenormen (1e lijn dienstverlening) balie	90%	80%
	% realisatie servicenormen (1e lijn dienstverlening) telefonie	74%	70%
	% realisatie servicenormen (1e lijn dienstverlening) web	71%	80%
4c	Cijfer tevredenheid medewerkers (organisatie)	7,1*	8
	<ul style="list-style-type: none">• 4a* Dit is opgebouwd uit 3 verschillende onderdelen: balie 8,5; telefonie 7,8 en web 7,3 (cijfers Sliedrecht januari t/m juni 2023).• 4b* Servicenormen zijn opgebouwd uit 3 onderdelen: balie 90,4% (norm 80%), (cijfers Sliedrecht januari t/m juni 2023) en telefonie 73,7% (norm 70%) en web 71,4% (norm 80%) (cijfers Dienstverlening Drechtsteden breed januari t/m juni 2023)• 4c* Dit is een gemiddelde cijfer van het MTO afgenomen in 2020.		

4a t/m 4b

Dienstverlening loopt als een rode draad door de hele organisatie, het is iets van alle medewerkers. Elke medewerker heeft te maken met het leveren van diensten. Dit kan voor een interne- of externe klant zijn, maar uiteindelijk werken wij allemaal voor de inwoners en ondernemers van de gemeente Sliedrecht. In het CWP is richting gegeven aan de manier waarop wij onze diensten willen leveren en hoe wij als betrouwbare partner willen (samen)werken. Om te toetsen of Sliedrecht als organisatie op de goede weg is, wordt een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd. Daarnaast wordt geleerd van de ervaringen van onze klanten en partners zodat onze dienstverlening blijft verbeteren.

4c

Medewerkers die tevreden zijn over hun werk en de organisatie presteren beter en dragen bij aan het succes van de organisatie. Een medewerkers tevredenheidsonderzoek is een indicator die weergeeft of medewerkers betrokken, gemotiveerd of tevreden zijn en wat de gevolgen hiervan kunnen zijn zoals verzuim, verloop en effectiviteit. Dit onderzoek geeft handvatten om de organisatie te

verbeteren, wat direct positieve gevolgen heeft voor onze dienstverlening. In het najaar van 2023 vindt wederom een medewerkers tevredenheidsonderzoek plaats.

Bijdrage van verbonden partijen aan dit programma

De bijdrage aan de Servicegemeente Dordrecht wordt toegelicht in de Paragraaf Bedrijfsvoering.

Overzicht van baten en lasten

Product	Werkelijk 2022 *)	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten:						
Slagvaardige organisatie	-	-	-	-	-	-
Bedrijfsvoering	N 11.594	N 12.496	N 11.702	N 11.457	N 11.492	N 11.529
Huisvesting	-	-	N 120	N 120	N 120	N 120
Raad en griffie	N 1.010	N 1.007	N 1.037	N 935	N 928	N 928
Verkiezingen	N 99	N 114	N 83	N 83	N 83	N 83
Bestuur	N 813	N 976	N 990	N 990	N 990	N 990
Totaal lasten	N 13.516	N 14.593	N 13.932	N 13.585	N 13.613	N 13.649
Baten:						
Slagvaardige organisatie	-	-	-	-	-	-
Bedrijfsvoering	V 500	V 365	V 365	V 365	V 365	V 365
Huisvesting	-	-	-	-	-	-
Raad en griffie	V 5	-	-	-	-	-
Verkiezingen	-	-	-	-	-	-
Bestuur	V 7	-	-	-	-	-
Totaal baten	V 513	V 365	V 365	V 365	V 365	V 365
Geraamd totaal saldo van baten en lasten	N 13.003	N 14.228	N 13.566	N 13.220	N 13.248	N 13.284
storting in reserve	N 111	-	-	-	-	-
onttrekking aan reserve	V 934	V 698	V 534	V 537	V 570	V 604
Geraamd resultaat	N 12.180	N 13.530	N 13.032	N 12.682	N 12.678	N 12.680

*) De vergelijkende cijfers van 2022 zijn omgerekend naar de nieuwe programmastructuur ingaande 2023.

Programma 5 - Financiën van Sliedrecht

Onze visie

Om de inhoudelijke doelstellingen te kunnen realiseren en het gerealiseerde kwaliteitsniveau van de voorzieningen in stand te kunnen houden dienen de gemeentelijke financiën structureel in evenwicht te zijn.

Inleiding

Het hoofdstuk Financiën van Sliedrecht is geen programma zoals de eerste vier programma's. Het betreft de samenvoeging van de verplichte overzichten algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vennootschapsbelasting. Voor deze verplichte onderdelen zijn er onder de titel Financiën van Sliedrecht ambities vastgelegd.

In het collegewerkprogramma is ten aanzien van de Financiën van Sliedrecht de volgende ambitie opgenomen:

In 2026 en verder is er sprake van een structureel sluitende meerjarenbegroting en afdoende weerstandsvermogen.

Ambities

Ambitie 1: In 2026 en verder is er sprake van een structureel sluitende meerjarenbegroting en afdoende weerstandsvermogen

De Begroting 2024 is niet meer sluitend vanaf 2026. We zijn gestart met het proces om bij de kadernota 2025 en vervolgens bij de kadernota 2026 voorstellen te doen die leiden tot een sluitende meerjarenbegroting.

Tegelijkertijd spelen er aanzienlijke risico's, waardoor de bandbreedte waarbinnen het exploitatiesaldo moet worden gezien zich bevindt tussen € 4,0 miljoen positiever en € 4,0 miljoen negatiever, dan het exploitatiesaldo. De uitdaging voor de lange termijn is aan de structureel sluitende kant van deze bandbreedte te blijven.

Speerpunten

We houden het financiële beheersinstrumentarium (Financiële Verordening en bijbehorende nota's) op orde.

We geven invulling aan de door de accountant genoemde verbeterpunten in het Accountantsverslag 2022.

We laten de lokale lasten op verantwoorde wijze meebewegen met de economische ontwikkeling en inhoudelijke ambities.

- De onroerend zaakbelasting (OZB) opbrengst wordt naast de reguliere indexatie van 3,1% met een extra percentage van 6% verhoogd. Deze opbrengst maakt het mogelijk om ambities te realiseren.

- Er wordt gewerkt aan een nieuw Gemeentelijke Rioleringsplan 2024 - 2028. Duidelijk is dat er in deze periode extra investering noodzakelijk zijn. De effecten op het tarief worden in beeld gebracht.

We volgen ontwikkelingen ten aanzien van het gemeentefonds op de voet en anticiperen hierop in de P&C-cyclus.

- We continueren onze lobby (samen met de Drechtsteden/VNG) richting het Rijk om te komen tot een afdoende financiering voor aan gemeenten opgedragen taken.
- We verfijnen het denken in scenario's / bandbreedten ten aanzien van het exploitatiesaldo van de meerjarenbegroting, zodat we niet verrast worden door nieuwe ontwikkelingen. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar risico's maar ook naar kansen.

Onvoorzien en vennootschapsbelasting

De verplichte overzichten onvoorzien en vennootschapsbelasting maken onderdeel uit van de Financiën van Sliedrecht. Het overzicht onvoorzien bevat het begrote bedrag voor onvoorzien. In Sliedrecht is er jaarlijks € 61.100 begroot onder de titel onvoorzien.

Er is tot op heden geen bedrag geraamd voor te betalen vennootschapsbelasting. De Belastingdienst loopt achter in het opleggen van aanslagen. Mede omdat er verschil van inzicht is tussen gemeenten en de Belastingdienst ten aanzien van diverse onderwerpen. Voor Sliedrecht speelt dit bijvoorbeeld bij de vergoeding die we ontvangen voor de reclame op de driehoeksborden langs de toegangswegen. Dit heeft tot gevolg dat tot op heden niet exact duidelijk is wat de financiële impact is van de vennootschapsbelasting.

Reguliere werkzaamheden en overige ontwikkelingen

Reguliere taken

- Beheer van de gemeentefinanciën conform (wettelijke) kaders
- Belastingheffing en –invordering
- Vervullen van de Treasury functie
- Het up-to-date houden van de Financiële Verordening en bijbehorende nota's.

Beleidsindicatoren

Naam indicator	Meest recente waarde Sliedrecht	Streefwaarde
1 Netto schuldquote (zonder correctie)	37% (B2024)	< 90%
2 Solvabiliteitsratio	54% (B2024)	< 50%
3 Grondexploitatie	-3% (B2024)	< 20%
4 Structurele exploitatieruimte	0,16% (B2024)	> 0%
5 Belastingcapaciteit	94% (B2024)	< 100%

Dit betreft dezelfde beleidsindicatoren zoals (verplicht) opgenomen onder de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. De nadere toelichting op deze indicatoren is in breder perspectief daar opgenomen.

Bijdragen van verbonden partijen aan dit programma

De Servicegemeente Dordrecht voert voor de Financiën van Sliedrecht onder andere de volgende taken uit: de financiële administratie, de treasury functie, het innen van de gemeentelijke belastingen en levert expertise op de diverse aspecten van te betalen belastingen (denk aan BTW).

Meer specifiek voor Gemeentebelastingen en Basisinformatie Drechtsteden (GBD) betreft dit:

1. De efficiënte en effectieve heffing en invordering van belastingen, voor de heffing en invordering waarvan de gemeenteraden van de gemeenten belastingverordeningen en kwijtscheldingsregels hebben vastgelegd, elk voor zover het hun gebied betreft.
2. De uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) waaronder tevens wordt begrepen de administratie van vastgoedgegevens en het verstrekken van vastgoedgegevens aan de deelnemers en derden, elk voor zover het hun gebied betreft.

Overzicht van baten en lasten

Product	Werkelijk 2022 *)	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten:						
Algemene uitkering	- N	278 N	1.274 N	3.019 N	4.033 N	5.334 N
Gemeentelijke belastingen	N 271	N 354	N 385	N 385	N 385	N 385
Treasury	V 14	N 269	N 425	N 401	N 468	N 656
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-
Onvoorzien	N 110	N 61	N 61	N 61	N 61	N 61
Totaal lasten	N 367	N 962	N 2.145	N 3.865	N 4.947	N 6.436
Baten:						
Algemene uitkering	V 54.930	V 53.596	V 57.064	V 59.118	V 56.499	V 57.674
Gemeentelijke belastingen	V 4.078	V 4.829	V 5.254	V 5.492	V 5.731	V 5.731
Treasury	V 216	V 515	V 421	V 177	V 172	V 167
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-
Onvoorzien	-	-	-	-	-	-
Totaal baten	V 59.225	V 58.940	V 62.739	V 64.787	V 62.401	V 63.571
Geraamd totaal saldo van baten en lasten	V 58.858	V 57.978	V 60.594	V 60.921	V 57.454	V 57.136
storting in reserve	N 424	N 300	N 200	N 1.900	-	-
onttrekking aan reserve	V 1.309	V 486	-	-	-	-
Geraamd resultaat	V 59.743	V 58.164	V 60.394	V 59.021	V 57.454	V 57.136

*) De vergelijkende cijfers van 2022 zijn omgerekend naar de nieuwe programmastructuur ingaande 2023.

Paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen en belastingen

Inleiding

In deze paragraaf geven we inzicht in de tarieven en tariefontwikkeling voor de lokale heffingen en belastingen.

De lokale heffingen kunnen we onderscheiden in gebonden en ongebonden heffingen. Gebonden wil zeggen dat de besteding gerelateerd is aan een direct aanwijsbare tegenprestatie van de gemeente. Dit zijn retributies (bijvoorbeeld leges, marktgeld) of bestemmingsheffingen (bijvoorbeeld afvalstoffenheffing, rioolheffing). Deze heffingen worden verantwoord op de desbetreffende gemeentelijke programma's en worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend.

Ongebonden lokale heffingen zijn zogenaamde zuivere belastingen. De opbrengsten hieruit kunnen door de gemeenteraad vrijelijk binnen het werkterrein van de gemeente worden ingezet. Het gaat hierbij om de onroerendezaakbelastingen (OZB), hondenbelasting. Deze heffingen zijn niet verbonden aan een inhoudelijk programma en behoren tot de algemene dekkingsmiddelen. Hondenbelasting is in de wet geregeld. De inkoop van poepzakjes, het legen van afvalbakken, de aanschaf, onderhoud en bediening van de hondenpoepzuiger worden gedekt uit deze inkomsten.

Deze paragraaf gaat over gebonden en ongebonden heffingen. We gaan achtereenvolgens in op:

- ontwikkelingen en rijksbeleid,
- overzicht opbrengst gemeentelijke heffingen,
- heffingen woonlasten (lokale lastendruk),
- overige lokale heffingen,
- kwijtscheldingen,
- kostendekkendheid.

Ontwikkelingen en rijksbeleid

a. Herziening gemeentelijk belastinggebied

In het Coalitieakkoord 2021 – 2025 "Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst" staat dat partijen een nieuwe financieringsystematiek voor medeoverheden willen uitwerken voor de periode na 2025. Daardoor wordt een stabielere financiering voor de medeoverheden gerealiseerd en wordt hun autonomie vergroot. Ook de mogelijkheid voor een groter gemeentelijk belastinggebied wordt hierin betrokken, inclusief alternatieven voor OZB.

De voorjaarsnota 2023 van het Rijk bevat geen nieuwe informatie over de mogelijke uitbreiding van het lokale belastinggebied.

b. Kostendekkendheid heffingen

Het 'Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)' schrijft voor dat inzichtelijk gemaakt moet worden

- hoe we er bij de berekening van tarieven van heffingen voor zorgen dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden,
- welke beleidsuitgangspunten ten grondslag liggen aan deze berekeningen en
- hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd.

Wij hanteren de volgende uitgangspunten voor de kostendekkendheid:

1. overhead toerekenen op basis van personeelslasten;
2. één systematiek van toerekening van overhead;

3. maximaal 100% kostendekkendheid;
4. toegroeien naar maximaal 100% kostendekkendheid van de lijkbezorgingsrechten in het jaar 2025 (conform de uitgangspunten van de begroting 2020);
5. de kwijtschelding ten laste te brengen van de heffing.

c. Ontwikkeling bezwaarschriften

Landelijk is sprake van een forse toename van het aantal ingediende bezwaarschriften op de WOZ-waarde. Het uitgangspunt is dat de gemeente alleen kostendekkend producten levert aan inwoners. Dat er nu verschillende bedrijven op basis van No-cure No-Pay bezwaar maken tegen de WOZ aanslag zorgt er voor dat de gemeente veel extra kosten moet maken om deze bezwaarschriften te behandelen. Omdat we onze ervaren regionale samenwerkingspartner inzetten is het aantal toekenningen op bezwaarprocedures procentueel minder dan voorgaande jaren. De extra kosten voor alle procedures moet de gemeente helaas wel ten koste laten gaan van de mooie dingen die we voor Sliedrecht en de Sliedrechtters kunnen doen.

Overzicht opbrengst gemeentelijke heffingen

Alle hierna genoemde tarieven zijn ter informatie opgenomen en kunnen afwijken van de definitieve tarieven. De belastingverordeningen 2024 met de definitieve tarieven stelt de gemeenteraad in december 2023 vast.

De onderstaande tabel is bedoeld als overzicht. De tabel is ingedeeld naar algemene dekkingsmiddelen en gebonden heffingen. Zowel de geraamde opbrengst voor 2024 en 2023 zijn opgenomen als de verantwoorde opbrengsten over 2022. De verschillen tussen 2024 en 2023 geven een indicatie van de totale opbrengst en niet van een stijging of daling van tarieven. Factoren als ontwikkelingen in de WOZ-waarde en areaaluitbreiding spelen hierbij een belangrijke rol.

Overzicht inkomsten uit algemene middelen (x €1.000)

Algemene dekkingsmiddelen	Werkelijk	Begroting	Begroting
	2022	2023	2024
Onroerende zaakbelasting woningen eigenaren	€ 2.157	€ 2.307	€ 2.537
Onroerende zaakbelasting niet-woningen eigenaren	€ 1.143	€ 1.457	€ 1.578
Onroerende zaakbelasting niet-woningen gebruikers	€ 670	€ 928	€ 1.000
Hondenbelasting	€ 104	€ 93	€ 96

Bij de opbrengst van de niet-woningen is rekening gehouden met bij de begroting 2023 ingezette nieuwe beleid van het ondernemersfonds (zie paragraaf 4.1.2 van de paragraaf Lokale heffingen begroting 2023). Er is geen sprake van wijzigingen hierop, de uitgangspunten blijven hetzelfde.

Overzicht inkomsten uit specifieke middelen (x €1.000)

Gebonden heffingen	Werkelijk	Begroting	Begroting
	2022	2023	2024
Begrafenisrechten	€ 591	€ 728	€ 792
Afvalstoffenheffingen huisvuil	€ 3.040	€ 3.372	€ 3.517
Containerrechten bedrijfspvuil	€ 375	€ 475	€ 475
Marktgeden	€ 53	€ 47	€ 47
Rioolheffingen	€ 3.441	€ 3.372	€ 3.783
Havengelden, incl. huur watersportvereniging	€ 69	€ 72	€ 72
Leges omgevingsvergunningen	€ 814	€ 495	€ 483
Reclamebelasting	€ 141	€ 137	€ 137

Heffingen woonlasten (lokale lastendruk)

We rekenen de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing tot de lokale woonlasten. Deze heffingen vormen het leeuwendeel van de gemeentelijke opbrengsten en bepalen daarmee ook grotendeels de lokale lastendruk.

De onderstaande tabel geeft de ontwikkeling van de gemiddelde WOZ-waarde (de basis voor het berekenen van de OZB-aanslag) en de woonlasten voor meerpersoonshuishoudens in euro's over de laatste drie jaren weer. De gemiddelde WOZ-waarden zijn op basis van de stand van zaken nu geactualiseerd. Voor het jaar 2024 is een stijging van 3% aangehouden op basis van informatie van de Waarderingskamer. In de meicirculaire 2023 is te lezen dat de marktontwikkeling tussen 1 januari 2022 en 1 januari 2023 bij de woningen geschat wordt op 3%.

De gemiddelde woonlast OZB is berekend door de gemiddelde WOZ-waarde te vermenigvuldigen met het geldende tariefpercentage. In de kolom 2024 zijn de gevolgen van de belastingvoorstellen verwerkt. Voor de afvalstoffen- en rioolheffing zijn hier de voor dat jaar geldende tarieven opgenomen.

Woonlasten meerpersoonshuishouden	2022	2023	2024
Gemiddelde WOZ-waarde	€ 256.000	€ 298.000	€ 307.000
OZB eigenaren woningen	€ 192	€ 212	€ 225
Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishoudens	€ 316	€ 351	€ 365
Rioolheffing, eigenarendeel	€ 184	€ 184	€ 202
Rioolheffing, gebruikersdeel	€ 94	€ 94	€ 103
Totaal	€ 786	€ 841	€ 895
% stijging t.o.v. vorig jaar		7,0%	6,4%

Bij de berekening van de woonlasten voor 2024 hanteerden we de volgende uitgangspunten:

Onroerendezaakbelastingen	+ 3,1% voor inflatie en verhoging conform collegewerkprogramma begroting 2023
Afvalstoffenheffing	maximaal 100% kostendekkend
Rioolheffing	maximaal 100% kostendekkend

De verhogingen zijn conform Kadernota 2024 en onderstaand is een toelichting per heffing opgenomen.

Onroerendezaakbelasting

Het grootste deel van de gemeentelijke belastingopbrengst komt voort uit de onroerendezaakbelastingen (OZB). Die OZB bestaat uit drie verschillende belastingen: een eigenarenbelasting voor woningen, een eigenarenbelasting voor niet-woningen en een gebruikersbelasting voor niet-woningen. De opbrengst van de belastingen vloeit naar de algemene middelen van de gemeente. De raad bepaalt met het vaststellen van de begroting de totale opbrengst van deze heffing.

Tot en met 2019 gold de macronorm als enige restrictie voor de opbrengst OZB. Met ingang van 2020 is deze norm vervangen door de benchmark lokale lasten.

De heffingsgrondslag voor de OZB is de totale WOZ-waarde van de onroerende zaken, oftewel de WOZ-capaciteit. Deze wordt vastgesteld volgens de regels van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ). Voor de WOZ-waarden voor 2024 geldt de waardepeildatum 1 januari 2023. Door de

geraamde opbrengst te delen door de WOZ-capaciteit ontstaat het tarief en daarmee het bedrag dat de belastingplichtigen moeten betalen.

De OZB wordt berekend naar een percentage van de WOZ-waarde van de onroerende zaak.

Rekening houdend met de gewenste (meer)opbrengst en de waardeontwikkeling, leidt dat voor 2024 tot de tarieven in de onderstaande tabel. Om de ontwikkeling van de tarieven inzichtelijk te maken, zijn ook de tarieven over eerdere jaren opgenomen. Er is rekening gehouden met de aanvullende OZB opbrengst van €238.000 dat onderdeel uitmaakte van de 1e begrotingswijziging Collegewerkprogramma behorend bij de Begroting 2023.

Bij de tarieven van de niet-woningen is rekening gehouden met het nieuwe beleid van het ondernemersfonds (zie hiervoor in paragraaf 4.1.2 van de paragraaf Lokale heffingen behorend bij de Begroting 2023).

Tarieven OZB	2020	2021	2022	2023	2024
Eigenaar woning	0,0879	0,0823	0,0751	0,0712	0,0733
Eigenaar niet-woning	0,1676	0,1605	0,1665	0,2212	0,2199
Gebruiker niet-woning	0,1316	0,1265	0,1310	0,1872	0,1788

Afvalstoffenheffing

We hanteren een afvalstoffenheffing om de kosten voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval te kunnen dekken. Wettelijk uitgangspunt daarbij is dat de opbrengst niet hoger mag zijn dan de kosten.

De berekening van de kostendekkendheid vatten we aan het eind van de paragraaf samen in een overzicht. Bij de bepaling van de nieuwe tarieven hebben we rekening gehouden met de kostenontwikkeling van inzameling en verwerking van huisvuil.

De tarieven afvalstoffenheffing zijn berekend op basis van de informatie die ten tijde van het opstellen van de begroting bekend was. Rekening is ook gehouden met een hoger bedrag aan kwijtschelding. De tarieven kunnen dan ook afwijken met de tarieven die later in de verordening reinigingsheffingen worden opgenomen. De afwijking zal dan worden toegelicht.

De tarieven ontwikkelden zich de afgelopen jaren als volgt (x € 1):

Tarieven afvalstoffenheffing	2020	2021	2022	2023	2024
Meerpersoonshuishoudens *	246,36	292,80	316,20	351,00	365,04
Eenpersoonshuishoudens *	175,80	208,80	225,48	250,20	260,16
Wijziging		18,8%	8,0%	11,0%	4,0%

* Tarieven inclusief onttrekking van €100.000 aan de reserve egalisatie afvalstoffenheffing

Rioolheffing

Op basis van artikel 228a van de Gemeentewet kunnen gemeenten de kosten van de zorgplicht voor afval-, hemel- en grondwater verhalen via de rioolheffing. Welke kosten via de rioolheffing verhaald worden, moet in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vastgesteld zijn. De berekening van de kostendekkendheid wordt aan het eind van de paragraaf samengevat in een overzicht.

Sliedrecht legt eigenaren van panden een vast bedrag aan heffingen per jaar op. Daarbij is de situatie per 1 januari bepalend. Ook gebruikers van panden ontvangen een rioolheffing.

De tarieven ontwikkelden zich de afgelopen jaren als volgt (x € 1):

Tarieven rioolheffing	2020	2021	2022	2023	2024
Eigenaar woning	156,48	168,00	183,70	183,70	202,07
Gebruiker nit-woning	79,80	85,68	93,60	93,60	102,96
Wijziging		7,4%	9,3%	0,0%	10,0%

Vergelijking andere gemeenten

We vergelijken de woonlasten in Sliedrecht met die van andere Drechtstedengemeenten. De vergelijking is gebaseerd op de actuele gegevens van de Digitale Atlas van de lokale lasten 2023 op www.coelo.nl en betreft de woonlasten van meerpersoonshuishoudens (x € 1). Het betreft hier koopwoningen. De gemiddelde waarde voor alle woningen, waarvan in de tabel 'Woonlasten meerpersoonshuishouden' is uitgegaan, ligt lager

Tarieven	Gemidd.	Tarief	OZB	Riool-	Afval-	Tege-	Totaal	Rangnr
	WOZ	OZB	eigenaar	heffing	stoffen-	moet-		meerp.
				e/g	heffing	koming		huish.
Sliedrecht	364.000	0,0712	260	277	351		888	112
Papendrecht	385.000	0,1158	446	165	432		1.043	281
Dordrecht	368.000	0,0890	328	217	332	-75	802	35
Alblasserdam	387.000	0,1004	388	159	418		965	201
Hardinxveld-Giessendam	389.000	0,1048	407	204	332		943	174
H.I. Ambacht	442.000	0,0918	406	202	404	-63	949	180
Zwijndrecht	375.000	0,0862	323	322	347	-35	957	191
Landelijk gemiddelde	474.000	0,0890	402	213	329		944	

Benchmark lokale lasten

Tot en met 2019 gold de zogenoemde 'macronorm'. Dit was een afspraak tussen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Rijksoverheid over de maximale stijging van de landelijke opbrengst onroerende-zaakbelastingen (OZB).

Deze macronorm bepaalde de maximale jaarlijkse stijging van de ozb-opbrengsten van alle gemeenten samen en stamde uit 2007.

In 2014 is uit onderzoek gebleken dat de macronorm geen effectief instrument is, omdat de norm niet heeft bijgedragen aan de gematigde lastenontwikkeling, daar de besluitvorming over tarieven in gemeenten in de eerste plaats geënt is op lokale afwegingen.

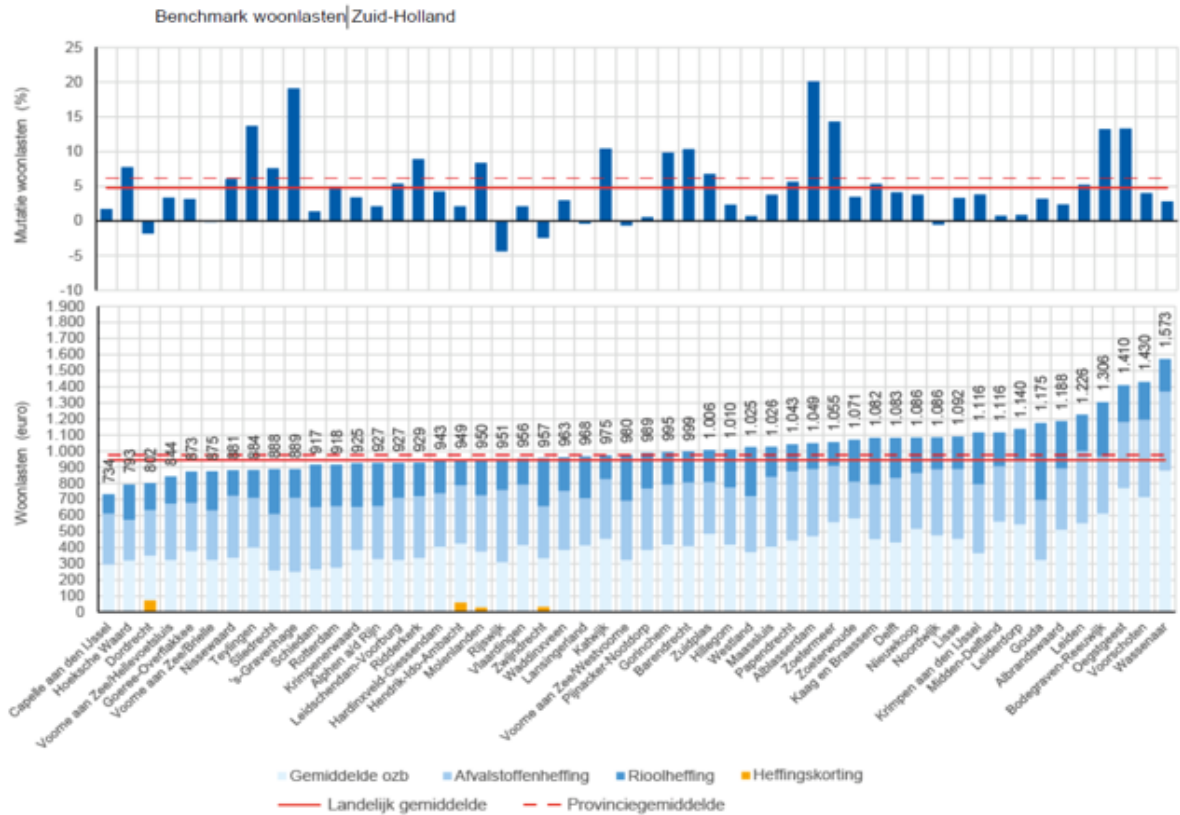
Sinds die tijd is de vergelijking van de lokale lasten, OZB, afvalstoffen- en rioolheffing, tussen gemeenten volgens het Rijk beter mogelijk geworden. Onder meer door de jaarlijkse Atlas van de lokale lasten van het COELO en de wettelijke verplichting om in de gemeentebegroting de ontwikkelingen toe te lichten.

Vanaf 2020 is de macronorm vervangen door de jaarlijkse benchmark, waarin naast de ozb ook de riool- en afvalstoffenheffing worden vergeleken.

De benchmark beoogt door middel van meer vergelijking, de informatievoorziening over de ontwikkeling van de lokale lasten te bevorderen. De benchmark vergelijkt voor alle gemeenten binnen een provincie de hoogte van de woonlasten voor meerpersoonshuishoudens met een koopwoning. De woonlasten zijn de som van de gemiddeld betaalde ozb, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing minus een eventuele heffingskorting.

In de benchmark voor 2023, opgenomen in de Coelo atlas 2023 vanaf pagina 215, wordt een vergelijking van de gemeentelijke woonlasten en de gemeentelijke tariefontwikkeling per provincie gegeven, net als de landelijke en provinciale gemiddelden. Middels de (grafische) vergelijking voor Zuid-Holland op pagina 224 worden de onderlinge verschillen tussen gemeenten inzichtelijk gemaakt.

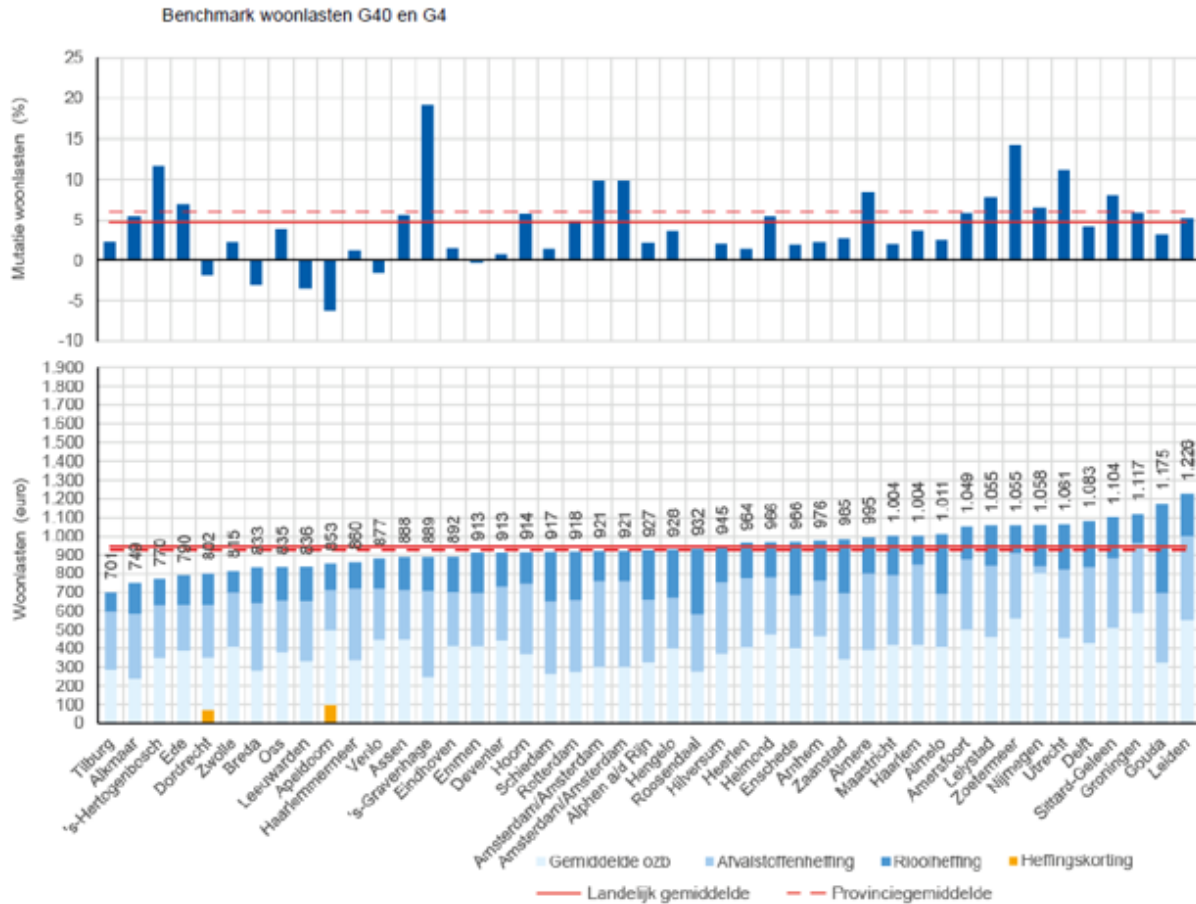
Het overzicht vergelijkt binnen de provincie het cumulatief bedrag van de drie heffingen per gemeente, minus de tegemoetkoming in de woonlasten (heffingskorting) voor 2023 en de tariefswijzigingen per gemeente ten opzichte van 2022.

De figuren bieden de mogelijkheid om de gemeenten op verschillende punten te vergelijken. De positie op de x-as (hoe ver naar rechts staat de gemeente?) geeft informatie over de hoogte van de gemeentelijke woonlasten in vergelijking met die van de andere gemeenten in de provincie. De horizontale rode lijnen laten zien in hoeverre de gemeentelijke woonlasten en de mutatie afwijken van het gemiddelde in Nederland (doorgetrokken rode lijn) en de provincie (gestippelde rode lijn). Het gemiddelde voor Nederland bedraagt € 944 en voor Zuid-Holland is dit € 976. Het stijgingspercentage ten opzichte van 2022 bedraagt landelijk 4,8% en voor Zuid-Holland ruim 5%.

Verder kan de hoogte van de ozb, afvalstoffenheffing en rioolheffing worden vergeleken. Enkele gemeenten hanteren een korting op de totale aanslag (heffingskorting). De hoogte van de heffingskorting wordt weergegeven met een oranje balkje. Het bedrag van de heffingskorting is verrekend met de gemiddeld betaalde ozb, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing in de gemeente door het gekorte bedrag te delen door drie en dit in mindering te brengen op de drie betaalde bedragen.

Naast de vergelijking per provincie wordt ook een overzicht op G40-niveau gepresenteerd.

In de beantwoording van kamervragen over de stijging van de gemeentelijke belastingen in 2021 door de voormalige minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, mevrouw Kajsa Ollongren is aangegeven dat evaluatie van de benchmark gepland staat voor 2025. Ook zal gekeken worden naar de relatie tussen de afschaffing van de macronorm en de ontwikkeling van de lokale woonlasten.

Overige lokale heffingen

Hondenbelasting

De Gemeentewet regelt dat gemeenten een belasting op het houden van honden mogen heffen. De hondenbelasting is een zuivere belasting die, net als de onroerendezaakbelastingen, naar de algemene middelen van de gemeente vloeit.

Zoals vastgesteld in de Kadernota, zijn de tarieven voor 2024 verhoogd met 3,1%.

Reinigingsrechten

Gemeenten kunnen een reinigingsrecht heffen voor het ophalen van afval bij niet-woningen (winkels, bedrijven, buurtcentra, etc.) en het uitgangspunt is dat dit kostendekkend gebeurt. Gemeenten hebben echter niet de verplichting afval bij bedrijven in te zamelen. Dit in tegenstelling tot het inzamelen van huishoudelijk afval bij woningen. Bedrijven moeten zelf zorgdragen voor het afvoeren van het afval en kunnen hiervoor een contract aangaan met een erkende afvalinzamelaar.

Reclamebelasting

Op grond van artikel 227 van de Gemeentewet kunnen gemeenten reclamebelasting heffen voor openbare aankondigingen die zichtbaar zijn vanaf de openbare weg. De reclamebelasting is een algemene belasting. Het kan als profijtbelasting gezien worden als de belasting geheven wordt naar

de mate waarin particulieren en bedrijven profiteren van overheidsvoorzieningen die die openbare aankondigingen mogelijk maken.

Zo is er bijvoorbeeld vanuit de profijtgedachte een hoger tarief denkbaar in het (winkel)centrum van een gemeente. Daar wordt immers het meeste effect verwacht van de openbare aankondigingen (reclame-uitingen). Met deze regeling kan ook regulering worden nagestreefd. Bijvoorbeeld door de heffing in bepaalde wijken te beperken of er juist een hoger tarief te hanteren om wildgroei van openbare aankondigingen tegen te gaan. Verder kan de reclamebelasting beperkt worden tot een deel van de gemeente als daar een objectieve en redelijke rechtvaardiging voor bestaat.

Sliedrecht kent sinds 1 februari 2018 drie reclamebelastingen, namelijk Winkelgebied Burgemeester Winklerplein, Winkelgebied Kerkbuurt en Woonboulevard Sliedrecht. Deze zijn gekoppeld aan daartoe opgerichte ondernemersfondsen voor de winkeliersverenigingen ter plaatse.

Het doel is met deze ondernemersfondsen het ondernemers- en verblijfsklimaat en daarmee de duurzame economische vitaliteit van deze winkelgebieden te versterken. Alle drie de winkeliersverenigingen hebben voorlopig nog de ambitie om deze eigen inkomstenbron zelf in te zetten voor activiteiten in hun winkelgebied, dus de reclamebelasting blijft gehandhaafd.

Havengeld

Voor het gebruik van de gemeentelijke haven of andere openbare werken en voor het gebruik van alle binnen onze gemeente gelegen openbare wateren heft de gemeente havengeld. Het uitgangspunt daarbij is dat dit maximaal kostendekkend gebeurt.

Lijkbezorgingsrechten

Als gemeente heffen wij rechten voor het gebruik van de begraafplaats en voor het verlenen van gemeentelijke diensten in verband met de begraafplaats. Uitgangspunt is dat dit ten hoogste kostendekkend gebeurt. Voor de uitbreiding van de begraafplaats wordt een reserve ingezet, waardoor een tariefsverhoging voor de uitbreiding niet nodig is.

Leges Omgevingsvergunningen

Op dit moment is niet zeker maar wel aannemelijk dat de nieuwe Omgevingswet en Wet Kwaliteitsborging met ingang van 1 januari 2024 van kracht zal worden. Voor de ramingen binnen de begroting heeft dit geen gevolgen. De legesverordening wijzigt wel. Bij de behandeling van de nieuwe legesverordening 2024 wordt hierop nog nader ingegaan.

Zoals vastgesteld in de Kadernota worden de overige tarieven verhoogd met 3,1%.

Kwijtscheldingen

Als een belastingplichtige als gevolg van financiële omstandigheden niet in staat is een belastingaanslag geheel of gedeeltelijk te betalen, kan gehele of gedeeltelijke kwijtschelding worden verleend. De regels voor het toekennen worden bepaald door de Rijksoverheid. Deze regels komen erop neer dat kwijtschelding mag worden verleend aan belastingplichtigen die een inkomen hebben dat niet hoger ligt dan 90% van de bijstandsnorm.

Gemeenten mogen hier in die zin van afwijken, dat deze inkomensgrens wordt verruimd naar 100% van de bijstandsnorm. Wij hanteren de zogeheten 100%-norm, wat betekent dat inwoners met een inkomen op bijstandsniveau in beginsel voor kwijtschelding in aanmerking komen. Er vindt ook een vermogenstoets plaats.

Een groot deel van de kwijtscheldingen wordt geautomatiseerd getoetst. Het doel hiervan is de administratieve lasten voor de burger te verminderen.

Gemeenten mogen zelf bepalen voor welke belastingen kwijtschelding wordt verleend. Wij verlenen kwijtschelding voor:

- Onroerendezaakbelastingen;
- Afvalstoffenheffing;
- Rioolheffing;
- Hondenbelasting (tot maximaal de helft van de verschuldigde belasting voor de eerste hond).

Kostendekkendheid

Voor gemeentelijke heffingen geldt de wettelijke eis van maximaal kostendekkende tarieven. In de onderstaande tabel hebben we de kostendekking van de belangrijkste gemeentelijke heffingen voor 2024 inzichtelijk gemaakt. Daarbij hebben we rekening gehouden met het in de begroting 2020 opgenomen beleid van toegroeien naar maximaal 100% kostendekkendheid in vier jaar. Bij met name de afvalstoffenheffing en rioolheffing is enige margeruimte ten opzichte van de 100% kostendekkendheid aangehouden om risico's in geval fiscale procedures te vermijden.

Voor het toegroeien naar maximaal 100% kostendekkendheid voor de lijkbezorgingsrechten geldt een termijn van zes jaar.

<i>Bedragen x €1.000</i>								
Berekening	Afval-	Riool-	Haven-	Lijkbe-	Bouw-	Reini-	Leges	
kosten-	stoffen	Riool-	Haven-	Lijkbe-	Bouw-	gings-	Burger-	Markt-
dekkendheid	heffing	heffing	geld	zorging	leges	rechten	zaken	gelden
Kosten taakveld	2.915	2.909	64	413	470	315	1.019	26
Inkomsten taakveld	312	7	23	14	0	18		
Netto kosten	2.603	2.902	41	399	470	297	1.019	26
Overhead	951	580	52	489	266	185	0	35
BTW	250	448						
Totaal ov. Kosten (a)	3.804	3.930	93	888	736	482	1.019	61
Opbr.heffingen (b)	3.517	3.783	72	792	483	475	464	47
Dekking (b/a * 100)	92%	96%	77%	89%	66%	99%	46%	77%

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt ingegaan op de bestaande risico's binnen de gemeente en het vermogen om deze risico's (financieel) op te vangen op het moment dat de risico's zich daadwerkelijk voordoen. De relevante kaders zijn vastgelegd in de nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing (vastgesteld september 2020). In eerste instantie is dit verder aangescherpt met behulp van het amendement 'Algemene risicoreserve', zoals dat is aangenomen bij de behandeling van de Begroting 2021. Met het vaststellen van de Nota Reserves en Voorzieningen (juni 2023) is één-op-één verwerking van het amendement vervallen. De intentie van het amendement is verwerkt in de nota Reserves en Voorzieningen.

De paragraaf is onderverdeeld in zes blokken:

- Het risicoprofiel, hier wordt ingegaan op de bestaande risico's;
- De weerstandscapaciteit, hier wordt bepaald wat de ruimte is om risico's op te vangen;
- De ratio weerstandsvermogen, hier wordt beoordeeld in hoever de risico's in verhouding staan tot de weerstandscapaciteit;
- De financiële kengetallen, hier wordt bovenstaande in een breder (vanuit het BBV) verplicht perspectief geplaatst;
- De bandbreedte, hier wordt het exploitatiesaldo in een bandbreedte geplaatst;
- De reserve Koers 2030, hier wordt inzicht gegeven in de opbouw de reserve.

Risicoprofiel

Het risicoprofiel wordt bottom-up opgebouwd. Alle risico's met een ingeschatte impact van groter dan € 10.000 worden hierbij meegenomen. Per risico wordt vervolgens bepaald of het een incidenteel, of een structureel risico betreft. Een structureel risico wordt voor 2,5 jaar opgenomen in het risicoprofiel. Er is daarmee 2,5 jaar (gewogen) budget gereserveerd om voor een dergelijk risico een structurele oplossing te vinden. Dit is nodig omdat de weerstandscapaciteit niet structureel kan worden aangesproken. Naast risico's worden er soms ook kansen opgevoerd.

Per risico wordt vervolgens bepaald hoe groot de kans van optreden is. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in vier klassen:

klasse	Omschrijving	Percentage
I	"Onwaarschijnlijk / klein"	12,5%
II	"Mogelijk"	37,5%
III	"Aanzienlijk"	62,5%
IV	"Waarschijnlijk"	87,5%

Dit levert vervolgens per risico een bedrag op. Met behulp van zeven risico gebieden zijn deze in onderstaande tabel weergegeven:

Bedragen x € 1.000

Nr.	Risicogebied	B2023	JR2022	B2024
1	Organisatierisico's	1.049	933	359
2	Algemene uitkering	0	0	0
3	Verbonden partijen	2.073	2.043	3.121
4	Garantstellingen	206	69	64
5	Dividend en renterisico	70	391	391
6	Projectrisico's	2.246	1.577	1.408
7	Overige risico's	3.632	3.724	3.361
	TOTAAL ONGEWOGEN RISICO	9.276	8.737	8.703

	B2023	JR2022	B2024
BENODIGDE WEERSTANDSCAPACITEIT (80% van het ongewogen risico)	7.421	6.989	6.963

*De berekening van het weerstandsvermogen is een statische berekening. Dit heeft tot gevolg dat je de ontwikkeling moet volgen aan de hand van de behandeling van de P&C documenten in de tijd. De meest recente berekening was die bij de JR2022.

Het laatste risicoprofiel van de gemeente Sliedrecht is vastgelegd in de jaarrekening 2022 die door de raad op 4 juli 2023 is vastgesteld. In de jaarrekening 2022 bedroeg het totale risico € 8,7 miljoen. Het risicoprofiel in deze begroting is eveneens ingeschat op € 8,7 miljoen. Op het eerste gezicht zijn er daarmee geen grote mutaties opgetreden. Wanneer je de top-5 naast elkaar legt zie je echter wel grote verschuivingen. De risico's inflatie en energieprijzen zijn niet meer aanwezig. Het effect dat optreedt vanuit inflatie heeft een plek gekregen in de Kadernota 2024. Het risico heeft zich daarmee voorgedaan. Het risico op hogere energieprijzen is aanzienlijk verlaagd door de ontwikkelingen in de markt.

De vijf risico's met het hoogste risicobedrag (omvang risico x kans van optreden) worden nader toegelicht. Hiermee wordt 89% van het totale risicobedrag verklaard.

1. Herijking gemeentefonds / suppletie uitkering, € 3.296.000 (Overige risico's)

De herijking van het gemeentefonds is doorgevoerd. Het effect wordt beperkt tot € 37,50 per inwoner met behulp van een zogenaamde suppletie uitkering binnen het gemeentefonds. De onderbouwing voor deze uitspraak is een politieke afspraak. Wanneer afspraken anders komen te liggen dan bestaat het risico dat de uitkering wegvalt.

2. Budget dG&J/SOJ, € 1.437.000 (Verbonden partijen)

Het structureel beschikbare budget is in overeenstemming met de huidige lasten voor jeugdzorg. In het budget is echter sprake van een negatieve stelpost vanaf 2025 oplopend naar € 1,5 miljoen. Deze stelpost is het gevolg van de toezegging van het Rijk om maatregelen vast te stellen die leiden tot € 0,5 miljard lagere lasten binnen de jeugdzorg in heel Nederland. Tot op heden zijn deze maatregelen uitgebleven.

3. Projecten, € 1.371.000 (Projectrisico's)

Het succesvol uitvoeren van projecten gaat naast het realiseren van je inhoudelijke doelstellingen over het kunnen beheersen van je risico's. Het uitvoeren van projecten gaat inherent gepaard met risico's. Deze risico's bestaan bijvoorbeeld uit:

- Risico's die verband houden met de aard van het plan, bijvoorbeeld de aannamen over noodzakelijke werkzaamheden in verband met voorbelasting;
- Risico's die verband houden met het tijdstip van realisatie van het plan: veel plannen schuiven door, in afwachting van betere tijden. Dit kan leiden tot hogere rentekosten en werken door in de waarde van het plan;

- Risico's die verband houden met gehanteerde parameters, bijvoorbeeld indexering van prijzen en rentestanden.

4. Verbonden partijen, € 1.031.000 (Verbonden partijen)

Er is sprake van een algemeen risico door deelname aan een gemeenschappelijke regeling. Negatieve exploitatieresultaten worden doorgelegd naar de eigenaren, de gemeenten. De totale bijdrage aan verbonden partijen bedraagt in 2024 naar verwachting € 44,4 miljoen. In het risico houden we rekening met een overschrijding van 2,5% van deze bijdrage. Dit komt bovenop de risico's zoals genoemd onder 2 en 5.

5. Budget GR Sociaal, € 575.000 (Verbonden partijen)

Er is sprake van een dubbele vergrijzing (er komen meer senioren en mensen worden gemiddeld ouder). Dit heeft een stijgende tendens in de kosten van GR Sociaal tot gevolg. Het inschatten van deze stijging is een complexe aangelegenheid door de grote hoeveelheid variabelen. Er is daarom een risico opgenomen voor mogelijk hogere kosten dan begroot.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit beschrijft het vermogen om de financiële effecten van risico's die zich voordoen op te vangen. De weerstandscapaciteit bestaat (conform de nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing) uit het saldo van de algemene reserve, de reserve weerstandsvermogen, de niet bekleemde bestemmingsreserves en de opgenomen post voor onvoorzien. Daarnaast wordt voor de weerstandscapaciteit in Sliedrecht 20% van de niet benutte belastingcapaciteit en 20% van de stille reserves gerekend. De resulteert in de onderstaande weerstandscapaciteit. Voor de JR2022 zijn twee vergelijkende standen opgenomen. De stand 31/12/22 betreft de één-op-één aansluiting met het boekwerk. De stand 01/01/23 betreft de stand zoals die resulteert na de besluitvorming over de resultaatbestemming 2022.

Bedragen x € 1.000

	Onderdeel	JR2022	JR2022	B2024
		31-12-2022	1-1-2023	
1	Algemene reserve (incl. rekening resultaat)	9.764	2.625	4.596
2	Reserve Weerstandsvermogen	4.751	4.751	0
3	Overige niet bekleemde reserves	1.015	1.015	0
4	Onvoorzien	0	0	61
5	20% van de stille reserves	2.057	2.057	2.057
6	20% van de onbenutte belastingcapaciteit	612	612	463
	Totaal	18.199	11.060	7.177

1. Algemene reserve

De hier gehanteerde stand van de algemene reserve wijkt af van de gepresenteerde stand in de tabel onder Reserves en voorzieningen. Dit verschil wordt veroorzaakt doordat het geraamde rekening resultaat 2023 in de tabel onder Reserve en voorzieningen niet is meegenomen, maar dat daar hier wel rekening mee is gehouden. Dit omdat dit een reëler beeld geeft van het beschikbare weerstandsvermogen. Het daadwerkelijke resultaat 2023 is logischerwijs nog onbekend waardoor de uiteindelijke stand op 1 januari 2024 gaat afwijken.

2. Reserve Weerstandsvermogen

Voor de vergelijking is deze reserve nog als regel opgenomen, maar de reserve is opgeheven.

3. Niet bekleemde reserves

Bij de besluitvorming bij de Nota Reserves en Voorzieningen zijn diverse reserves opgeheven. Dit

heeft tot gevolg dat er slechts één niet bekleemde reserve resteert, namelijk de reserve Herplantfonds (€ 34.000).

In de nota Reserves en Voorzieningen komt de term (niet) bekleemde reserves niet meer terug. Dit omdat de term voor diverse uitleg vatbaar is. De algemene reserve is de enige zuivere "niet bekleemde" reserve (er rust geen enkele claim op). Alle andere reserves bestaan voor een doel en zijn "bekleemd" voor dat doel. In sommige gevallen zijn voor dit doel al harde verplichtingen aangegaan in andere gevallen nog niet en in die gevallen kan de raad nog andere afwegingen maken. Dit is ook het geval voor de reserve Herplantfonds, we hebben afgesproken dat we deze middelen inzetten voor het planten van bomen, de reserve is daarvoor "bekleemd", ook deze reserve is daarom niet meegenomen in het bepalen van het weerstandsvermogen.

4. Onvoorzien

Dit betreft het begrote bedrag onvoorzien in 2024.

5. 20% van de stille reserves

Doordat bezittingen tegen historisch kostprijs moeten worden opgenomen op de balans (voorschrift BBV) is er sprake van zogenaamde stille reserves. Het gevolg hiervan is dat eventuele waardeontwikkeling niet zichtbaar is (een eventuele daling wel, want die moet direct worden afgeboekt). Een voorbeeld waarbij dit duidelijk werd is de verkoop van Eneco. Strikt gezien werd de gemeente hiervan niet rijker. Iets wat eigendom was van de gemeente (met de bijbehorende waarde) werd omgezet in geld. We onderkennen een tweetal stille reserves allereerst in het vastgoed (€ 1,2 miljoen) bezit en ten tweede in het aandelen bezit (€ 0,5 miljoen). Samen resulteren deze stille reserves in een weerstandscapaciteit van € 1,7 miljoen.

Stille reserve vastgoed

Op vastgoed is een verschil te maken tussen vastgoed waarvoor een, wat de omvang betreft, redelijke markt is zoals voor woningen en kantoren, en vastgoed waarvoor een beperkte markt is zoals voor zwembaden en sportvoorzieningen. Voor de inschatting van de stille reserve vastgoed kan een vergelijking gemaakt worden van de WOZ-waarde en de boekwaarde. Hierbij is de WOZ waarde voor het vastgoed waarvoor een beperkte markt is, uit voorzichtigheidsprincipe uitgegaan van een executiewaarde van 70% van de WOZ-waarde. Uit deze vergelijking rolt een stille reserve van € 7,9 miljoen, waarvan 20% is opgenomen in de weerstandscapaciteit (€ 1,5 miljoen).

Stille reserve aandelen

De gemeente bezit aandelen van de Bank Nederlandse Gemeenten, ROM-D, Oasen en Stedin. De aandelen BNG kennen volgens het jaarverslag 2021 van de BNG een waarde van afgerond € 78 per aandeel. Uitgaande van deze waarde bestaat een stille reserve in de aandelen BNG van afgerond € 2,4 miljoen, waarvan € 0,5 miljoen is opgenomen in de weerstandscapaciteit.

6. 20% van de onbenutte belastingcapaciteit

De wijze waarop het gemoeide bedrag van de onbenutte belastingcapaciteit moet worden bepaald is beschreven in de regelgeving omtrent een eventuele artikel 12 status van een gemeente. Om hiervoor in aanmerking te komen moet de OZB-opbrengst eerst worden verhoogd tot 120% van het landelijk gemiddelde.

Het bepalen van de onbenutte belastingcapaciteit betreft een complexe berekening welke voor Sliedrecht resulteert in een bedrag van € 2,3 miljoen. Dit resulteert in een weerstandscapaciteit van € 0,5 miljoen.

Ratio weerstandsvermogen

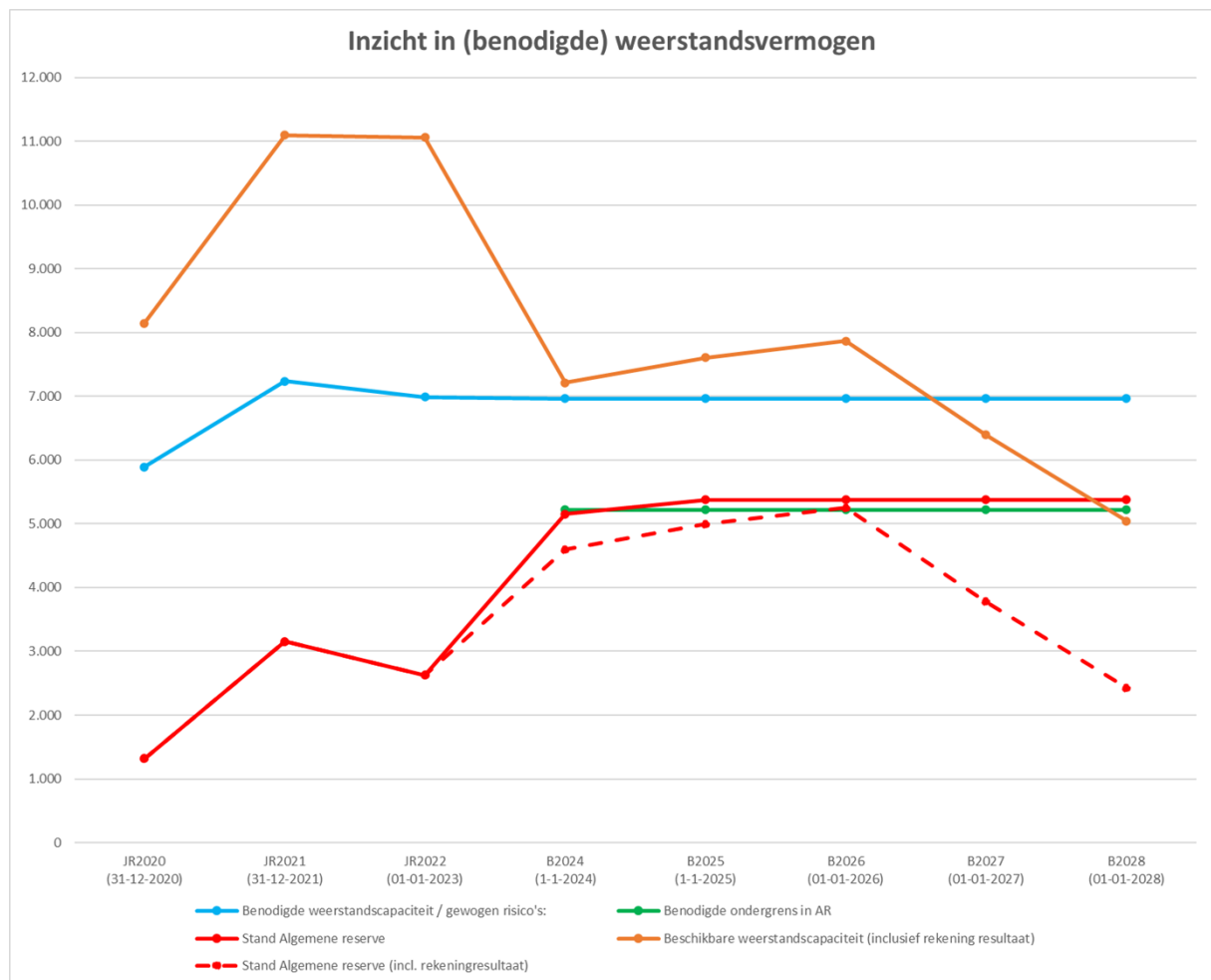
Om te bepalen hoe de verhouding is tussen de benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit gebruik je de ratio voor het weerstandsvermogen (weerstandsratio). De weerstandsratio bereken je door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit. Als streefwaarde het weerstandsvermogen streeft Sliedrecht een ratio van

minimaal 1,0 na. Daarmee is voldoende dekking voor het totale risicoprofiel aanwezig en wordt niet onnodig beslag gelegd op middelen die ten behoeve van de beleidsdoelstellingen kunnen worden ingezet. De berekening van de ratio weerstandsvermogen ziet er als volgt uit:

Onderdeel	JR2022	JR2022	B2024
1 Totaal ongewogen risico's (zie paragraaf 4.2.2)	8.737	8.737	8.703
2 Afslag van 20%	-1.747	-1.747	-1.741
3 Benodigde weerstandscapaciteit (1-2)	6.990	6.990	6.962
4 Beschikbare weerstandscapaciteit (zie paragraaf 4.2.3)	18.199	11.060	7.177
5 Ratio weerstandsvermogen (4/3)	2,60	1,58	1,03

Het valt op dat de ratio ten opzichte van de Jaarrekening 2022 aanzienlijk lager uitvalt (van 1,58 naar 1,03), terwijl de risico's gelijk zijn gebleven. De terugval wordt dan ook nagenoeg volledig verklaard door een gewijzigde definitie van wat we in het weerstandsvermogen meenemen. Namelijk nog enkel de middelen waar geen enkele manier een bestemming aan hangt (danwel hard door middel van verplichtingen, danwel zacht in de vorm van door de raad gewenste inzet).

De bepaling van de weerstandsratio is per definitie gebonden aan een moment in de tijd. Het is daarom relevant beeld te hebben bij het verloop vanuit het verleden naar de toekomst. In onderstaande tabel brengen we dat in beeld:

De grafiek bevat veel lijnen waarbij twee belangrijke conclusies zijn:

- De beschikbare weerstandscapaciteit (oranje lijn) ligt boven de benodigde weerstandscapaciteit (blauwe lijn) op basis van het risicoprofiel. Door het 'ravijn' vanaf 2026 draait dit om. De begrote tekorten worden moeten namelijk worden afgetrokken van de algemene reserve. Om deze situatie voor te zijn is besloten om richting de Kadernota 2025 te komen met de eerste voorstellen om de begroting structureel op orde te brengen.
- Bij de algemene reserve zijn twee lijnen getrokken een gestippelde en een doorgetrokken rode lijn. De gestippelde lijn bevat het verwachte verloop van de algemene reserve inclusief rekeningresultaten, de rode exclusief rekeningresultaten. De gestippelde lijn ligt onder de benodigde ondergrens van de AR. Dit impliceert dat een kleiner deel van het weerstandsvermogen per direct beschikbaar is dan gewenst. Dit zou kunnen worden opgelost door een gedeelte van het nog niet verdeelde deel uit de reserve Koers 2030 terug te storten naar de algemene reserve. In de begroting is dat nog niet doorgevoerd.

Financiële kengetallen

In de P&C-documenten moet een gemeente verplicht ingaan op de financiële kengetallen. Deze kengetallen geven een beeld van de financiële situatie waarin een gemeente zich bevindt. Het betreft de volgende kengetallen: netto schuldquote, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatie ruimte en de gemeentelijke belastingcapaciteit.

De netto schuldquote is de netto schuld als aandeel van de inkomsten. Het geeft aan of een gemeente investeringsruimte heeft. Het zegt daarnaast iets over de flexibiliteit van de begroting: veel schulden en kapitaallasten leiden tot een inflexibele begroting. Een netto schuldquote tussen de 90% en 130% wordt gezien als voldoende. Een lagere netto schuldquote dan 90% wordt gezien als goed.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen op langere termijn te voldoen. Het geeft de verhouding tussen het eigen vermogen en het totale vermogen weer. Een percentage van 20% tot 50% wordt als voldoende gezien.

Het kengetal grondexploitatie geeft een indicatie van de verhouding van de in exploitatie genomen gronden ten opzichte van de totale baten. Het geeft een indicatie of een gemeente veel geld in grond heeft geïnvesteerd, geld dat in de toekomst moet worden terugverdiend. Een kengetal grondexploitatie lager dan 20% wordt gezien als goed.

De structurele exploitatieruimte geeft weer hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de jaarrekening. Een kengetal groter dan 0 duidt op structurele ruimte.

De belastingcapaciteit maakt inzichtelijk welke mogelijkheden de gemeente heeft voor het genereren van hogere baten. Dit kengetal geeft weer hoe de belastingdruk zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. De woonlasten van een gezin bij gemiddelde WOZ-waarde worden afgezet tegen het landelijk gemiddelde. Is het kengetal lager dan 100%, dan zijn de woonlasten lager dan gemiddeld in Nederland. Het verschil tussen het kengetal en 100% geeft de ruimte aan om de belastingen te verhogen tot het gemiddelde.

In onderstaande tabel is dit schematisch weergegeven:

Kengetal	Categorie A	Categorie B	Categorie C
1. Netto schuldquote			
a. zonder correctie doorgeleende gelden	< 90%	90-130%	> 130%
b. met correctie doorgeleende gelden	< 90%	90-130%	> 130%
2. Solvabiliteitsratio	> 50%	20-50%	< 20%
3. Grondexploitatie	< 20%	20-35%	> 35%
4. Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
5. Belastingcapaciteit	< 95%	95-105%	> 105%

Bij de Begroting 2024 horen de volgende financiële kengetallen:

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Meerjaren raming 2025	Meerjaren raming 2026	Meerjaren raming 2027
Netto schuldquote	22%	26%	37%	34%	47%	54%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle vertrekte leningen	20%	24%	35%	32%	45%	52%
Solvabiliteitsratio	50%	58%	54%	56%	48%	42%
Grondexploitatie	2%	3%	-3%	1%	5%	-11%
Structurele exploitatieruimte	4,58%	1,52%	0,16%	2,28%	-1,97%	-1,94%
Gemeentelijke belastingcapaciteit	91%	91%	94%	94%	94%	94%

Beschouwing financiële kengetallen

Eén kengetal in een enkel jaar geeft op zich nog niet veel informatie. Deze moeten vooral in samenhang worden gezien en naast de stand is vooral het verloop relevant op te bepalen welke ontwikkelingen spelen.

Netto schuldquote:

De waarde van de netto schuldquote valt in categorie A. De ambities uit Koers 2030 vragen forse investeringen dit is terug te zien in het oplopen van de netto schuldquote. Die gaat richting een verdubbeling. Tegelijkertijd is dat nog maar de helft van de maximum onder categorie A.

Solvabiliteitsratio:

De solvabiliteitsratio beweegt zich rond de grens van categorie A en B. Voor 2024 bevindt de waarde zich in categorie A.

Grondexploitatie gemeentelijke belastingcapaciteit:

Deze kengetallen vallen in categorie A. De grondexploitaties vormen een zeer beperkt geheel ten opzichte van de totale exploitatie.

Gemeentelijke belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit loopt licht op (er is een bewegen naar het gemiddelde). Vooruit kijken bij deze indicator is niet mogelijk, omdat het een verhoudingsgetal is tussen gemeenten. Met de in de begroting opgenomen opbrengst stijging van OZB met 6% (excl. inflatie) is er een opwaardse druk aanwezig. In hoeverre zich dat volgend jaar uit in deze indicator is afhankelijk van de gemiddelde mutatie in heel Nederland.

Structurele exploitatieruimte

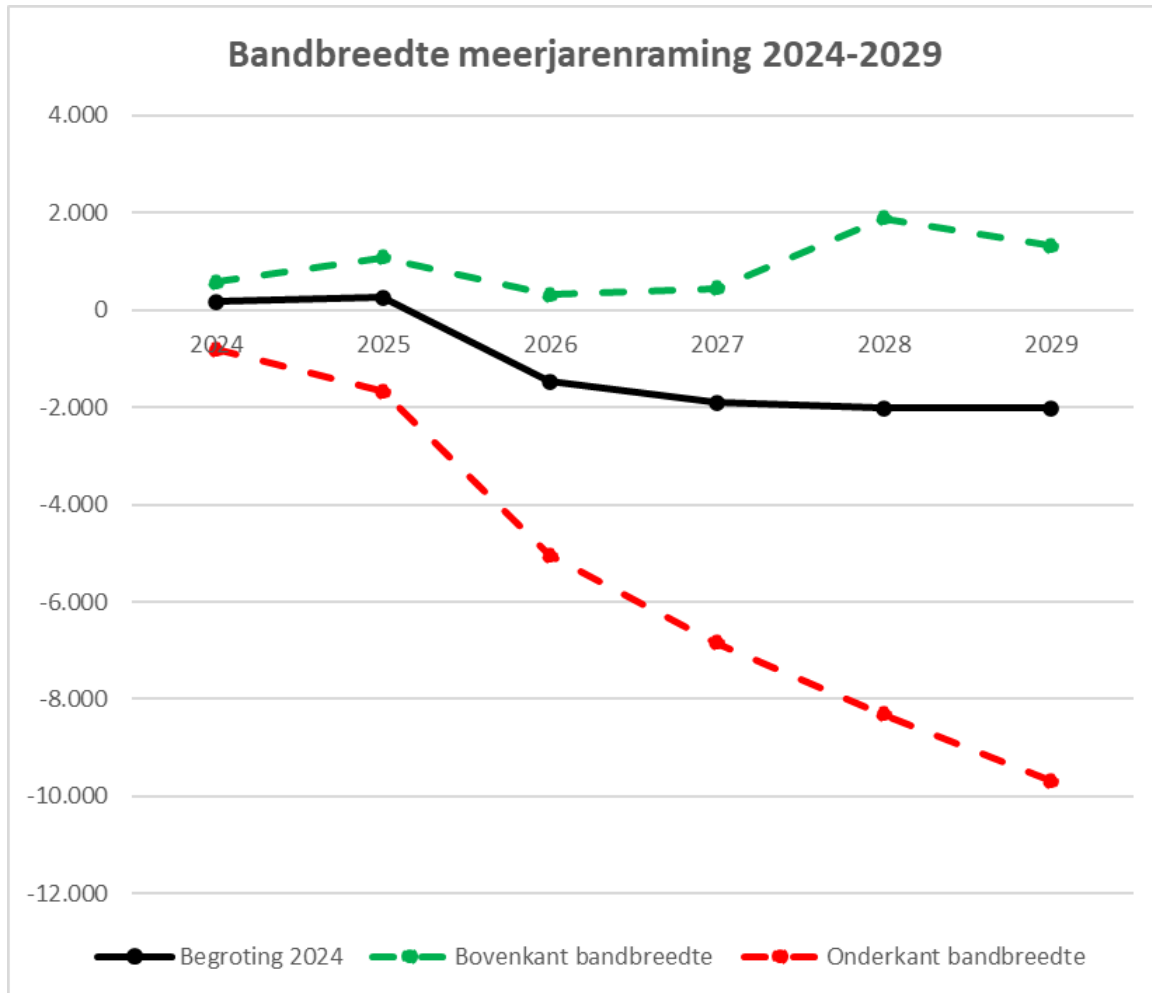
Er is sprake van een beperkte structurele exploitatieruimte. Vanaf 2026 is deze niet meer aanwezig.

Bandbreedte

De paragraaf Weerstandsvermogen is van oudsher gebaseerd op risico's die zich vertalen in een bedrag. Waarbij je het gemoeide bedrag afzondert in je reserves, zodat je dit risico kunt 'opvangen'. Dit is een werkwijze die vooral past bij risico's die zich eenmalig voordoen. De reserve is tenslotte een incidentele dekking.

In de werkelijkheid zijn veel risico's van structurele aard. In de berekening wordt het jaarbedrag van een dergelijk risico vermenigvuldigd met 2,5. Op deze manier wordt er 'tijd' gekocht om het risico te verwerken in de meerjarenbegroting. Wanneer het risico na 2,5 jaar nog steeds bestaat dan is er geen vermogen meer gereserveerd waarop aanspraak gedaan kan worden. Voor dergelijke risico's is het denken in bandbreedten / scenario's ten opzichte van het exploitatiesaldo een veel beter instrument. Hiermee is gestart bij de P&C-cyclus 2022. Voor de meerjarenbegroting geldt de volgende bandbreedte:

De grafiek laat zien dat het ravijn in 2026 ook aanzienlijk dieper kan uitpakken en vervolgens ook nog eens dieper kan worden. Tegelijkertijd is het ook nog steeds mogelijk dat het ravijn zich helemaal niet zal voordoen. Anticiperen op dit laatste is niet wat we voorstaan. We gaan proactief op zoek naar manier om de begroting structureel te kunnen sluiten.

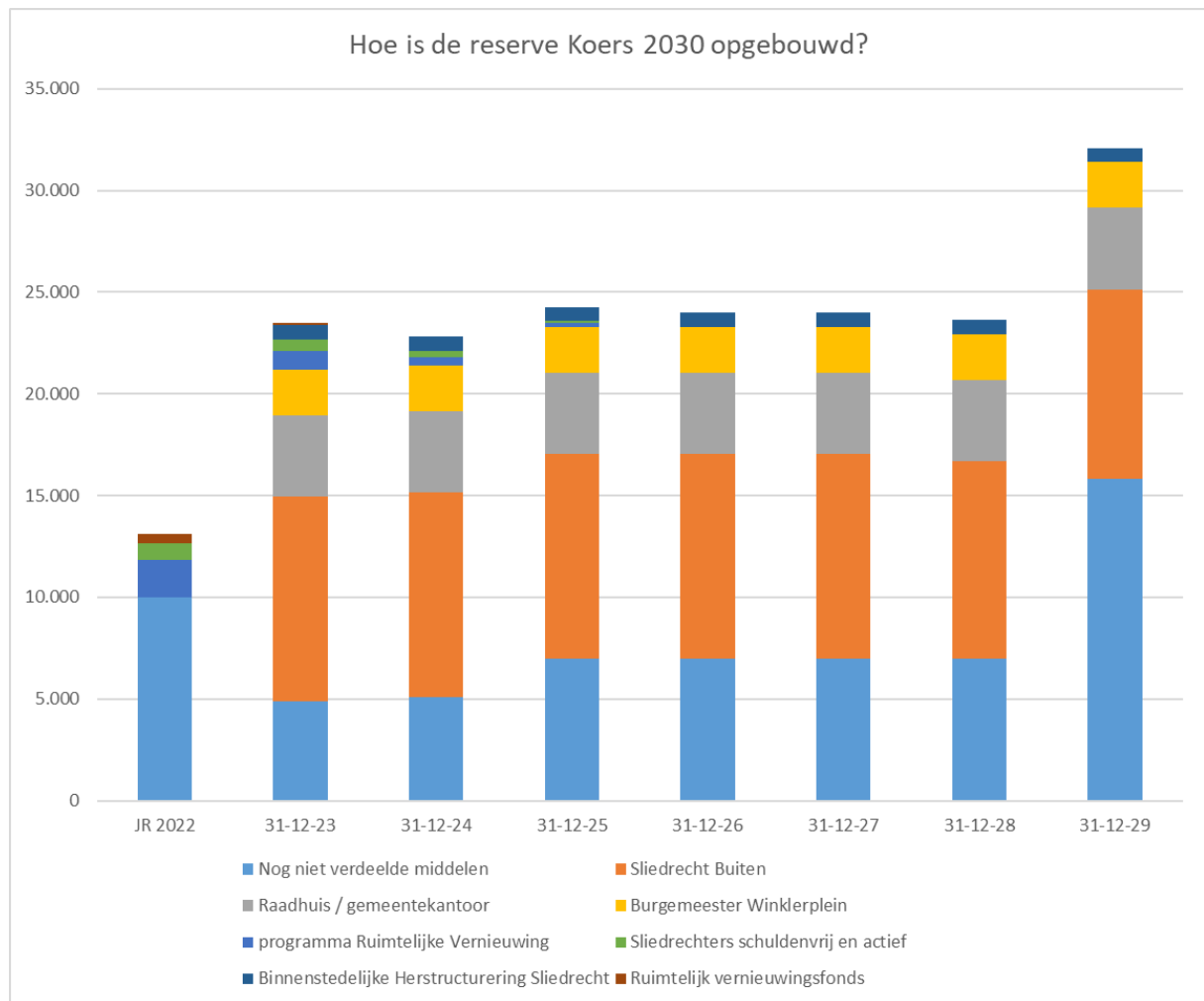
In de bandbreedte zijn voor een vijftal dossier risico's uitgewerkt. Kenmerkend voor deze risico's is dat wat zich daadwerkelijk voordoet slechts beperkt beïnvloedbaar is. De onderliggende risico's betreffen: Serviceorganisatie Jeugd, GR Sociaal, energie, kapitaallasten en de financieringssystematiek van gemeenten.

Koers 2030

Een volledig zicht op het vermogen is niet compleet zonder inzicht in de reserve Koers 2030. De reserve Koers 2030 is bedoeld om doelen uit de Koers 2030 te kunnen realiseren. Inzet vindt plaats voor specifiek goedgekeurde projecten, danwel programma's.

In onderstaande staafdiagrammen is per jaar te zien voor welke projecten/programma's budget is gereserveerd en welk deel nog ingezet kan worden.

De omvang van de 'staafjes' per project verschilt soms van jaar tot jaar. Dit komt doordat er middelen worden toegevoegd, danwel onttrokken. Waar er sprake is van dergelijke wijzigingen van omvang is dat het gevolg van goedgekeurde onttrekkingen / toevoegingen. Het college is in deze gevallen bevoegd tot het doen van de bijbehorende uitgaven.

Andere 'staafjes' blijven gelijk qua omvang. In deze gevallen is er nog enkel sprake van een reservering en is het college niet bevoegd over te gaan tot daadwerkelijke besteding. Daarvoor is eerst een nader besluit van de gemeenteraad nodig. Dit is bijvoorbeeld het geval bij Burgemeester Winklerplein.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De gemeente beheert de openbare ruimte waarin veel activiteiten plaatsvinden. Wonen, werken en recreëren bijvoorbeeld. Voor die activiteiten zijn kapitaalgoederen als wegen, riolering, kunstwerken, groen, verlichting en gebouwen nodig. Zowel de kwaliteit van de kapitaalgoederen als het onderhoud ervan zijn bepalend voor het voorzieningenniveau en de jaarlijkse lasten.

Dit onderdeel van de begroting geeft aan voor welk ambitieniveau de gemeente heeft gekozen. Inclusief de financiële consequenties daarvan. Het door de raad gewenste onderhoudsniveau is van invloed op de lasten.

Het beleid op de kapitaalgoederen wordt vastgesteld met beleidsnota's. Deze nota's bieden de mogelijkheid om algemene beleidlijnen vast te stellen. Zowel voor inhoudelijke kaders (visie van de raad op de kwaliteit van de kapitaalgoederen) als voor procedurele kaders (afspraken tussen raad en college over besluitvorming en informatievoorziening).

Het gemeentelijk beleid voor het onderhoud van kapitaalgoederen is onder andere opgenomen in:

- het beheerplan Vastgoed 2021-2024 (vastgesteld in 2021),
- het onderhoudsbeleid Vastgoed 2021-2030 (vastgesteld in 2021),
- het Vastgoedbeleid 2021-2028 (vastgesteld in 2021),
- het gemeentelijk Rioleringsplan 2019-2023 (vastgesteld in 2018),
- het Beleidsplan onderhoud wegen 2015-2025 (vastgesteld in 2014) en het Onderhoudsplan Wegen 2021 t/m 2025 (vastgesteld in 2021),
- de notitie Uitgangspunten onderhoud openbare verlichting 2015 -2025 (vastgesteld in 2014),
- het Beheerplan onderhoud bruggen 2022-2026 (vastgesteld in 2021),
- het Beheerplan onderhoud binnenhaven 2022-2026 (vastgesteld in 2021),
- het Groenbeleidsplan 2021-2025 (vastgesteld in 2021) en
- het Uitvoeringsbeleid speel- en sportruimte Sliedrecht (vastgesteld in 2016).

Op basis van beheerplannen ramen we jaarlijks budgetten voor het onderhoud dat we in het begrotingsjaar moeten uitvoeren. Het uitgangspunt is dat er voldoende wordt gereserveerd (stortingen in onderhoudsvoorzieningen) of dat er investeringsbesluiten genomen worden voor het uitvoeren van toekomstig onderhoud.

Hieronder gaan we verder in op de beleidsvelden openbaar groen en speelvoorzieningen, riolering, waterbeheer, wegen, bruggen, openbare verlichting, gebouwen, binnenhaven, aanlegsteiger waterbus en reserveringen voor onderhoud.

Openbaar groen en speelvoorzieningen

Zoals in het vastgestelde groenbeleidsplan is opgenomen besteden we ook in 2024 extra aandacht aan klimaatadaptatie, biodiversiteit en nemen we maatregelen om invasieve exoten te voorkomen of te beheersen. In dat kader gaan we werken met een nieuw groenbeheerplan, waarin die doelstellingen geborgd zijn. In de afgelopen jaren is het aantal bomen in de openbare ruimte verhoogd. We proberen die hoeveelheid te handhaven of te vergroten, met vooral voldoende grote bomen. Vanwege de leeftijd van veel bomen en de klimatologische omstandigheden zetten we extra in op boomveiligheidscontrole. Bij (her-)inrichting en renovatie sturen we op een maximale oppervlakte aan groen met aandacht voor klimaatadaptatie en biodiversiteit.

In 2024 loopt het onderhoud en herinrichting van het groen onder andere mee in de volgende integrale projecten:

- uitvoering en afronding Elzenhof-west: vernieuwen en herinrichten van wegen in combinatie met rioolvervangingswerkzaamheden en groen,

- uitvoering Overlaat-Stormrand en omgeving: nieuwe aanleg met hergebruik bestaande materialen in combinatie met verkeerswensen en groen,
- gefaseerde uitvoering Vogelbuurt: grootschalige aanpak in combinatie met groen, riolering, herinrichting en warmtenet.
- Voorbereiding en uitvoering Jacob Catsstraat-zuid en omgeving: vernieuwen en herinrichten van wegen in combinatie met groen en riolering.

Met de inrichting van de speelplaats aan het Achterom in 2023 zijn de speelplaatsen in Sliedrecht, per buurt opgepakt volgens het Uitvoeringsbeleid speel- en sportruimte gemeente Sliedrecht. De speelplekken zijn verbeterd en aangepast op basis van de onderhoudsstaat en vervangingsbehoefte. Er is een uitwerking gegeven aan en een vertaalslag gemaakt naar de visie: "Sliedrecht daagt haar inwoners van jong tot oud uit om in de hele openbare ruimte te spelen, te sporten, te recreëren en elkaar te ontmoeten. Wij faciliteren dit door informele speelruimte dicht bij huis en speel-, sport- en ontmoetingslocaties te verbinden in een structuur van wijk overstijgende plekken, centrale plekken in de buurten en steunplekken dicht bij huis. De speelplekken zijn opgeknapt waarna nu het reguliere beheer en onderhoud volstaat. Hiervoor is een structureel onderhoudsbudget beschikbaar

Riolering

Eind 2023 verloopt het huidige gemeentelijk rioleringsplan 2019-2023. In 2024 wordt daarom een nieuw 'Water- en rioleringsplan 2024-2028' ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden. Dit plan beschrijft hoe de gemeente Sliedrecht invulling geeft aan de zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater. In dit programma leggen we onder andere de doelen, afwegingkaders, te nemen maatregelen en de bekostiging vast.

De afgelopen jaren is intensief ingestoken op het in kaart brengen van de toestand van het areaal, door onder andere het uitvoeren van inspecties en onderzoeken. Vanwege de achterstanden en de tijds- en kostenintensieve werkwijze, is er nog geen dekkend beeld van de actuele toestand van het gehele areaal, dit betreft een meerjaren cyclus (circa 10-15 jaar). We zetten de komende jaren in op het verder in kaart brengen van de toestand van het areaal.

We werken in 2024 aan de voorbereiding en uitvoering van onder andere de onderstaande projecten:

- Riolerverschoning Vogelbuurt-zuid
- Riolerverschoning Elzenhof
- Aanbrengen hemelwaterafvoerstelsel Stormrand en omgeving
- Reconstructie riolering Nijverwaard

Waterbeheer

Sinds 1 januari 2015 is 75% van de watergangen in beheer en eigendom overgegaan op Waterschap Rivierenland. Deze watergangen hebben conform de keur en legger van Waterschap Rivierenland een A-status gekregen.

De gemeente Sliedrecht is verantwoordelijk voor het onderhoud van zowel de eigen watergangen als die van Waterschap Rivierenland. Voor dit onderhoud (en het kroosruimen) ontvangt de gemeente jaarlijks een vergoeding.

Wegen

Eind 2014 is het Beleidsplan Onderhoud Wegen 2015-2025 vastgesteld. De belangrijkste uitgangspunten daarbij zijn:

- het voorkomen van kapitaalsvernietiging,
- het voorkomen van te grote hoogteverschillen met betrekking tot toegankelijkheidseisen en
- het voorkomen van schadebeelden waarbij het risico van schadeclaims van toepassing is.

In 2021 heeft de gemeenteraad bovendien het Onderhoudsplan Wegen 2021 t/m 2025 vastgesteld. In dat plan zijn het onderhoudsniveau, de kosten en de planning opgenomen. Het klein en regulier

onderhoud aan elementenverharding en asfalt loopt zoveel mogelijk via onderhoudscontracten die meerjarig aanbesteed worden.

Voor groot onderhoud en vernieuwing wegen staan in 2024 de volgende, integraal afgestemde, projectmatige activiteiten op de planning:

- Uitvoering Elzenhof-west: vernieuwen en herinrichten van wegen in combinatie met rioolvervangingswerkzaamheden en groen.
- Uitvoering Overlaat-Stormrand en omgeving: nieuwe aanleg met hergebruik bestaande materialen in combinatie met verkeerswensen, riolering en groen.
- Gefaseerd uitvoeren Vogelbuurt: grootschalige aanpak in combinatie met groen, riolering, herinrichting en warmtenet.
- Voorbereiding en uitvoering Jacob Catsstraat-zuid en omgeving: vernieuwen en herinrichten van wegen in combinatie met groen en riolering.
- Voorbereiden Parallelweg langs Nijverwaard en fietspad Leeghwaterstraat: grootschalig asfaltonderhoud in combinatie met verkeersmaatregelen.
- Voorbereiden P.A. de Genestetstaat-oost: vernieuwen en herinrichten van wegen in combinatie met rioolvervangingswerkzaamheden en groen.

Bruggen

Eind 2021 heeft de gemeenteraad het beheer - en onderhoudsplan 2022-2026 voor het vervangen en onderhouden van het bruggenareaal binnen de gemeente vastgesteld.

Als kader voor de staat van de bruggen wordt in dit plan onderhoudsniveau 3 (redelijk) gehanteerd. Dit wordt bepaald aan de hand van de indicatoren Veiligheid, Functionaliteit/beschikbaarheid, Duurzaamheid en Toonbaarheid.

In het plan is hiervoor opgenomen wat de te verwachten kosten zijn en de daarbij behorende planning. We maken hierbij onderscheid tussen klein onderhoud, groot onderhoud en vervanging. Het klein jaarlijks onderhoud betreft voornamelijk werkzaamheden van beperkte omvang. De kosten hiervan komen ten laste van het jaarlijkse exploitatiebudget.

Het groot onderhoud vindt planmatig plaats en is gericht op het tijdig structureel verbeteren van de brug om de beoogde levensduur te behalen. Voor de dekking van de kosten van groot onderhoud beschikken we over een voorziening onderhoud bruggen.

Aan het einde van de levensduur vindt vervanging van de gehele brug plaats. In de planperiode 2022-2026 is de vervanging van een negental bruggen voorzien. Tegelijkertijd met de vaststelling van het beheer- en onderhoudsplan heeft de gemeenteraad hiervoor een investeringskrediet beschikbaar gesteld. De vervanging van deze negen bruggen is geclusterd in een viertal projecten. In 2023 is hiervan een cluster uitgevoerd (Reinenweer) en 3 in voorbereiding genomen welke we in 2024 willen afronden.

Openbare verlichting

Het beheer en onderhoud van de openbare verlichting hebben we ondergebracht bij de gemeente Dordrecht. In 2014 zijn hiervoor uitgangspunten voor onderhoud openbare verlichting 2015-2025 vastgesteld.

Onze ambities spitsen zich toe op veiligheid, duurzaamheid en financiën welke we in ons plan willen bereiken door:

- de vervanging van masten en armaturen tijdig uit te voeren;
- te voldoen aan de Richtlijnen Openbare Verlichting 2011;
- te investeren in duurzaam materiaalgebruik (met name led);
- een energiebesparing te realiseren van totaal 36% in de eindsituatie;
- de kwaliteit en veiligheid van de openbare verlichting in de toekomst blijvend op peil te houden.
- een verantwoord uitstel van vervangingen, dimmen op doorgaande wegen en het voorkomen van

lichthinder en lichtvervuiling.

De hiervoor benodigde maatregelen worden jaarlijks ingepland en integraal afgestemd op projecten in de openbare ruimte.

De onderhoudskosten voor het in stand houden van de openbare verlichting worden gedekt uit het exploitatiebudget. Daarnaast beschikken we voor het vervangen van lichtmasten en verlichtingsarmaturen over investeringskredieten.

In 2024 verwachten we nieuwe beleidskaders ter vaststelling aan de gemeenteraad aan te bieden.

Gebouwen

We beheren onze gebouwen vanuit het Vastgoedbeleid 2021-2028, het Onderhoudsbeleid Vastgoed 2021-2030 en het Beheerplan onderhoud Vastgoed 2021-2024. Deze beleidsdocumenten zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en door de raad in 2021 vastgesteld.

Sinds 2020 zetten we vol in op een nieuwe vorm van beheer, die zich voor wat betreft het onderhoud kenmerkt door 'preventie' in plaats van 'curatie'.

Het Vastgoedbeleid 2021-2028 geeft niet alleen inzicht in de totale vastgoedportefeuille en de organisatie rondom het vastgoedbeheer. Het beleid vormt ook het afwegingskader voor eigendom of afstoten van vastgoed.

In het Beheerplan Vastgoed 2021-2024 staat een onderbouwing van de onderhoudsbudgetten voor gebouwen in de begroting van Sliedrecht. Het plan geeft inzicht in het (bouw)technisch onderhoud van het gemeentelijk vastgoed en de daarvoor benodigde middelen. Voor de financiële verantwoording gaan we uit van een doorkijk op basis van de meerjarenonderhoudsplanningen met een looptijd van 20 jaar die in 2020 zijn opgesteld (tot 2040).

Voor 2024 staat er in het beheerplan voor € 2,1 miljoen aan onderhoud gepland. Er volgt nog een kredietvoorstel voor de renovatie van het raadhuis en de huisvesting van het gemeentekantoor. Bij de voorbereiding van dit voorstel zal ook de planning nader worden uitgewerkt.

Binnenhaven

Eind 2021 is het beheer- en onderhoudsplan Binnenhaven 2022-2026 vastgesteld. Hierin wordt een onderbouwing gegeven van het beoogde onderhoudsniveau, de kosten van het onderhoud en de daarbij behorende onderhoudsplanning. Het uitgangspunt dat we hanteren voor de binnenhaven is het in stand houden van een minimale vaardiepte zodat de scheepvaart ongehinderd naar binnen en naar buiten kan varen. Om zekerheid te krijgen over de diepte vinden er vijfjaarlijks peilingen plaats. Daarnaast vormen de bevindingen van schippers (o.a. door opwervelend slib) een belangrijke indicator. Het onderhoudsregime dat we vervolgens toepassen is:

- Het vijfjaarlijks peilen om een beeld te krijgen van de aanwas en vervuilingsgraad van het slib zodat de ondiepe plaatsen of knelpunten tijdig worden gesignaleerd. Het uitvoeren van peilingen is gepland in 2024.
- Eens in de tien jaar ondiepe plaatsen uitbaggeren. De eerstvolgende baggerwerkzaamheden zijn gepland in 2025.

Voor de dekking van de kosten van het uitvoeren van dieptepeilingen en baggerwerkzaamheden, beschikken we over een voorziening onderhoud haven. De kosten van het uitvoeren van klein onderhoud worden ten laste gebracht van het jaarlijkse exploitatiebudget.

Aanlegsteiger waterbus

Het vervoer met de Waterbus is geregeld in een contract tussen de Provincie en de vervoerder. De gemeente Sliedrecht betaalt hiervoor jaarlijks een bijdrage aan Servicegemeente Dordrecht.

Het haltebeheer gebeurt op basis van de gezamenlijke haltevisie Drechtsteden uit 2019.

Richtinggevend hierin zijn vindbaarheid, herkenbaarheid en bereikbaarheid van de Waterbus. Om dit te bewerkstelligen is voor 2024 een upgrade qua uitstraling gepland. De verwachting is dat hiervoor

een investeringskrediet van ca. 81.000 euro benodigd is. In de begroting is ter dekking van de hieruit voortvloeiende kapitaallasten het budget voor de aanlegsteiger verhoogd met 5.000 euro (besloten met de vaststelling van de kadernota 2022). Daarnaast is het ponton van de Waterbus in Sliedrecht geïnspecteerd en daaruit blijkt dat groot onderhoud nodig is in 2026/2027 voor een geraamd bedrag van 205.000 euro. De financiële middelen voor beide werkzaamheden (vaststelling investeringskrediet en budget voor groot onderhoud) dienen aangevraagd te worden bij de raad. Constructieve aanpassingen die nodig zijn voor het varen met de nieuwe boten zijn voor rekening van de vervoerder.

Reserveringen voor onderhoud

In het kader van de begroting is het van belang dat er voldoende wordt gereserveerd voor toekomstig onderhoud. In 2024 doen we stortingen in de diverse onderhoudsvoorzieningen conform onderstaande tabel.

Omschrijving	Categorie BBV	Programma	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Zalencentrum De Lockhorst	Gebouwen	1	15.676	15.676	15.676
Diverse multifunctionele accommodaties	Gebouwen	1	10.377	10.377	10.377
Binnensportaccommodaties	Gebouwen	1	105.178	105.178	105.178
Zwemaccommodatie De Lockhorst	Gebouwen	1	49.213	49.213	49.213
Subtotaal Programma 1			180.444	180.444	180.444
Watergangen en sloten	Water	3	8.972	8.972	8.972
Onderhoud riolering	Riolering	3	1.422.000	1.422.000	1.422.000
Onderhoud wegen	Wegen	3	192.915	192.915	192.915
Bruggen 1)	Wegen	3	62.862	45.500	45.500
Binnenhaven	Water	3	5.802	5.802	5.802
Ponton waterbus	Water	3	19.290	19.290	19.290
Subtotaal Programma 3			1.711.841	1.694.479	1.694.479
Raadhuis	Gebouwen	4	44.335	44.335	44.335
Gemeentekantoor	Gebouwen	4	125.000	125.000	125.000
Gemeentewerf	Gebouwen	4	48.497	48.497	48.497
Subtotaal Programma 4			217.832	217.832	217.832
Totaal			2.110.117	2.092.755	2.092.755

Paragraaf Financiering

Inleiding

In deze paragraaf komen de onderwerpen aan de orde die behoren tot het geldstromenbeleid van de gemeente. Dit zijn risicobeheer (met name rente- en kredietrisico), de financierings- en schuldpositie en het kasbeheer.

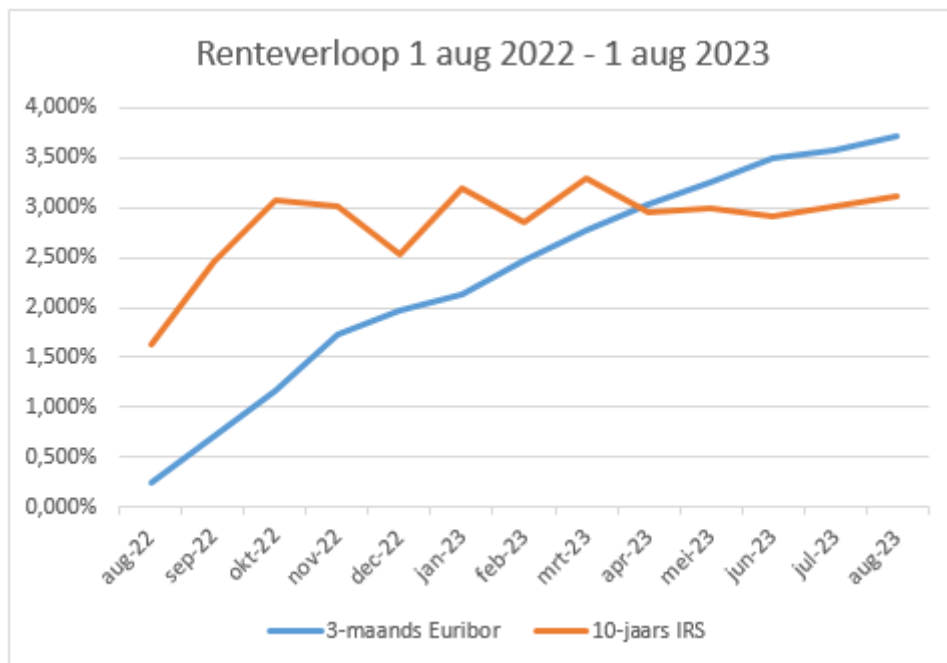
Het Financieringsstatuut vormt het kader voor beleid en uitvoering van de treasuryfunctie. Afhankelijk van de hoogte en de verwachte duur van het liquiditeitstekort of –overschot, wordt vermogen tijdelijk of langdurig aangetrokken of tijdelijk uitgezet. Het uitgangspunt bij het aantrekken van vermogen is dat de kasgeldlimiet optimaal benut wordt. Benadrukt wordt dat de financieringsfunctie van de gemeente Sliedrecht uitsluitend de publieke taak dient en dat een prudent beleid gevoerd wordt binnen de kaders die zijn gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido).

Rente ontwikkelingen

De tarieven op de geldmarkt (kortlopende leningen) laten de afgelopen maanden een sterk oplopende trend zien. Dit houdt nauw verband met de beleidsrente van de ECB, omdat die meerdere keren is verhoogd. Dit doet de ECB om de inflatie te beteugelen en terug te brengen naar 2%. De verwachting voor de tweede helft van 2023 is dat de stijging van de kortlopende rente zal afvlakken en dat de ECB de beleidsrente nog maar een half procentpunt gaat verhogen.

De 10-jaarsrente is begin augustus gestegen naar een niveau van 3,12%. Banken berekenen bij het verstrekken van langjarige financiering liquiditeitsopslagen bovenop de IRS-niveaus. Voor bijvoorbeeld een 10-jaars lening bedraagt deze opslag medio 2023 circa 0,20% (20 basispunten).

Het afgelopen jaar heeft de rente zicht als volgt ontwikkeld:

Financieringspositie

Financiering activa

De activa van de gemeente Sliedrecht zullen per begin 2024 naar verwachting als volgt gefinancierd zijn:

Financieringspositie per 1-1-2024

Omschrijving	Bedragen per 1-1-2024	
Totale boekwaarde investeringen	€	100,7
<u>Vaste financieringsmiddelen:</u>		
Reserves	€	54,0
Voorzieningen	€	9,5
Langlopende leningen	€	36,9
	€	<u>100,4</u>
Financieringstekort	€	0,3

Renteschema

Voor de interne rente sluiten wij aan op de voorschriften uit de BBV-notitie rente, waarbij wij geen rente rekenen over het eigen vermogen en de voorzieningen. Uit deze berekening komt een omslagrente van afgerond 0,01%. Dat de rente niet wordt gesteld op nihil heeft een technische reden (het financiële systeem heeft een waarde nodig).

Renteschema	2024
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering	431
b. De externe rentebaten over de korte en lange financiering	276
I Saldo rentelasten en rente batens	155
c1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	5
c2. De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0
c3. De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken	0
II Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	5
III Bruto rentelasten	150
d1. Rente over eigen vermogen	0
d2. Rente over vreemd vermogen	0
IV Bespaarde rente	0
V Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	150
e. De aan taakvelden toe te rekenen rente (renteomslag)	10
f. Verwacht Renteresultaat op het taakveld Treasury	-140
Afwijking werkelijkheid versus berekening	-93,11%

Het BBV schrijft voor dat de omslagrente afgerond mag worden op 0,5% (omhoog, danwel omlaag). Indien de werkelijke rentelasten afwijken van de begrote lasten, dan moet er in geval dat er sprake is

van meer dan 25% afwijking een correctie plaatsvinden. Doordat het saldo van rentelasten en rentebaten zich bevindt in de buurt van 0 is dit voorschrift onuitvoerbaar. Het rentepercentage van 0,01% leidt tot een afwijking van - 93%. Een rentepercentage van 0,5% leidt tot een afwijking van 244%.

Door de afronding op 0,5% ontstaat er daarmee per definitie een verschil dat groter is dan 25%. Voor eventuele herberekening wegen we het absolute verschil dat ontstaat daarom mee.

Leningenportefeuilles

Opgenomen leningen

Onderstaande tabel geeft inzicht in het verwachte verloop van de portefeuille aan opgenomen langlopende leningen in 2024:

Verwachte verloop leningenportefeuille (x € 1.000)

Omschrijving	Bedrag	Gemiddeld percentage
Restantschuld per 1 januari 2024	€ 36.908	0,88%
Nieuwe leningen	€ -	
Reguliere aflossingen	€ 3.081	
Restantschuld per 31 december 2024	€ 33.827	1,14%

Op grond van de meest recente liquiditeitsplanning wordt voor 2024 geen nieuwe langlopende lening verwacht.

Risicobeheersing

Risicobeheersing vormt één van de pijlers van de Wet fido. De belangrijkste risicoaspecten die verbonden zijn aan de uitvoering van de gemeentelijke treasuryfunctie betreffen rente- en kredietrisico's. Renterisico's moeten vanuit de Wet fido beoordeeld worden op de korte en op de langlopende schuld.

Renterisico op korte schuld: de kasgeldlimiet

Met de kasgeldlimiet is in de Wet fido een norm gesteld voor het maximum bedrag waarop de gemeente haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd <1 jaar) mag financieren: 8,5% van het begrotingstotaal. Voor 2024 kan de kasgeldlimiet als volgt worden bepaald:

Berekening kasgeldlimiet 2024:		<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Begrotingstotaal 2024	€ 92.330				
Relevant percentage	8,5%				
Kasgeldlimiet	€ 7.848				
		1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Genmiddeld. netto vlottende schuld (+) of gemiddeld netto vlottend overschot (-)		€ 18.000-	€ 11.000-	€ 13.000-	€ 8.000-
Kasgeldlimiet		€ 7.848	€ 7.848	€ 7.848	€ 7.848
Overschrijding kasgeldlimiet		-	-	-	-
Ruimte onder de kasgeldlimiet		€ 25.848	€ 18.848	€ 20.848	€ 15.848

De gemeente Sliedrecht verwacht in 2024 binnen de normen van de kasgeldlimiet (max. drie kwartalen overschrijding) te opereren.

Bij beoordeling van een eventuele financieringsbehoefte zal de kasgeldlimiet optimaal worden benut. De meest actuele liquiditeitenplanning geeft aan dat er geen nieuwe langlopende lening nodig is in 2024.

Renterisico op langlopende schuld: de renterisiconorm

De Wet fido definieert vaste schuld als opgenomen geldleningen met een rente typische looptijd groter dan, of gelijk aan 1 jaar. Met de renterisiconorm biedt de Wet fido een richtsnoer om renteaanpassingen van financieringen en beleggingen goed in de tijd te spreiden. De norm heeft als doel om het toekomstig renterisico op de lange financiering te beperken door spreiding in de aflossingen en renteherzieningen af te dwingen. Deze norm bedraagt 20% van het begrotingstotaal en bedraagt voor Sliedrecht in 2024 € 18,5 miljoen.

Berekening renterisiconorm

Renterisiconorm		<i>(bedragen x € 1.000)</i>			
Renterisico's	2024	2025	2026	2027	
Renteherzieningen	€ -	€ -	€ -	€ -	
Aflossingen	€ 3.081	€ 3.082	€ 3.083	€ 3.834	
Renterisico	€ 3.081	€ 3.082	€ 3.083	€ 3.834	
Berekening renterisiconorm					
Begrotingstotaal 2024-2027	€ 92.330	€ 88.406	€ 93.103	€ 103.111	
Percentage cf. regeling	20%	20%	20%	20%	
Renterisiconorm	€ 18.466	€ 17.681	€ 18.621	€ 20.622	
Toetsing renterisico aan norm:					
Renterisiconorm	€ 18.466				
Renterisico 2024	€ 3.081				
Ruimte boven de norm	€ 15.385				

Uit deze opstelling blijkt dat de gemeente Sliedrecht in 2024 ruimschoots binnen de renterisiconorm blijft.

Kredietrisico's

Kredietrisicobeheersing richt zich op de kredietwaardigheid (en dus het risicoprofiel) van de tegenpartijen bij financiële transacties. Kredietrisico's kunnen worden gelopen vanuit uitzettingen (verstrekte geldleningen, beleggingen) of uit verleende garanties.

Verstreckte geldleningen

Ingedeeld naar risicocategorie, verwachten we voor 2024 het volgende verloop:

Specificatie verstrekte geldleningen naar risicocategorie

Leningen aan:	<i>Bedragen x € 1.000</i>			
	Verwachte stand per		% verdeling	
	1-1-2024	31-12-2024	per eind 2024	
Openbare lichamen	€ 1.905	€ 1.905	99,5%	
Woningbouwcorporaties	€ -	€ -	0,0%	
Deelnemingen	€ -	€ -	0,0%	
Overige verbonden partijen	€ -	€ -	0,0%	
Overige langlopende leningen	€ 14	€ 10	0,5%	
Totaal	€ 1.919	€ 1.915	100,0%	

Het hierboven bij Openbare lichamen vermelde bedrag betreft de deelneming in, dan wel leningen verstrekt uit hoofde van, het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn). Het bedrag bestaat uit drie onderdelen: startersleningen, duurzaamheidsleningen en het rekening courant saldo bij de SVn (beschikbaar voor leningen). In theorie zouden hier ook blijversleningen kunnen staan, maar die zijn niet verstrekt. Het bedrag van € 1,9 miljoen is revolverend, wat betekent dat aflossingen op de leningen op de rekening courant komen waarmee nieuwe leningen kunnen worden gefinancierd.

De overige langlopende leningen betreffen (oude) renteloze leningen aan verenigingen in Sliedrecht. Voor 2029 zullen deze allemaal zijn afgelost.

Verleende garanties

De borgstellingen worden als volgt gespecificeerd naar risicogroep:

Categorie	Risico profiel	<i>Bedragen x € 1.000</i>		
		Verwachte stand per		% verdeling
		1-1-2024	31-12-2024	per eind 2024
Directe borgstellingen	Middel/ hoger	€ 20.534	€ 20.193	12,6%
Achtervangpositie WSW	Laag	€ 140.832	€ 139.448	87,4%
Totaal		€ 161.366	€ 159.641	100,0%

De specificatie van bovenstaande bedragen is als volgt:

Bedragen x € 1.000

naam geldnemer	percentage waarborg	verwachte stand 1-1-2024	deel gemeente per 1-1-2024	aflossing 2024	verwachte stand 31-12-2024	deel gemeente per 31-12-2024
St Waardenburgh Vastgoed	100%	679	679	41	638	638
St Waardeburgh Vastgoed	100%	1.858	1.858	125	1.733	1.733
Buurtver. "De Havik"	100%	260	260	0	260	260
Buurtver. "De Havik"	100%	43	43	0	43	43
St. Drechtstreek	100%	8.044	8.044	130	7.914	7.914
HVC (via Gewudo) *	0,94%	610.101	5.758	0	610.101	5.758
St. Waardeburgh Vastgoed	100%	1.770	1.770	0	1.770	1.770
St Sportaccommodatie Benedenveer	100%	1.073	1.073	21	1.052	1.052
St Sportaccommodatie Benedenveer	100%	439	439	9	430	430
St Sportaccommodatie Benedenveer	100%	610	610	14	596	596
Directe borgstellingen		624.877	20.534	341	624.536	20.194
St. Tablis Wonen	100,00%	109.732	109.732	1.383	108.348	108.348
St. Tablis Wonen **	80,31%	37.929	30.461	0	37.929	30.461
Woonzorg Nederland **	0,17%	247.630	415	0	247.630	415
St. Mooiland **	0,48%	46.209	224	0	46.209	224
Achtervang WSW		441.500	140.832	1.383	440.116	139.448
Totaal		1.066.377	161.366	1.724	1.064.652	159.642

* HVC past niet goed in dit verplichte format. Via Gewudo staat Sliedrecht borg voor een gedeelte van de portefeuille. Door de algemene vergadering van aandeelhouders zijn afspraken gemaakt over de omgang met de schuldpositie.

** De regelgeving omtrent achtervang WSW is aangepast. Dit heeft tot gevolg dat het waarborgpercentage geen 100% meer is voor nieuwe leningen.

Kas- en saldobeleer

De inrichting van het betalingsverkeer (het beheer van het gemeentelijke rekeningstelsel, het coördineren van bevoegdheden en het verrichten van feitelijke betalingen) alsmede de saldoregulatie wordt verzorgd vanuit Servicegemeente Dordrecht. Gemeente Sliedrecht onderhoudt bankrelaties met de Bank Nederlandse Gemeenten en de Rabobank.

Een hulpmiddel bij de saldoregulatie en voor het eventueel opnemen van langjarige financiering is de meerjarige liquiditeitenplanning, welke door Servicegemeente Dordrecht (SGD) in nauw overleg met de gemeente is opgezet. Deze planning wordt periodiek geactualiseerd op grond van nieuwe informatie of inzichten.

De bankrekening van de personeelsvereniging staat juridisch ook op naam van de gemeente, maar is praktisch geen eigendom. In overleg met de personeelsvereniging wordt gezocht naar een oplossing waarmee dit ook juridisch juist wordt geregeld.

Schatkistbankieren

Bij het verplicht schatkistbankieren mag de gemeente een bedrag van 2,0 procent van het begrotingstotaal buiten de Schatkist houden, het zogenoemde drempelbedrag. Het drempelbedrag mag als gemiddeld creditbedrag per kwartaal niet overschreden worden. Wanneer de gemeente het drempelbedrag overschrijdt dient het meerdere afgestort te worden in 's Rijks Schatkist. Over dit saldo wordt medio 2023 rente vergoed van ongeveer 3,4%. Dit tarief beweegt mee met de beleidsrente van de ECB en kan in een tijdsbestek van maanden sterk stijgen of dalen.

Het drempelbedrag voor de gemeente Sliedrecht voor 2024 kan als volgt worden berekend:

Drempelbedrag Schatkistbankieren

Berekening drempelbedrag SKB 2024:		<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Begrotingstotaal	€	92.330	
Relevant percentage		2,00%	
Drempelbedrag (afgerond)	€	1.847	

Informatievoorziening

Enkele keren per jaar vindt een overleg plaats met Servicegemeente Dordrecht over de voortgang en uitvoering van de treasuryzaken. Indien daartoe vanuit de gemeente of vanuit SGD behoefte dan wel noodzaak wordt gevoeld, vindt daarnaast ook contact op incidentele basis plaats. Voor zover relevant zullen door SGD rapportages worden opgeleverd voor in- of extern gebruik.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Inleiding

Deze paragraaf gaat in op de activiteiten voor 2024 op het gebied van bedrijfsvoering. We beschrijven in deze paragraaf, op hoofdlijnen, de voorgenomen activiteiten voor 2024 en geven een beeld van de bijbehorende relevante cijfers.

Een effectieve en efficiënte bedrijfsvoering is van essentieel belang voor een slagvaardige organisatie en het waarborgen van de dienstverlening aan de inwoners en is onlosmakelijk verbonden met de doelstelling "Koersvast en ontwikkelingsgericht toewerken naar 2030". In 2024 zal, nauw verbonden aan deze doelstelling en de daarbij vastgestelde principes, de weg vervolgd worden.

Bedrijfsvoering algemeen

In een tijdperk waarin duurzaamheid een steeds grotere rol speelt in het mondiale bewustzijn, zijn gemeenten niet meer alleen dienstverleners aan hun inwoners, maar ook pioniers op het gebied van duurzaamheid. Duurzame bedrijfsvoering binnen een gemeente betekent dat we niet alleen meer kijken naar de functionaliteit van de bedrijfsvoering, maar dat we duurzame bedrijfsvoering gaan inzetten als instrument om verandering te bereiken of te stimuleren. Voorbeelden hiervan zijn het gebruikmaken van groene energie, het toepassen van energiebesparende maatregelen van gemeentelijke panden, maar ook de digitale transformatie en maatschappelijk verantwoord inkopen en opdrachtgeven.

Servicegemeente Dordrecht

De samenwerking binnen de Drechtsteden, met name de samenwerking met de servicegemeente Dordrecht, vraagt om een goed doordachte visie op bedrijfsvoering. Dit is cruciaal om een effectieve en efficiënte dienstverlening aan de medewerkers, inwoners en ondernemers te kunnen bieden.

Het is van belang dat alle betrokken partijen hun rol als opdrachtgever en opdrachtnemer verder blijven ontwikkelen. Door samen te werken met de servicegemeente Dordrecht en gebruik te maken van de expertise binnen de regio, kunnen we profiteren van schaalvoordelen.

De taken en diensten van de voormalige service-onderdelen zijn ongewijzigd overgenomen. Ook de komende periode gaan we in overleg met de organisatie en de servicegemeente om per dienstgroep de dienstverlening verder uit te diepen, met als doel de organisatie verder te helpen in het behalen van haar ambities. Ook gaan we in gesprek met de Servicegemeente en overige Drechtsteden om te onderzoeken of we op nieuwe terreinen kunnen samenwerken.

Personeel

De krapte op de arbeidsmarkt vormt een blijvende uitdaging voor de organisatie. In 2023 is er een start gemaakt met het verstevigen en professionaliseren van het werving en selectieproces door de inzet van een kundige adviseur recruitment. Dit heeft in 2023 geresulteerd in 18 nieuwe medewerkers in loondienst (t/m september 2023). In 2024 zal de samenwerking met de adviseur recruitment worden gecontinueerd en wordt er gewerkt aan een sterker werkgeversmerk. Daarnaast wordt er geïnvesteerd in opleiding en ontwikkeling van onze huidige medewerkers en is er aandacht voor een plezierige werkplek.

Het afgelopen jaar is de nieuwe organisatiestructuur geformaliseerd en is er een start gemaakt met het uitwerken van de fijnstructuur, waaronder het maken van teamplannen en ontwikkelplannen. Tevens is er een start gemaakt met de basis op orde brengen van de functieprofielen. In 2024 heeft

iedere medewerker een passend functieprofiel, welke aanknopingspunten geeft voor het voeren van het goede gesprek over inzet, uitvoering van het werk en ontwikkeling.

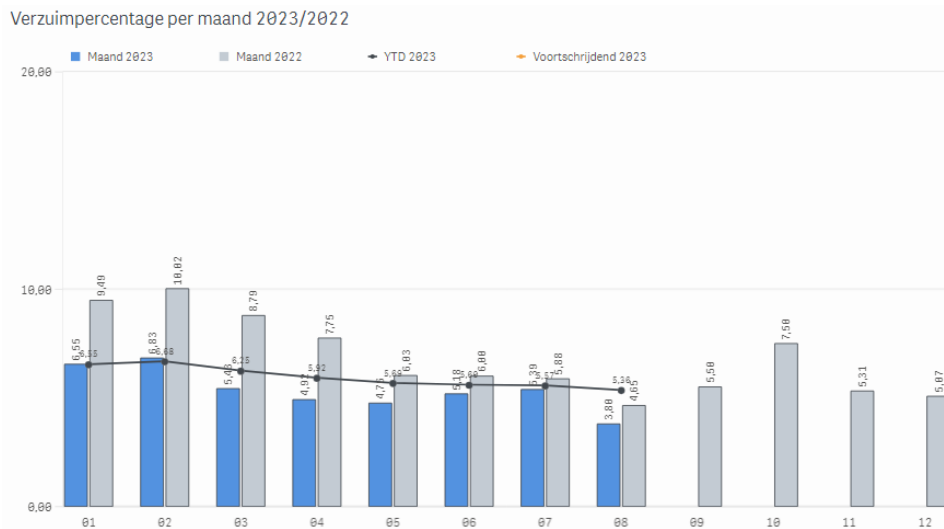
Tevens worden verschillende HR processen, zoals in-, door- en uitstroom, verder gestroomlijnd en geprofessionaliseerd, zodat de processen transparanter en beter werkbaar zijn voor zowel de medewerker als de leidinggevende.

In september-oktober van 2023 is het medewerkersonderzoek uitgevoerd. In 2024 gaan we aan de slag met de resultaten die hieruit voortkomen. Daarnaast maken we in 2024 een start met Strategische Personeelsplanning (SPP) en het moderniseren van de gesprekscyclus.

Het aantal fte hebben we opgenomen in de volgende tabel:

Aantal fte	2023	2024
Reguliere formatie	121,49	133,12
College van b&w	4,00	4,00
Griffie	3,16	3,16
Totaal	128,65	140,28

De verzuimcijfers zijn opgenomen in onderstaande grafiek:

Als we kijken naar de verzuimcijfers van 2023 zien we dat het verzuim gedaald is ten opzichte van het jaar 2022. Sinds april 2022 is er een samenwerking met de arbodienst Bbezig en leidinggevenden worden beter betrokken bij verzuimcasuïstiek en er is meer aandacht voor verzuimpreventie. Vanaf 2024 wordt er twee keer per jaar een themasessie op het gebied van verzuimpreventie georganiseerd voor het management. De eerste sessie gaat over werkdruk.

Juridische zaken

De Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) blijft onverminderd organisatie-brede aandacht vragen. Waar mogelijk wordt afstemming en samenwerking gezocht met de andere Drechtsteden. We geven prioriteit aan het actualiseren en bijhouden van het register van

verwerkingen, het uitvoeren van risico-inventarisaties en stellen beleid op, met als doel het privacy-bewustzijn van de organisatie te borgen.

De implementatie van de Wet open overheid (Woo), maar ook van andere wetgeving zoals bijvoorbeeld de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) en de Wet digitale overheid (Wdo) hangt nauw samen met informatiemanagement, -veiligheid en automatisering. Daar waar mogelijk wordt samenwerking gezocht met de overige Drechtsteden.

Informatiemanagement en Automatisering

Een sterke informatiehuishouding ondersteunt door goed ingerichte en werkende informatievoorziening zijn een belangrijke randvoorwaarde voor een slagvaardige organisatie. De wereld digitaliseert gestaag verder, waardoor informatievoorziening steeds meer gaat inwerken op strategieën en processen.

Informatiemanagement zorgt voor de vertaling van de informatiebehoeften (die uit de verschillende werk- en bedrijfsprocessen van een organisatie ontstaan) naar een informatievoorziening die deze processen optimaal ondersteunt.

In 2024 werken we verder aan de optimalisering van onze informatiehuishouding. Zo wordt het applicatielandschap verder ingevuld en voeren we updates uit waar nodig. Verder wordt er gewerkt aan de voorbereidingen van verschillende wetgeving die digitalisering raakt. Het archief wordt verder geoptimaliseerd, nu ook digitalisering daar een steeds belangrijkere rol inneemt. Ook wordt er gewerkt aan de verdere introductie van data gedreven werken. Verder is facilitaire IT een aandachtspunt in de verbouwing raadshuis en gemeentekantoor. Ten slotte blijft blijft ICT Beweegt een belangrijk regionaal programma. Hiermee faciliteren we tijd en plaats onafhankelijk samenwerken in een moderne en veilige digitale werkomgeving. In 2024 hebben we de verhuizing naar de cloud gemaakt.

Een belangrijke randvoorwaarde van informatiemanagement is informatieveiligheid. Zorgvuldig omgaan met onze gegevens is van groot belang. Informatieveiligheid werkt aan beleid en implementatie met betrekking tot de bescherming van onze informatie, zoals de wet dat voorschrijft.

Financiën

In 2023 is de nieuwe financiële verordening vastgesteld. 2024 is het eerste volledige jaar waarin we gaan werken aan de hand van deze verordening. Een van de wijzigingen is dat de tussentijdse rapportages zijn vervangen door een voorjaars- en winternota. Naast deze producten stellen we zoals gebruikelijk de jaarstukken, kadernota en begroting op. Al deze producten worden opgesteld in Pepperflow.

Pepperflow maakt het opstellen van de planning en control producten eenvoudiger en eenduidig. Raadplegen van de producten vindt plaats via een online tool, wat zorgt voor een reductie van het papier verbruik. In 2023 is het implementatietraject afgerond. De koppeling met het financiële pakket is nog niet tot stand gekomen. Het doel is om dit in 2024 te realiseren.

Rechtmatigheid

Vanaf het jaar 2023 wordt het college van burgemeester en wethouders zelf verantwoordelijk voor het afgeven van een rechtmatigheidsverklaring en is het niet meer de accountant die zich verantwoordt. Deze verandering zal gevolgen hebben voor het financiële beleid, de inrichting en financiële verantwoording binnen de gemeente. Het team Financiën en Control zal in samenwerking met de Concerncontroller er nauw op toezien als organisatie 'in control' te zijn en te blijven.

Huisvesting

In 'Koers 2030, Groei en ontwikkeling' is richting gegeven aan de ontwikkeling van het raadhuis en gemeentekantoor. Niet alleen is het noodzakelijk om het gemeentekantoor en het raadhuis te moderniseren, verduurzamen en te laten voldoen aan de wettelijke eisen voor bijvoorbeeld brandveiligheid of ARBO normen, maar is het doel ook de band tussen de samenleving, bestuur en de gemeentelijke organisatie te verstevigen. Het raadhuis wordt een huis voor de democratie en het centrum van de samenleving. Een plek waar ontmoeten met buiten wordt gefaciliteerd. Het gemeentekantoor is een plek waar (interne) ontmoeting en het opgavengericht werken wordt faciliteert.

De planvorming voor de herinrichting van het gemeentekantoor loopt op dit moment, een aangepast programma van eisen is voor de Industrieweg 11 is gemaakt. De architect maakt het definitief ontwerp, de verwachting is dat deze gereed is in het vierde kwartaal van 2023. Vervolgens zal er contractvorming plaatsvinden op basis waarvan de aanbesteding volgt. De De planning is dat in het tweede kwartaal de uitvoering van de werkzaamheden start en de oplevering in het vierde kwartaal van 2024.

Kosten bedrijfsvoering 2024

De totale kosten van de bedrijfsvoering zijn opgenomen in de volgende tabel:

Kosten Bedrijfsvoering 2024	
Raad	524.119
Griffie	324.884
Rekenkamer	22.408
Accountant	80.976
Loonkosten organisatie	11.051.311
Kosten inhuur derden, excl. projecten	982.000
Huisvestingskosten	420.366
Automatiseringskosten	Inbegrepen in bijdrage SGD
Bijdrage Servicegemeente Dordrecht	4.290.467

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

Sliedrecht droeg de uitvoering van een aantal gemeentelijke taken over aan verbonden partijen. De gemeente blijft verantwoordelijk, maar voert de taken dus zelf niet meer uit. De gemeente neemt deel in verbonden partijen om bepaalde taken efficiënter of met meer kwaliteit te kunnen uitvoeren. Natuurlijk is deelname gekoppeld aan specifieke doelstellingen.

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft (art. 1 Besluit Begroting en Verantwoording, BVV). Er is onderscheid tussen deelnemingen door de gemeente in publiekrechtelijke samenwerkingsorganisaties (gemeenschappelijke regelingen), in privaatrechtelijke samenwerkingsorganisaties (N.V.'s, B.V.'s, stichtingen, verenigingen etc.) en in publiek-private samenwerkingsorganisaties (PPS-constructies).

Het college bestuurt en beheert de Verbonden Partijen conform de kaders die de raad in 2022 in de Nota Verbonden Partijen heeft vastgelegd. In die nota heeft Sliedrecht vastgesteld dat de paragraaf Verbonden Partijen van de Begroting fungeert als vigerend register van de regelingen waaraan de gemeente deelneemt. Door bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en de risico's die daar mogelijk uit voortvloeien, besteden wij in de begroting en jaarrekening expliciet aandacht aan de verbonden partijen.

In deze paragraaf nemen we, rekening houdend met de wettelijk verplichte informatie, het volgende op:

- naam en vestigingsplaats,
- deelnemers,
- type organisatie,
- doelstelling (openbaar belang),
- financieel belang van de gemeente bij GR Gevudo en de privaatrechtelijke samenwerkingen (separaat in een tabel staan de financiële bijdrage aan de overige GR-en, een overzicht van de verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partijen in het begrotingsjaar en een overzicht van de financiële positie -inclusief eigen en vreemd vermogen aan het begin en einde van het begrotingsjaar- van de verbonden partijen),
- bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente,
- bestuurlijk vertegenwoordiger,
- relatie met programmabegroting,
- ontwikkelingen en
- uittredingsregeling
- risicoprofiel

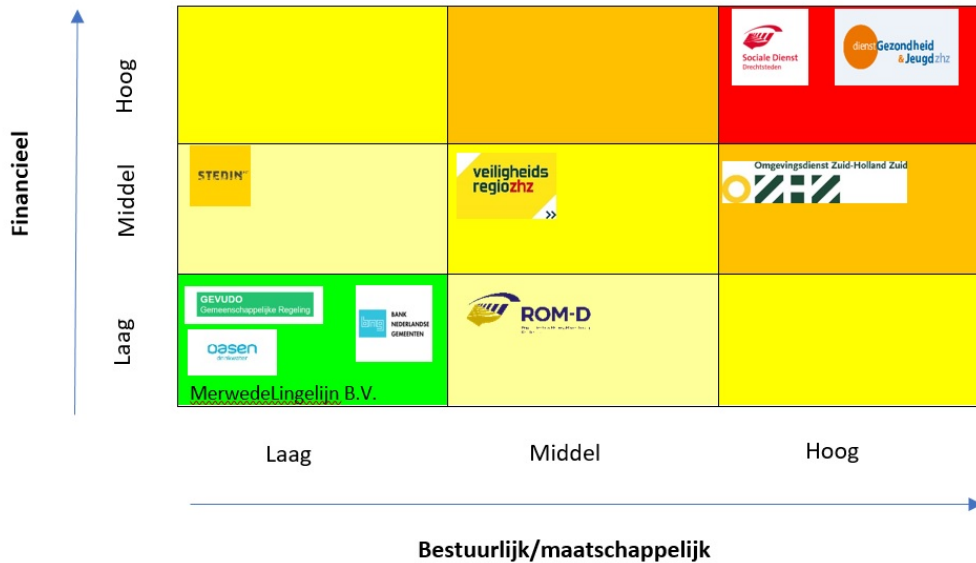
In de programmakaarten is de inhoudelijke bijdrage vanuit de GR-en aan de beleidsdoelen van de gemeente weergegeven en in paragraaf 3.2, 'Weerstandvermogen en risicobeheersing', zijn de risico's opgenomen. Daarnaast is voor de begroting 2024 een risicoclassificatie gemaakt van alle verbonden partijen, conform de gestelde kaders in de Nota Verbonden Partijen. Voor de visie op en de beleidsvoornemens omtrent de verbonden partijen verwijzen we naar de eerder genoemde Nota Verbonden Partijen.

Risicoanalyse

Per verbonden partij wordt volgens een risicoanalyse in beeld gebracht welke risico's de gemeente loopt in haar financiële, informatieverstrekende en bestuurlijke relatie met de verbonden partij. De wijze van risicobepaling is gebaseerd op basis van de Nota Verbonden Partijen 2022. Indien het bestuurlijk en/of financieel risico beperkt is, is de verbonden partij gekwalificeerd als een laag risico en kleurt deze groen. Kunnen enkele opmerkingen gemaakt worden, kleurt het oranje. Mocht de relatie met de verbonden partij risicovol zijn, dan is de verbonden partij

rood. Hieronder volgt de risicoanalyse van de verbonden partijen, waarbij classificeringen vanaf middel/hoog en hoog een nadere tekstuele duiding hebben gekregen.

Beknopte toelichting op de verbonden partijen met een risicoclassificatie van gemiddeld-hoog en hoog:

- De risicoclassificatie van de GR Sociaal wordt als hoog gekwalificeerd vanwege de hoge financiële bijdrage en de toenemende kosten in het sociaal domein.
- De GR DG&J ZHZ kent hoge hoge financiële en inhoudelijke risico's. Het onderdeel Jeugd kent (financiële) zorgen en risico's omdat de vraag naar jeugdhulp blijft stijgen. We worden gecompenseerd door het rijk via de hervormingsagenda. Daarin zijn echter ook weer meteen bezuinigingen opgenomen. We zijn hierin ook afhankelijk van landelijk beleid. Grip krijgen op de kosten van de Jeugdzorg doen we regionaal, maar is met ingang van 2023 ook een lokale aangelegenheid. Vanaf 2023 is de bijdrage volledig gebaseerd op het profijtbeginsel. De in de begroting van de GR gepresenteerde weerstandratio is 0,45%. De buffer om onvoorziene tegenvallers op te vangen is daardoor beperkt en dit heeft effect op het gemeentelijk risicoprofiel.
- De GR OZHZ heeft een gemiddeld-hoog risico door het te verwachten (financieel) tekort in 2023 en de nog bestaande onzekerheden rondom de implementatie van de omgevingswet.

Overzicht verbonden partijen

Het overzicht van de verbonden partijen waarvan de gemeente Sliedrecht een financieel en bestuurlijk belang heeft, is onderverdeeld in:

- gemeenschappelijke regelingen,
- vennootschappen en coöperaties en
- stichtingen en verenigingen.

Sliedrecht neemt in geen andere verbonden partijen deel.

1. GR Sociaal

Naam, Vestigingsplaats	GR Sociaal, Dordrecht
Deelnemers	Dordrecht, Zwijndrecht, Papendrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Sliedrecht, Alblasterdam, Hardinxveld-Giessendam
Type organisatie	Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam (Wgr, art 8.1)
Doelstelling (openbaar belang)	<p>Optimale dienstverlening binnen het sociaal domein aan de inwoners van de Drechtsteden. Dit betekent ook het efficiënt en effectief uitvoeren van de taken binnen het sociaal domein die door de gemeenten zijn belegd bij de GR, met ruimte voor flexibiliteit en maatwerk. Het gaat om de volgende taakvelden:</p> <ul style="list-style-type: none">• Participatiewet• IOAW• IOAZ• WMO• Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen• Wet kinderopvang• Wet gemeentelijke schuldhulpverlening• Wet Sociale Werkvoorziening• Beschermd wonen en opvang• Wet op de lijkbezorging <p>(16de wijziging)</p> <p>Verder voert de GR Sociaal vanaf 2023 de taken van de oorspronkelijke GR Sociale Werkvoorziening Drechtwerk uit omtrent de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Doel van deze wet is zoveel mogelijk voor de Wsw geïndiceerde inwoners een dienstbetrekking aan te bieden voor het verrichten van arbeid onder aangepaste omstandigheden. Per 1 januari 2015 is instroom in de Wsw niet meer mogelijk.</p>
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Vertegenwoordiging in het Algemeen Bestuur (collegelid) Stemrecht in algemeen bestuur op grond van inwoneraantal: 8,67%.
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Paas (AB)
Relatie met programmabegroting	Drechtsteden draagt vanuit verschillende onderdelen bij aan de speerpunten van beleid en reguliere taken binnen de programma's veilig & inclusief Sliedrecht en ondernemend & betrokken Sliedrecht.
Ontwikkelingen	In 2024 blijft aandacht nodig voor de oplopende kosten in het sociaal domein. De omvang en de afstand van het bijstandsbestand naar werk neemt toe en de vraag naar WMO voorzieningen groeit mede als gevolg van de dubbele vergrijzing. Aan de ene kant moeten de lokale raden hier beleidsmatig op te

	<p>sturen, aan de andere kant moet de GR in de uitvoering met beheersmaatregelen komen.</p> <p>Per 2023 is de GR Sociale Werkvoorziening Drechtwerk ondergebracht in de GR Sociaal. Met de fusie is Drechtwerk opgeheven als zelfstandige GR. Doel van het traject is de samenwerking tussen beide GR-en verder te verstevigen en de bestuurlijke coördinatie en effectiviteit te vergroten.</p>
Uittredingsregeling	<p>De uittreding is in artikel 34 t/m 38 van de GR geregeld. Een college kan geheel of gedeeltelijk uit de regeling treden door een daartoe strekkend besluit van het betreffende college en na verkregen toestemming van de betreffende raad. Een college zendt het besluit tot uittreding aan het Algemeen Bestuur. De procedure voor uittreding start de dag nadat het Algemeen Bestuur het besluit heeft ontvangen. De (gedeeltelijke) uittreding kan niet eerder plaatsvinden dan tegen 31 december van het tweede kalenderjaar volgend op de in het tweede lid bedoelde ontvangstdatum, tenzij het Algemeen Bestuur een kortere termijn bepaalt. Het Algemeen Bestuur stelt een uittredingsplan vast. Het uittredingsplan regelt de gevolgen van de uittreding.</p>
Risicoprofiel	Hoog

2. GR Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid

Naam, Vestigingsplaats	GR Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid Dordrecht
Deelnemers	Alblasserdam, Dordrecht, Molenlanden, Hoeksche Waard, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht
Type organisatie	Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam (Wgr, art 8.1)
Doelstelling (openbaar belang)	<p>1. Vanuit het beginsel van verlengd lokaal bestuur en met inachtneming van hetgeen in deze regeling is bepaald, moet het samenwerkingsverband een bijdrage leveren aan het behartigen van gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten om zo een evenwichtige en voorspoedige ontwikkeling in het gebied te bevorderen.</p> <p>2. De belangen worden behartigd door de hoofdlijnen van gewenste ontwikkelingen te bepalen door sturing, ordening, integratie en in voorkomende gevallen uitvoering van de taakvelden:</p> <ul style="list-style-type: none">• publieke gezondheid,• onderwijs,• jeugdzorg,• maatschappelijke ondersteuning, meer in het bijzonder huiselijk geweld en kindermishandeling, zoals bedoeld in de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015,

	<ul style="list-style-type: none">• ambulancezorg,• meldkamer ambulancevervoer en• geneeskundige hulpverlening. <p>(5de wijziging)</p>
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Vertegenwoordiging in het Algemeen Bestuur (collegelid). Stemrecht in algemeen bestuur op grond van inwoneraantal: 5%
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Paas
Relatie met programmabegroting	<p>De Dienst Gezondheid & Jeugd heeft een taak bij de realisatie van de doelstellingen in de programma's veilig & inclusief Sliedrecht en ondernemend & betrokken Sliedrecht.</p> <p>In 2014 is de Serviceorganisatie Jeugd ZHZ (SOJ) als zelfstandig onderdeel aan de gemeenschappelijke regeling toegevoegd. De SOJ voert een groot deel van de nieuwe jeugdhulp taken uit die met de nieuwe Jeugdwet per 1-1-2015 aan gemeenten zijn overgedragen. Daarmee wordt een bijdrage geleverd aan de programma's Sociaal, Ruimte en Bestuur, organisatie en veiligheid.</p>
Ontwikkelingen	<p>De financiële solidariteit is in drie jaar afgebouwd. Per 2023 betaalt elke gemeente de kosten die werkelijk voor haar gemeente gemaakt zijn.</p> <p>Het beheersen van de kosten in de jeugdzorg blijft een belangrijk aandachtspunt. Ook het goed prognosticeren is relevant om als gemeente te kunnen sturen op de begroting.</p> <p><i>Meerjarenplan 2024-2027</i></p> <p>In 2024 wordt uitvoering gegeven aan het nog vast te stellen meerjarenbeleidsplan 2024-2027. Voor elk van de vier merken van de DG&J én gemeenten spelen belangrijke landelijke ontwikkelingen, die van invloed zijn op de ambities en leidende principes voor de periode 2024-2027. De GGD moet inspelen op het Gezond en Actief Leven Akkoord, het Integraal Zorgakkoord en de landelijke beleidsagenda Versterking Infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid GGD'en. Als het gaat om ontwikkelingskansen en onderwijsdeelname, de opgave waar LVS aan bijdraagt, dan krijgen we een verandering te zien in de benadering van de Leerplichtwet.</p> <p>De nadruk komt te liggen op het bevorderen van ontwikkeling en deelname aan het onderwijs, in plaats van reactief handhaven bij schoolverzuim en afwezigheid. Er is een landelijke Hervormingsagenda Jeugd in voorbereiding die consequenties heeft voor de SOJ. En tot slot beweegt Veilig Thuis zich met de samenwerkende partners in de regio naar het landelijk ontwikkelde Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming</p>
Uittredingsregeling	De uittreding is in artikel 47 van de GR geregeld. Een deelnemende gemeente kan uittreden door een daartoe strekkend besluit van

	het college aan het Algemeen Bestuur te zenden. Het Algemeen Bestuur bepaalt de voorwaarden voor de uittreding en de (financiële) gevolgen. Uittreding kan niet eerder dan twee kalenderjaren nadat het uittredingsbesluit is genomen, tenzij het Algemeen Bestuur anders bepaalt.
Risicoprofiel	Hoog

3. GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid

Naam, Vestigingsplaats	GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid Dordrecht
Deelnemers	Alblasserdam, Dordrecht, Molenlanden, Hoeksche Waard, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht
Type organisatie	Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam
Doelstelling (openbaar belang)	Het openbaar lichaam heeft tot doel: a. brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening (bij ongevallen en rampen) bestuurlijk en operationeel op regionaal niveau te integreren met behoud van lokale verankering, om zo -mede op basis van een gecoördineerde voorbereiding- doelmatige en slagvaardige hulpverlening te verzekeren b. een platform voor samenwerking te zijn voor aan hulpverlening gelieerde diensten, partners, organisaties en andere openbare lichamen. (wijziging 2015)
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	De burgemeester zit in het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Stremrecht in algemeen bestuur met 10 gemeenten met elk 1 stem: 10%
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Burgemeester de Vries
Relatie met programmabegroting	De Veiligheidsregio levert een bijdrage aan het programma veilig & inclusief Sliedrecht.
Ontwikkelingen	De GR Veiligheidsregio ZHZ geeft uitvoering aan het beleidsplan 2022-2025 en in 2024 volgt de continuering van de uitvoering daarvan. De focuspunten zijn: 1. deskundig adviseren in risicobeheersing en verbindend regisseren in crisisbeheersing

	<p>2. passend acteren op ons risicobeeld,</p> <p>3. krachtige brandweerzorg op maat leveren door professionals en vrijwilligers,</p> <p>4. informatie gestuurd werken,</p> <p>5. omgevingsgericht werken aan zelfredzaamheid en</p> <p>6. wendbaar en duurzaam organiseren.</p> <p>Dat de begroting van de VRZHZ onder druk staat is een belangrijk aandachtspunt. De indexering van de loonkosten oogt af te stevenen op een forst tekort. Het is van belang dat we als gemeenten tijdig zicht krijgen op oplossingsrichtingen.</p> <p>Voor Sliedrecht is bovendien het traject om tot een nieuwe brandweerkazerne te komen relevant.</p> <p>Tot slot blijven er onzekerheden rondom de oorlog in Oekraïne. De werkzaamheden van de Veiligheidsregio voor vluchtelingen opvang, naast de reguliere werkzaamheden, vragen veel van de personele inzet.</p>
Uittredingsregeling	<p>De veiligheidsregio is een verplichte gemeenschappelijke regeling. De minister stelt bij AmvB de indeling van Nederland in regio's vast.</p> <p>Als er door een wijziging van de AmvB uittreding mogelijk zou worden en een gemeente daartoe zou overgaan, regelt artikel 43 dat het Algemeen bestuur de voorwaarden voor uittreding bepaalt.</p>
Risicoprofiel	Gemiddeld

4. GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Naam, Vestigingsplaats	GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid Dordrecht
Deelnemers	Alblasserdam, Dordrecht, Molenlanden, Hoeksche Waard, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht en provincie Zuid-Holland
Type organisatie	Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam
Doelstelling (openbaar belang) (excl. de artikelen 3, 5 en 6)	1. De Omgevingsdienst kan adviserende, ondersteunende en uitvoerende werkzaamheden verrichten op het gebied van de zorg voor milieu en leefomgeving en op die gebieden ook programma's en projecten uitvoeren.

	<p>2. Met inachtneming van het door de deelnemers vastgestelde beleid voert de Omgevingsdienst voor de colleges van de gemeenten in elk geval de volgende taken en bevoegdheden uit:</p> <p>a. de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en de in artikel 5.1 van die wet genoemde wetten,</p> <p>b. milieutaken op grond van andere wet- en regelgeving dan genoemd onder a, voor zover een of meer gemeenten besluiten tot mandatering van deze taken en bevoegdheden aan de Omgevingsdienst,</p> <p>c. de Algemene wet bestuursrecht en andere relevante regelgeving betreffende de procedures in samenhang met de taken genoemd onder a en b, met inbegrip van het adviseren, ondersteunen en vertegenwoordigen van de colleges in bezwaar- en beroepsprocedures,</p> <p>d. de Wet op de economische delicten en het coördineren van (opsporings-) overlegverbanden met alle handhavingspartners.</p> <p>Met betrekking tot de reikwijdte, uitvoering en nadere invulling van de in de vorige leden genoemde taken maakt het dagelijks bestuur schriftelijk werkafspraken met het college.</p> <p>(4de wijziging)</p>
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Stemrecht in algemeen bestuur van 10 gemeenten en provincie Zuid-Holland op basis van omzet: 3%
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Bijderwieden
Relatie met programmabegroting	De Omgevingsdienst levert een bijdrage aan het programma ruimtelijke vernieuwing.
Ontwikkelingen	<p>De OZHZ en zijn opdrachtgevers zien in de maatschappelijke opgaven van de gemeenten en provincie in de komende periode belangrijke kansen en uitdagingen. Deze opgaven zijn van zo'n omvang en belang dat gekozen is voor een programmatische, doelgerichte aanpak. Voor 2022 tot en met 2025 heeft OZHZ meerdere programmalijnen, die aansluiten op wat de regio het hardst nodig heeft, wat op rijksniveau speelt en die passen in de huidige collegeprogramma's. Deze aanpak kent met ingang van 2023 4 programma's:</p> <ul style="list-style-type: none">• Werken met de Omgevingswet.• Toekomstgerichte gebiedsontwikkeling.• Samen meer grip op milieuschade.• Beter benutten van data.

Uittredingsregeling	In artikel 40 van de GR is de uittreding geregeld. Een deelnemende gemeente kan uittreden na verkregen toestemming van zijn vertegenwoordigend orgaan en met inachtneming van een opzegtermijn van tenminste één kalenderjaar. Het Algemeen Bestuur regelt met een meerderheid van $\frac{3}{4}$ van de stemmen de financiële en andere randvoorwaarden voor de uittreding. De schadeloosstelling bedraagt tenminste driemaal de jaaromzet van de betreffende deelnemer in het jaar waarin het besluit tot uittreding wordt genomen.
Risicoprofiel	Gemiddeld - Hoog

5. GR Gevudo/ N.V. Huisvuilcentrale NH (HVC)

Naam, Vestigingsplaats	GR Gevudo (Dordrecht) en N.V. Huisvuilcentrale NH (HVC) (Alkmaar)
Deelnemers	Alblasserdam, Dordrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Molenlanden, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht.
Type organisatie	Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam
Doelstelling (openbaar belang)	Het behartigen van aandeelhoudersbelangen van de deelnemers in NV HVC in de ruimste zin van het woord en het daarbij uitoefenen van stemrecht in de aandeelhoudersvergaderingen van NV HVC. Doel van deze verbonden partij is om vanuit milieuverantwoord afvalbeheer een bijdrage te leveren aan een duurzame leefomgeving.
Financieel belang van de Gemeente	GR Gevudo bezit 15,8% van de aandelen van de NV HVC. Het aandeel van Sliedrecht binnen de GR Gevudo is 5,97%. De gemeente Sliedrecht heeft een garantierisico-aandeel van 0,94% op het totaal van de door HVC aangetrokken leningen.
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Vertegenwoordiging in het Algemeen Bestuur (collegelid) De GR Gevudo is aandeelhouder in HVC.
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Spek
Relatie met programmabegroting	De GR ontvangt een vergoeding voor de afgegeven garantie ten aanzien van de leningen die HVC heeft aangetrokken. Vanwege de wens om te komen tot zelfstandige financiering vindt er geen dividend uitkering plaats. De gemeente Dordrecht verzorgt de operationele taken van GR Gevudo.
Ontwikkelingen	Er is geen sprake van nieuw beleid t.a.v. GR Gevudo. De ontwikkelingen bij HVC zijn wel van belang. HVC is momenteel verantwoordelijk voor activiteiten op het gebied van afvalinzameling, maar verbreedt haar activiteiten ook naar de

	<p>productie en levering van warmte. Daarmee heeft HVC een actieve rol in de Energietransitie. Belangrijk daarin is het doel van HVC om per 2027 zelfstandig investeringen te kunnen financieren, zonder dat daar garantstellingen van haar aandeelhouders voor nodig zijn. Hiervoor is een toekomstbestendige financiële positie van HVC noodzakelijk. In 2024 wordt daar verder aan gewerkt, onder meer door het aantrekken van nieuwe aandeelhouders uit het verzorgingsgebied.</p>
Uittredingsregeling	<p>De uittreding is in artikel 35 van de GR geregeld. Een deelnemende gemeente kan uittreden door een daartoe strekkend besluit van haar bestuursorganen aan het Algemeen Bestuur te zenden. Het Algemeen Bestuur bepaalt met tenminste twee-derde meerderheid de voorwaarden voor de uittreding en de (financiële) gevolgen. Uittreding kan niet eerder dan één kalenderjaar nadat het uittredingsbesluit is genomen, tenzij het Algemeen Bestuur anders bepaalt.</p>
Risicoprofiel	Laag

B. Vennootschappen en coöperaties

6. Bank Nederlandse Gemeenten N.V.

Naam, Vestigingsplaats	Bank Nederlandse Gemeenten N.V. Den Haag
Deelnemers	Aandeelhouders van de bank zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, elf provincies en een hoogheemraadschap.
Type organisatie	Naamloze Vennootschap
Doelstelling (openbaar belang)	De Bank Nederlandse Gemeenten is een bank van en voor de overheid. De bank biedt financiële diensten als kredietverlening, betalingsverkeer en advisering. De BNG heeft de hoogste rating voor kredietwaardigheid (triple A).
Financieel belang van de gemeente	De gemeente heeft 31.200 aandelen (0,0006%) in haar bezit.
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Aandeelhouder
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Paas
Relatie met programmabegroting	De BNG draagt bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger en genereert dividendinkomsten in het ondersteunende programma Financiën en belastingen.
Ontwikkelingen	Geen bijzonderheden

Risicoprofiel	Laag
---------------	------

7. Oasen N.V.

Naam, Vestigingsplaats	Oasen N.V. Gouda
Deelnemers	Ca. 30 gemeenten zijn aandeelhouder
Type organisatie	Naamloze Vennootschap
Doelstelling (openbaar belang)	Drinkwater verzorging inwoners Sliedrecht
Financieel belang van de gemeente	De gemeente heeft 24 aandelen (3,2%).
Bestuurlijk belang/zeggenschap gemeente	Aandeelhouder
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Spek
Relatie met programmabegroting	Het doel van Oasen is een duurzame en doelmatige drinkwatervoorziening binnen het verzorgingsgebied te bieden. Oasen genereert dividendinkomsten in het ondersteunende programma Financiën en belastingen.
Ontwikkelingen	Geen bijzonderheden.
Risicoprofiel	Laag

8. Stedin N.V.

Naam, Vestigingsplaats	Stedin N.V. Rotterdam
Deelnemers	Circa 45 Nederlandse gemeenten zijn aandeelhouder
Type organisatie	Naamloze Vennootschap
Doelstelling (openbaar belang)	Netwerkgroep. Doel is de energievoorziening te waarborgen.
Financieel belang van de gemeente	Aandelenpercentage reguliere aandelen: 28.115 aandelen = 0,57% In 2021 deden de huidige aandeelhouders een gezamenlijke kapitaalstorting van € 200 miljoen. Ook werd afgezien van winstuitkering over de verkoopopbrengst van bedrijfsonderdelen.

Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Aandeelhouder (historisch bezit)
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Paas
Relatie met programmabegroting	Stedin genereert dividendinkomsten in het programma Financiën van Sliedrecht.
Ontwikkelingen	<p>Stedin heeft een belangrijke rol in de energietransitie. Die transitie vergt grote investeringen en er is een kapitaalbehoefte op lange termijn van 1,8 miljard om het eigen vermogen te versterken. De huidige aandeelhouders hebben in een 1^e tranche reeds een injectie van 200 mln. gedaan. Momenteel wordt op diverse manieren gekeken naar mogelijkheden om aan de kapitaalbehoefte te voldoen:</p> <ul style="list-style-type: none">• aanpassing van het reguleringskader door het Rijk om Stedin meer ruimte te geven in de tariefstelling,• investering door het Rijk in alle netbeheerders (aandeelhouder worden): 'Project Nachtwacht',• nieuwe aandeelhouders aantrekken: gemeenten, provincies en waterschappen in het verzorgingsgebied die nu nog geen aandeelhouder zijn. <p>Inmiddels heeft de Staat een bedrag van € 500 miljoen gereserveerd ten behoeve van aandelenverwerving. Dit heeft geleid tot een afsprakenkader, welke voor alle drie de netbeheerders geldt doch verder met aandeelhouders van de respectievelijke netbeheerder moet worden uitgewerkt; in de vorm van een participatieovereenkomst.</p> <p>Het lag aanvankelijk in de bedoeling om dit proces al voor de zomer 2023 af te ronden; met inbegrip van definitieve besluiten. Evenwel is er vertraging bij de waardering opgetreden en zijn ook juridische vraagstukken nog niet voltooid. Het is de verwachting dat besluitvorming in 2023 zal plaatsvinden. Hierbij wordt ook een besluit gevraagd van de gemeenteraad.</p> <p>Wanneer er naast het Rijk ook nog andere nieuwe aandeelhouders willen toetreden, zal er nog een besluitvormingsronde volgen.</p>
Risicoprofiel	Laag

9. ROM-D N.V.

Naam, Vestigingsplaats	ROM-D N.V. Dordrecht
Deelnemers	Alblasserdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht, de Provincie Zuid-Holland en het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam (OBR).

Type organisatie	<p>De ROM-D is een publiek-privaat samenwerkingsverband en bestaat uit drie onderdelen:</p> <ul style="list-style-type: none">• ROM-D Holding: de gemeenten van de Drechtsteden bundelen hun aandelenbelang in ROM-D Beheer en ROM-D Capital. De Holding stuurt de regionale promotie en acquisitie aan.• ROM-D Beheer: naast de gemeenten nemen in de ROM-D Beheer ook private partijen als het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam deel.• ROM-D Capital: Publiek kapitaal is ondergebracht in ROM-D Capital. Het kapitaal wordt gebruikt om de projecten die vanuit de ROM-D worden ontwikkeld van eigen vermogen te voorzien. Naast de gemeenten van de Drechtsteden neemt ook de Provincie Zuid-Holland deel aan ROM-D Capital. Ook andere publieke organen kunnen risicodragend kapitaal onderbrengen. Dankzij deze constructie kunnen winsten uit deelnemingen in winstgevende ontwikkelingen worden gebruikt om verliezen uit deelnemingen in herontwikkelingsprojecten te verevenen.
Doelstelling (openbaar belang)	<p>De belangrijkste doelstelling van de ROM-D is het meewerken aan het behoud en de creatie van werkgelegenheid, door via gebiedsontwikkeling werklocaties te ontwikkelen. Dit betreffen veelal ontwikkelingen en herontwikkelingen van bedrijfsterreinen.</p>
Financieel belang van de gemeente	<p>Kapitaaldeelname met stemrechten ROM-D Holding NV Gemeente Sliedrecht € 127.819 (2,8%) Dordtse Kil III CV Commanditair Kapitaal Sliedrecht € 163.247 (1,5%)</p>
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	<p>De gemeente Sliedrecht heeft zitting in de Holding N.V. als aandeelhouder.</p>
Bestuurlijk vertegenwoordiger	<p>Wethouder Bijderwieden</p>
Relatie met programmabegroting	<p>ROM-D draagt via projecten bij aan het programma ruimtelijke vernieuwing. Het genereert dividendinkomsten in het ondersteunende programma Financiën en belastingen.</p>
Ontwikkelingen	<p>In 2024 zet ROM-D in op het uitvoering geven aan ruimtelijke projecten in de Drechtsteden die een bijdrage leveren aan de ambities van de Smart Delta. Het gaat dan om complexe projecten met een duidelijke maatschappelijke meerwaarde waar indien nodig ook kapitaal ingezet moet worden. In Sliedrecht zet ROM-D zich onder meer in voor de ontwikkeling van de Nijverwaard (adviesrol). Tot slot wordt een verbreding van de inzet van ROM-D onderzocht.</p>
Risicoprofiel	<p>Laag</p>

10. MerwedeLingelijn B.V.

Naam, Vestigingsplaats	MerwedeLingelijn B.V. (Gorinchem)
Deelnemers	Dordrecht, Sliedrecht, Hardinxveld-Giessendam, Gorinchem, Molenlanden, Vijfherenlanden, Geldermalsen.
Type organisatie	Besloten Vennootschap
Doelstelling (openbaar belang)	Het doel van deze B.V. is om in samenwerking tot een verbetering van de MerwedeLingelijn te komen door onder meer nieuwe stations te realiseren.
Financieel belang van de gemeente	Er is een aandelenpakket van 39% van het totaal (€ 250.000).
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Aandeelhouder / Aandeelhouder tijdens de aandeelhoudersvergadering.
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Spek
Relatie met programmabegroting	De MerwedeLingelijn levert een bijdrage aan de programma's ruimtelijke vernieuwing en ondernemend & betrokken Sliedrecht.
Ontwikkelingen	Op de halte Gorinchem Noord na zijn alle onderdelen van het project gerealiseerd.
Risicoprofiel	Laag

Bijdrage aan gemeenschappelijke regelingen

Bijdrage aan	Begroot 2023		Begroot 2024	
GR Sociaal	N	24.415	N	25.151
Dienst gezondheid & Jeugd ZHZ (DG-J)	N	1.745	N	1.814
Serviceorganisatie Jeugd ZHZ (SOJ)	N	8.290	N	8.579
GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid	N	2.156	N	2.396
GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid	N	654	N	654

Totaal bijdrage gemeenschappelijke regelingen	N	37.260	N	38.594
--	----------	---------------	----------	---------------

*De GR Drechtwerk is in 2023 overgegaan naar de GR Sociaal

Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

Het grondbeleid heeft grote invloed op en samenhang met de realisatie van programma's zoals Openbare Ruimte, Verkeer en Vervoer, Ruimtelijke Ordening en Milieu en Wonen. Het grondbeleid is opgenomen in de nota Grondbeleid Sliedrecht 2015. Hierin staat beschreven dat de gemeente een actieve rol aanneemt als procesregisseur bij gebiedsontwikkeling en een facilitair grondbeleid voert, tenzij grote maatschappelijke opgaven vragen om een actief grondbeleid. Het proces, de instrumenten, de grondportefeuille, de financiële uitgangspunten en organisatie die daarbij horen, worden in de nota omschreven. Er is gestart met het actualiseren van de nota grondbeleid en de nota kostenverhaal. Verwachting is dat aanbieding aan uw raad hierover zal plaatsvinden in het 1e kwartaal van 2024.

Jaarlijks worden met het opstellen van de jaarrekening de grondexploitaties geactualiseerd en wordt de marktwaarde van de materiële vaste activa (MVA) opnieuw bepaald. Dit resulteert in een nieuwe prognose van het resultaat voor de grondexploitaties en eventueel een afwaardering bij de MVA (wanneer de boekwaarde hoger is dan de marktwaarde). De raming van de jaarlijkse baten en lasten wordt vervolgens verwerkt in de begroting van het daaropvolgende jaar.

Bouwgronden in exploitatie

De onderstaande tabellen geven per grondexploitatie het verloop van de baten en lasten aan dat in de jaren van de plannen 'onder handen' is.

Het jaarlijkse verschil tussen de lasten en baten wordt geactiveerd als 'onder handen werk' onder de vlottende activa op de balans. Wanneer het plan gerealiseerd is, kan het resultaat worden bepaald. Het verwachte resultaat staat in de tabel opgenomen, op basis van eindwaarde.

Sinds de vernieuwing van de BBV-regelgeving rondom grondexploitaties zijn gemeenten verplicht tussentijds winst te nemen via de 'Percentage of completion'-methode (POC). Het resultaat van grondexploitaties die een positieve eindwaarde laten zien, wordt gefaseerd genomen volgens de geldende regelgeving. Echter houden wij het voorzichtigheidsbeginsel in acht door de winst pas te nemen wanneer deze gerealiseerd is. Het moment waarop dit bepaald wordt is de jaarrekening. Derhalve zijn de geprognoseerde resultaten niet opgenomen in het saldo van de begroting.

Burg. Winklerplein/Bouwblok C

Bij de jaarrekening is een motie aangenomen die oproept om opnieuw in onderhandeling te gaan met de ontwikkelaar waarbij gezocht moet worden naar een plan waarvoor geen aanvullende financiële middelen nodig zijn. Door een combinatie van prijsstijgingen en de oplopende rente is de landelijke trend dat de ontwikkeling van appartementengebouwen van deze omvang moeilijk van de grond komt. Complicerende factoren in dit dossier zijn de opgelopen kosten en het feit dat de gemeente slechts in beperkte mate eigenaar is van het benodigde vastgoed. Drie appartementen zijn eigendom van de gemeente het overige vastgoed is eigendom van anderen. Samen met de ontwikkelaar zijn wij op zoek naar een oplossing in deze moeilijke markt. Bij het zoeken naar ontwikkelingsmogelijkheden zijn we gebonden aan juridische en financiële spelregels.

De onderstaande tabel beschrijft de financiële stand van zaken (gelijk aan de jaarrekening 2022).

Bedragen x € 1.000

Burgemeester Winklerplein	OHW JR 2022	2023	2024	2025	2026 en verder	Eindwaarde BIE
Uitgaven	-2.223	-1.857	-2.075			-6.155
Inkomsten	130	353	3.970			4.453
<i>Verwachte mutatie OHW</i>		<i>-1.503</i>	<i>1.895</i>			
Stand balans per 31-12	-2.093	-3.597	-1.702			-1.702
					in verliesvoorziening:	1.702
						0

Stationspark II

De grondexploitatie van Stationspark II is geactualiseerd en de verwachting is dat deze exploitatie per 2024 kan worden afgesloten. Afgelopen jaar is de verkoop van de laatste kavel verwerkt in de exploitatie. Momenteel wordt de openbare ruimte verder ingericht waarvan de verwachting is dat het in 2023 I kan worden afgerond.

De onderstaande tabel beschrijft de financiële stand van zaken (gelijk aan de jaarrekening 2022).

Bedragen x € 1.000

Stationspark II	OHW JR 2022	2023	2024	2025	2026 en verder	Eindwaarde BIE
Uitgaven	-333	-781	-359			-1.473
Inkomsten	1.527	22	23			1.573
<i>Verwachte mutatie OHW</i>		<i>-758</i>	<i>-336</i>			
Stand balans per 31-12	1.195	436	100			100

Stationspark III/Sliedrecht Buiten

In 2022 is besloten de grondexploitatie Stationspark III los te behandelen van het krediet Sliedrecht Buiten. Daarom is de grondexploitatie Stationspark III in 2022 door separaat door de Raad vastgesteld. Voor de jaarrekening van 2022 is deze grondexploitatie van Stationspark III geactualiseerd opgenomen. De uitgangspunten van deze actualisatie zijn gelijk aan de in 2022 vastgestelde grondexploitatie. Op basis van de huidige planning is de verwachting om in 2029 de laatste kavels te verkopen. De koers is dat het krediet voor Sliedrecht Buiten in het laatste kwartaal van 2023 vastgesteld kan worden door de gemeenteraad.

De onderstaande tabel beschrijft de financiële stand van zaken (gelijk aan de jaarrekening 2022).

Bedragen x € 1.000

Stationspark III	OHW JR 2022	2023	2024	2025	2026 en verder	Eindwaarde BIE
Uitgaven	-3.062	-1	-144	-728	-8.151	-12.087
Inkomsten	204	0	0	0	25.741	25.945
<i>Verwachte mutatie OHW</i>		<i>-1</i>	<i>-144</i>	<i>-728</i>	<i>17.590</i>	
Stand balans per 31-12	-2.858	-2.859	-3.003	-3.732	13.858	13.858

Materiële vaste activa

Als de boekwaarde van de materiële vaste activa hoger is dan de marktwaarde moet er een afwaardering plaatsvinden of een voorziening worden getroffen. Op de boekwaarde mogen geen kosten worden bijgeschreven.

Watertorenterrein

De gemeente is met de ontwikkelaar in gesprek over het afsluiten van een anterieure overeenkomst. In deze overeenkomst moeten ook afspraken worden vastgelegd over de vergoeding van de kosten die de gemeente tot op heden heeft gemaakt.

De Driehoek

In het vierde kwartaal 2019 is besloten om geen grondexploitatie te openen voor De Driehoek en te kijken naar alternatieve invullingen. Naar aanleiding hiervan is nu de gebiedsvisie De Driehoek vastgesteld. Een alternatieve invulling die past bij de duurzaamheidsambities van de gemeente Sliedrecht. Hierin zijn geothermie, zonnepanelen, een waterstof electrolyzer, een Stedin verdeelstation en het gemeentelijk baggerdepot opgenomen. Momenteel wordt op basis van het verkregen voorbereidingskrediet verder gekeken naar de uitwerking van dit plan door middel van afstemming met de betrokken partners, uitvoeren van onderzoeken en het aanvragen van subsidie uit de Regio Deal. Na de initiatieffase zal verder worden gekeken wanneer er een grondexploitatie vastgesteld kan worden.

Overige gronden

Onder de overige gronden vallen de gronden die een vaste bestemming hebben en niet in het transformatieproces zitten, of waarvoor geen raadsbesluit is genomen waarbij inhoud wordt gegeven aan ambitie en planperiode. Hieronder vallen de gronden Middelblok, weilanden nabij Wijngaarden en een aantal restpercelen bij Benedenveer. Weilanden kunnen worden ingezet als ruilgrond ten behoeve van het project Stationspark 3/Sliedrecht Buiten.

Voorziening verlieslatende grondexploitaties

Als we verwachten dat een grondexploitatie negatief gaat sluiten, moeten we per direct een verlies (voorziening) nemen. Dat is het geval voor de grondexploitatie Burgemeester Winklerplein. De verliesvoorziening bedraagt € 1.702.000. Dit is in lijn met de verwachte eindwaarde van de grondexploitatie BW plein.

Paragraaf Grote projecten

Inleiding

Ook in 2024 voeren we de grote projecten uit. Deze grote projecten zijn divers van karakter en daarom is de rol van de gemeente binnen de onderscheiden projecten verschillend. In sommige projecten heeft de gemeente een actieve, stimulerende rol en rust er veel verantwoordelijkheid bij de gemeente. In andere projecten heeft de gemeente een kaderstellende, faciliterende rol. In alle projecten zoekt de gemeente de samenwerking met inwoners en bedrijfsleven. Door goed naar hen te luisteren willen we ideeën zo goed mogelijk benutten en als dat kan ook een plaats geven binnen de projecten. Bij de uitvoering van de projecten houdt het college rekening met actuele ontwikkelingen. Als dat tot een andere invulling van een project leidt, komt het college hiervoor met onderbouwde voorstellen naar de raad.

Deze informatievoorziening is conform de afspraken in de financiële verordening 2023.

Stand van zaken

Hieronder geven we de stand van zaken van de grote projecten weer zoals die is op het moment van aanbieden van deze begroting.

Baanhoek-West

Doel:

Ontwikkeling van een hoogwaardige woonwijk aan de westkant van Sliedrecht met ca. 950 woningen, enkele bedrijfskavels en voorzieningen als een basisschool en medisch centrum.

Status:

De woningbouw is voor driekwart gerealiseerd en grote delen van de wijk zijn ingericht en opgeleverd. De bouw van Het Buurtschap fase 1 en de Burgemeester zijn in volle gang. De 62 grondgebonden woningen en de openbare ruimte worden vanaf september gefaseerd opgeleverd. De procedure voor het verlenen van een omgevingsvergunning voor de bouw van 54 woningen in het Buurtschap, fase 2 is gestart. Op het bedrijventerrein West is de Burger King geopend. De werkzaamheden aan het tankstation zijn gaande. Naar verwachting wordt de Sopraanweg voor het kerstreces woonrijp gemaakt. De ecozone Het Zwanenmeer is in juli feestelijk geopend.

Planning

- Q1 2024 (uiterlijk gereed): Bouw percelen tankstation op bedrijventerrein West.
- Q1 2024 (in aanbouw, gereed). Bouw percelen bedrijventerrein Oost.
- Q1 2024: Oplevering fase 2 West (Buurtschap).

Burgemeester Winklerplein

Doel

Het Burgemeester Winklerplein herstructureren.

Status

Bij de jaarrekening is een motie aangenomen die oproept om opnieuw in onderhandeling te gaan met de ontwikkelaar waarbij gezocht moet worden naar een plan waarvoor geen aanvullende financiële middelen nodig zijn. Door een combinatie van prijsstijgingen en de oplopende rente is de landelijke trend dat de ontwikkeling van appartementengebouwen van deze omvang moeilijk van de grond komt. Complicerende factoren in dit dossier zijn de opgelopen kosten en het feit dat de gemeente slechts in beperkte mate eigenaar is van het benodigde vastgoed. Drie appartementen zijn eigendom van de gemeente het overige vastgoed is eigendom van anderen. Samen met de ontwikkelaar zijn wij

op zoek naar een oplossing in deze moeilijke markt. Bij het zoeken naar ontwikkelingsmogelijkheden zijn we gebonden aan juridische en financiële spelregels.

Planning

Conform het 2e deel van de motie ("Terugkoppeling van deze aangepaste plannen dient in het vierde kwartaal 2023 plaats te vinden, om te voorkomen dat bij het vaststellen van de jaarrekening 2023 opnieuw deze situatie ontstaat.") wordt u separaat over de voortgang geïnformeerd.

De Driehoek

Doel

Invulling van de Driehoek met duurzaamheidsinitiatieven die bijdragen aan de duurzaamheidsambities van de gemeente. De ontwikkeling van een geothermiecentrale, hoogspanningsstation, waterstofelektrolyse installatie en zonnevelden.

Status

Er is een verkenning uitgevoerd voor de invulling van de Driehoek met duurzaamheidsinitiatieven. Hierop voortbouwend is in 2022 aan een toetsingskader voor duurzaamheidsinitiatieven gewerkt in de vorm van een gebiedsvisie met (ruimtelijke) kaders voor de Driehoek. De gemeenteraad is daar in juli 2022 over geïnformeerd. De gebiedsvisie is op 28 maart 2023 vastgesteld. De ontwikkelende partijen zijn eerdergenoemde initiatieven aan het uitwerken. In Q3 2023 wordt toegewerkt naar het aangaan van intentieovereenkomsten met de betreffende partijen voor de beoogde gebiedsontwikkeling. De intentieovereenkomsten hebben betrekking op de haalbaarheidsfase en focussen op het uitvoeren van de onderzoeken om de haalbaarheid van de beoogde gebiedsontwikkeling beter te definiëren. De onderzoeken zijn benodigd voor de ruimtelijke procedure om de ontwikkeling bestemmingsplan/ omgevingsplan technisch mogelijk te maken.

De Driehoek is ingebracht als projectvoorstel voor de Regiodeal waarin cofinanciering van het Rijk is gevraagd voor de ontwikkeling van het gebied. In oktober 2023 wordt bepaald of het projectvoorstel de Driehoek wordt meegenomen in de propositie van de Drechtsteden. Op 31 oktober wordt de regiodeal propositie ingediend bij de rijksoverheid.

Planning

Na het aangaan van intentieovereenkomsten voor de haalbaarheidsfase van de gebiedsontwikkeling worden de benodigde onderzoeken uitgezet. Dit zal naar verwachting gebeuren in Q1 2024. De afronding van de onderzoeken is afhankelijk van de snelheid van derden. Er wordt ingezet op afronding van de onderzoeken in Q3 2024, waarna wordt toegewerkt naar een bundeling van uitkomsten en eventueel benodigde maatregelen. Dit zal gepaard gaan met de voorbereidingen op de te doorlopen omgevingsplanprocedure onder de nieuwe Omgevingswet.

Sliedrecht Buiten/ Stationspark III

Doel

Het realiseren van het recreatief knooppunt 'Sliedrecht Buiten' ten noorden van de Betuweroute. Het recreatief knooppunt kan als uitvalsbasis dienen om het buitengebied te ontdekken. Daarnaast richten we een gebied in als natuurgebied om te wandelen en te ontdekken. Verder realiseren we er een parkeer- en een horecavoorziening. In Sliedrecht Buiten wordt ook voetbalvereniging VV Sliedrecht, tennisvereniging SLTC en karatevereniging Budokai gehuisvest. Het doel is verder om op de locatie waar voetbalclub VV Sliedrecht nu gevestigd is een bedrijventerrein te realiseren.

Status

De voorbereidingen voor het ontwerp bestemmingsplan lopen. De gesprekken met de sportverenigingen en grondeigenaren lopen.

Planning

- Het ontwerp uitwerken tot een definitief ontwerp.

- Doorlopen bestemmingsplanprocedure.
- Verwerving van gronden.

Stationspark II

Doel

De ontwikkeling van enkele kavels tot hoogwaardig kantoorterrein.

Status

De bouwwerkzaamheden voor de kavels zijn afgerond. Er lopen gesprekken om concrete afspraken te maken over het beheer en onderhoud van water en groen rondom de kantoorpanden (eigendom van de gemeente). We hebben een definitief ontwerp (DO) opgesteld voor de openbare ruimte en werken naar de selectie van een aannemer voor de uitvoering. De openbare ruimte heeft in dit ontwerp een hoogwaardige uitstraling door het toepassen van gebakken materialen als verharding van rijbaan. Verder creëren we op het Stationspark II veel open water voor de berging van regenwater. Het ontwerp is gebaseerd op het stedenbouwkundig- en beeldkwaliteitsplan dat voor Stationspark II is vastgesteld. De waterretentie rondom het pand van Stout-Herkon is helemaal gerealiseerd en die rondom Xentraal gedeeltelijk. Door PFAS in de grond moeten we zoeken naar een stortlocatie voor deze grond.

Planning

De werkzaamheden worden in 2023 afgerond. In de begroting van 2024 is het project daarom verder geen onderdeel meer.

Watertorenterrein

Doel

Ontwikkeling van het Watertorenterrein tot woningbouwlocatie.

Status

Het watertorenterrein is 100% particulier eigendom van Watertoren B.V. Naast de wettelijke bevoegdheden heeft de gemeente een faciliterende rol bij de gebiedsontwikkeling, omdat het hier gaat om een ontwikkeling van een externe partij. Watertoren B.V. heeft een stedenbouwkundig plan opgesteld en is bezig met de voorbereidingen voor het doorlopen van de benodigde ruimtelijke procedure(s). Allereerst wordt er toegewerkt naar een anterieure overeenkomst ter bepaling van de gemeentelijke inzet en financiering. De ontwikkelaar heeft en is nog steeds in gesprek met belanghebbenden zoals omwonenden en Rijkswaterstaat. Bij de totstandkoming van de vermoedelijk anterieure overeenkomst worden afspraken gemaakt over het te doorlopen vervolgproces.

Planning

De planning is afhankelijk van het te doorlopen (ruimtelijke) proces. Met name de komst van de Omgevingswet speelt een belangrijke rol in de bepaling onder welke ruimtelijke procedure de woningbouwontwikkeling mogelijk gemaakt kan worden.

Paragraaf Wet Open Overheid

Inleiding

In samenwerking met de Drechtstedengemeenten zijn onder regie van de servicegemeente Dordrecht de eerste stappen gezet in de implementatie van de Wet Open Overheid. Er is inmiddels een regionale programmamanager aangesteld en de verdere implementatie vindt de komende jaren plaats. Voor de implementatie en uitvoering van de wet zijn door het Rijk middelen beschikbaar gesteld. Binnen Sliedrecht wordt de implementatie begeleid door de Woo-coördinator.

Financiële begroting

Baten en lasten per programma 2024 - 2027

Nr.	Programma	Werkelijk 2022 *)	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten:							
1	Samenleving	N 43.802	N 48.926	N 46.340	N 45.373	N 44.670	N 44.528
2	Economie, onderwijs, sport en cultuur	N 7.887	N 9.368	N 9.025	N 8.998	N 9.659	N 9.662
3	Ruimte	N 17.808	N 19.750	N 20.889	N 16.586	N 20.215	N 28.836
4	Bestuur en organisatie	N 13.516	N 14.593	N 13.932	N 13.585	N 13.613	N 13.649
5	Financiën	N 367	N 962	N 2.145	N 3.865	N 4.947	N 6.436
Totaal lasten		N 83.380	N 93.599	N 92.330	N 88.406	N 93.103	N 103.111
Baten:							
1	Samenleving	V 13.773	V 14.082	V 10.012	V 10.193	V 10.095	V 10.305
2	Economie, onderwijs, sport en cultuur	V 2.428	V 2.667	V 2.694	V 2.694	V 2.694	V 2.694
3	Ruimte	V 13.048	V 13.717	V 15.524	V 11.192	V 14.505	V 22.925
4	Bestuur en organisatie	V 513	V 365	V 365	V 365	V 365	V 365
5	Financiën	V 59.225	V 58.940	V 62.739	V 64.787	V 62.401	V 63.571
Totaal baten		V 88.986	V 89.772	V 91.334	V 89.231	V 90.060	V 99.861
Geraamd totaal saldo van baten en lasten		V 5.606	N 3.828	N 996	V 825	N 3.043	N 3.250
	storting in reserve	N 2.101	N 1.193	N 823	N 2.296	N 396	N 396
	onttrekking aan reserve	V 3.634	V 4.358	V 1.990	V 1.729	V 1.966	V 1.738
Geraamd resultaat		V 7.138	N 663	V 171	V 257	N 1.474	N 1.908

*) De vergelijkende cijfers van 2022 zijn omgerekend naar de nieuwe programmastructuur ingaande 2023.

Baten en lasten op product-niveau

Programma 1: Samenleving

Product	Werkelijk 2022 *)	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten:						
Veilig en inclusief Sliedrecht	-	N 80	N 55	N 55	N 55	N 55
Alg. maatschappelijke dienstverlening	N 966	N 1.100	N 1.113	N 1.115	N 941	N 867
Inburgering	N 2.451	N 4.453	N 555	N 555	N 555	N 555
Welzijnswerk	N 495	N 524	N 532	N 532	N 532	N 532
Jeugd- en jongerenwerk	N 542	N 523	N 528	N 528	N 528	N 528
Jeugdzorg	N 11.605	N 12.065	N 12.731	N 11.433	N 11.198	N 11.198
WMO	N 13	N 100	N 62	N 62	N 62	N 62
Individuele voorzieningen WMO	N 887	N 854	N 849	N 849	N 849	N 849
Algemene gezondheidszorg	N 387	N 436	N 845	N 845	N 470	N 470
Bijstand, participatie, etc.	N 22.944	N 24.974	N 24.866	N 25.186	N 25.228	N 25.149
Burgerzaken	N 854	N 841	N 1.019	N 1.028	N 1.067	N 1.078
Openbare orde en veiligheid	N 2.659	N 2.976	N 3.185	N 3.185	N 3.185	N 3.185
Totaal lasten	N 43.802	N 48.926	N 46.340	N 45.373	N 44.670	N 44.528
Baten:						
Veilig en inclusief Sliedrecht	-	-	-	-	-	-
Alg. maatschappelijke dienstverlening	V 105	V 10	V 10	V 10	V 10	V 10
Inburgering	V 4.944	V 5.146	V 265	V 265	V 265	V 265
Welzijnswerk	V 1	-	-	-	-	-
Jeugd- en jongerenwerk	-	-	-	-	-	-
Jeugdzorg	-	-	-	-	-	-
WMO	-	-	-	-	-	-
Individuele voorzieningen WMO	V 1.195	V 258	V 258	V 258	V 258	V 258
Algemene gezondheidszorg	V 25	-	V 488	V 488	V 113	V 113
Bijstand, participatie, etc.	V 7.197	V 8.428	V 8.521	V 8.688	V 8.887	V 9.084
Burgerzaken	V 303	V 235	V 464	V 478	V 556	V 569
Openbare orde en veiligheid	V 1	V 5	V 5	V 5	V 5	V 5
Totaal baten	V 13.773	V 14.082	V 10.012	V 10.193	V 10.095	V 10.305
Geraamd totaal saldo van baten en lasten	N 30.030	N 34.844	N 36.327	N 35.180	N 34.575	N 34.223
storting in reserve	-	-	-	-	-	-
onttrekking aan reserve	V 335	V 935	V 377	V 379	V 205	V 131
Geraamd resultaat	N 29.695	N 33.909	N 35.950	N 34.801	N 34.370	N 34.092

*) De vergelijkende cijfers van 2022 zijn omgerekend naar de nieuwe programmastructuur ingaande 2023.

Programma 2: Economie, onderwijs, sport en cultuur

Product	Werkelijk 2022 *)	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten:						
Ondernemend en betrokken Sliedrecht	-	N 225	N 100	N 100	N 100	N 100
Cultuur	N 369	N 479	N 380	N 381	N 372	N 369
Bibliotheek	N 567	N 554	N 591	N 592	N 593	N 594
Maatschappelijk vastgoed	N 375	N 649	N 575	N 576	N 577	N 578
Sport	N 953	N 673	N 685	N 685	N 685	N 685
Sportaccommodaties	N 1.335	N 1.940	N 1.587	N 1.590	N 1.903	N 1.897
Onderwijshuisvesting	N 1.331	N 1.214	N 1.291	N 1.272	N 1.644	N 1.654
Onderwijs- en leerlingzaken	N 1.329	N 1.700	N 1.650	N 1.635	N 1.618	N 1.618
Economische zaken	N 746	N 1.526	N 1.749	N 1.749	N 1.749	N 1.749
Beschut werk	N 606	N 101	N 102	N 102	N 102	N 102
Kinderopvang- en peuterspeelzalen	N 276	N 308	N 316	N 316	N 316	N 316
Totaal lasten	N 7.887	N 9.368	N 9.025	N 8.998	N 9.659	N 9.662
Baten:						
Ondernemend en betrokken Sliedrecht	-	-	-	-	-	-
Cultuur	V 131	V 84	V 84	V 84	V 84	V 84
Bibliotheek	V 103	-	-	-	-	-
Maatschappelijk vastgoed	V 253	V 403	V 392	V 392	V 392	V 392
Sport	N 91	-	-	-	-	-
Sportaccommodaties	V 1.013	V 1.019	V 1.019	V 1.019	V 1.019	V 1.019
Onderwijshuisvesting	V 18	V 44	V 44	V 44	V 44	V 44
Onderwijs- en leerlingzaken	V 756	V 933	V 971	V 971	V 971	V 971
Economische zaken	V 245	V 184	V 184	V 184	V 184	V 184
Beschut werk	-	-	-	-	-	-
Kinderopvang- en peuterspeelzalen	-	-	-	-	-	-
Totaal baten	V 2.428	V 2.667	V 2.694	V 2.694	V 2.694	V 2.694
Geraamd totaal saldo van baten en lasten	N 5.459	N 6.701	N 6.331	N 6.304	N 6.965	N 6.968
storting in reserve	N 86	-	-	-	-	-
onttrekking aan reserve	V 117	V 82	V 123	V 121	V 479	V 481
Geraamd resultaat	N 5.429	N 6.620	N 6.208	N 6.182	N 6.486	N 6.487

*) De vergelijkende cijfers van 2022 zijn omgerekend naar de nieuwe programmastructuur ingaande 2023.

Programma 3: Ruimte

Product	Werkelijk 2022 *)	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten:						
Ruimtelijke vernieuwing	-	N 980	N 500	N 200	N 200	-
Ruimtelijke ordening	N 1.560	N 653	N 675	N 550	N 550	N 550
Faciliterend grondbeleid	N 70	N 1	N 63	N 472	N 376	N 381
Bouw- en woningtoezicht	N 667	N 671	N 517	N 517	N 517	N 517
Wonen	N 164	N 112	N 118	N 118	N 118	N 118
Bereikbaarheid	N 580	N 1.243	N 730	N 730	N 730	N 730
Bouwgronden in exploitatie	N 2.509	N 2.458	N 4.298	N 20	N 3.883	N 12.298
Grondzaken	N 208	N 101	N 105	N 105	N 105	N 105
Overig vastgoed	N 415	N 66	N 78	N 77	N 77	N 77
Milieu	N 772	N 894	N 847	N 847	N 817	N 817
Duurzaamheid	N 562	N 1.135	N 1.151	N 861	N 387	N 387
Huishoudelijk afval	N 2.436	N 2.663	N 2.682	N 2.688	N 2.636	N 2.646
Bedrijfsafval	N 259	N 271	N 288	N 288	N 288	N 288
Openbare ruimte	N 4.604	N 5.188	N 5.328	N 5.394	N 5.794	N 6.187
Riolering	N 2.585	N 2.909	N 3.079	N 3.128	N 3.128	N 3.128
Begraven	N 416	N 407	N 429	N 590	N 609	N 607
Totaal lasten	N 17.808	N 19.750	N 20.889	N 16.586	N 20.215	N 28.836
Baten:						
Ruimtelijke vernieuwing	-	-	-	-	-	-
Ruimtelijke ordening	V 47	V 10	V 10	V 10	V 10	V 10
Faciliterend grondbeleid	V 453	V 285	V 285	V 59	V 59	V 59
Bouw- en woningtoezicht	V 853	V 612	V 497	V 497	V 497	V 497
Wonen	V 42	-	-	-	-	-
Bereikbaarheid	V 223	V 635	V 105	V 105	V 105	V 105
Bouwgronden in exploitatie	V 1.453	V 2.301	V 4.396	V 527	V 4.313	V 12.734
Grondzaken	V 312	V 131	V 131	V 131	V 131	V 131
Overig vastgoed	V 475	V 436	V 154	V 154	V 154	V 154
Milieu	V 16	-	-	-	-	-
Duurzaamheid	V 438	V 760	V 764	V 474	-	-
Huishoudelijk afval	V 3.398	V 3.536	V 3.681	V 3.686	V 3.686	V 3.686
Bedrijfsafval	V 411	V 492	V 492	V 492	V 492	V 492
Openbare ruimte	V 887	V 426	V 426	V 426	V 426	V 426
Riolering	V 3.449	V 3.364	V 3.790	V 3.839	V 3.839	V 3.839
Begraven	V 591	V 728	V 792	V 792	V 792	V 792
Totaal baten	V 13.048	V 13.717	V 15.524	V 11.192	V 14.505	V 22.925
Geraamd totaal saldo van baten en lasten	N 4.760	N 6.033	N 5.365	N 5.393	N 5.710	N 5.910
storting in reserve	N 1.480	N 893	N 623	N 396	N 396	N 396
onttrekking aan reserve	V 939	V 2.158	V 955	V 691	V 712	V 522
Geraamd resultaat	N 5.301	N 4.768	N 5.033	N 5.098	N 5.394	N 5.785

*) De vergelijkende cijfers van 2022 zijn omgerekend naar de nieuwe programmastructuur ingaande 2023.

Programma 4: Bestuur en organisatie

Product	Werkelijk 2022 *)	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten:						
Slagvaardige organisatie	-	-	-	-	-	-
Bedrijfsvoering	N 11.594	N 12.496	N 11.702	N 11.457	N 11.492	N 11.529
Huisvesting	-	-	N 120	N 120	N 120	N 120
Raad en griffie	N 1.010	N 1.007	N 1.037	N 935	N 928	N 928
Verkiezingen	N 99	N 114	N 83	N 83	N 83	N 83
Bestuur	N 813	N 976	N 990	N 990	N 990	N 990
Totaal lasten	N 13.516	N 14.593	N 13.932	N 13.585	N 13.613	N 13.649
Baten:						
Slagvaardige organisatie	-	-	-	-	-	-
Bedrijfsvoering	V 500	V 365	V 365	V 365	V 365	V 365
Huisvesting	-	-	-	-	-	-
Raad en griffie	V 5	-	-	-	-	-
Verkiezingen	-	-	-	-	-	-
Bestuur	V 7	-	-	-	-	-
Totaal baten	V 513	V 365	V 365	V 365	V 365	V 365
Geraamd totaal saldo van baten en lasten	N 13.003	N 14.228	N 13.566	N 13.220	N 13.248	N 13.284
storting in reserve	N 111	-	-	-	-	-
onttrekking aan reserve	V 934	V 698	V 534	V 537	V 570	V 604
Geraamd resultaat	N 12.180	N 13.530	N 13.032	N 12.682	N 12.678	N 12.680

*) De vergelijkende cijfers van 2022 zijn omgerekend naar de nieuwe programmastructuur ingaande 2023.

Programma 5: Financiën van Sliedrecht

Product	Werkelijk 2022 *)	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten:						
Algemene uitkering	-	N 278	N 1.274	N 3.019	N 4.033	N 5.334
Gemeentelijke belastingen	N 271	N 354	N 385	N 385	N 385	N 385
Treasury	V 14	N 269	N 425	N 401	N 468	N 656
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-
Onvoorzien	N 110	N 61	N 61	N 61	N 61	N 61
Totaal lasten	N 367	N 962	N 2.145	N 3.865	N 4.947	N 6.436
Baten:						
Algemene uitkering	V 54.930	V 53.596	V 57.064	V 59.118	V 56.499	V 57.674
Gemeentelijke belastingen	V 4.078	V 4.829	V 5.254	V 5.492	V 5.731	V 5.731
Treasury	V 216	V 515	V 421	V 177	V 172	V 167
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-
Onvoorzien	-	-	-	-	-	-
Totaal baten	V 59.225	V 58.940	V 62.739	V 64.787	V 62.401	V 63.571
Geraamd totaal saldo van baten en lasten	V 58.858	V 57.978	V 60.594	V 60.921	V 57.454	V 57.136
storting in reserve	N 424	N 300	N 200	N 1.900	-	-
onttrekking aan reserve	V 1.309	V 486	-	-	-	-
Geraamd resultaat	V 59.743	V 58.164	V 60.394	V 59.021	V 57.454	V 57.136

*) De vergelijkende cijfers van 2022 zijn omgerekend naar de nieuwe programmastructuur ingaande 2023.

Overzicht op taakvelden

Inleiding

Hieronder zijn de taakvelden opgenomen zoals voorgeschreven in de herziening van het BBV. Een taakveld is een eenheid waarin de programma's worden onderverdeeld en hebben betrekking op uiteenlopende taken en daaraan gerelateerde activiteiten waar baten en lasten mee gemoeid zijn. Deze taakvelden worden per ministeriële regeling vastgesteld. Het college heeft de vrijheid om de taakvelden in te delen en te ordenen naar de programma's van de raad.

Met ingang van de begroting 2017 zijn gemeenten verplicht om de begroting ook op basis van verplichte taakvelden te presenteren. Op basis van deze taakvelden kunnen gemeenten hun begrotingscijfers vergelijken met andere gemeenten.

Baten en lasten per taakveld

Hoofdtakveld	Taakveld	Omschrijving taakveld	Lasten	Baten	Saldo
0 - Bestuur en Ondersteuning	0.1	Bestuur	N 2.027		N 2.027
	0.2	Burgerzaken	N 1.102	V 464	N 638
	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	N 351	V 151	N 200
	0.4	Overhead	N 11.821	V 365	N 11.456
	0.5	Treasury	N 425	V 421	N 5
	0.61	OZB woningen		V 2.537	V 2.537
	0.62	OZB niet-woningen		V 2.578	V 2.578
	0.64	Belastingen overig	N 382	V 182	N 200
	0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds		V 57.064	V 57.064
	0.8	Overige baten en lasten	N 1.335		N 1.335
	0.10	Mutaties reserves	N 823	V 1.990	V 1.167
Totaal 0 - Bestuur en Ondersteuning			N 18.266	V 65.751	V 47.486
1 - Veiligheid	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	N 2.999	V 125	N 2.874
	1.2	Openbare orde en veiligheid	N 251		N 251
Totaal 1 - Veiligheid			N 3.249	V 125	N 3.125
2 - Verkeer, vervoer en waterstaat	2.1	Verkeer en vervoer	N 4.370	V 317	N 4.053
	2.4	Economische havens en waterwegen	N 52	V 95	V 43
	2.5	Openbaar vervoer	N 92		N 92
Totaal 2 - Verkeer, vervoer en waterstaat			N 4.514	V 412	N 4.102
3 - Economie	3.1	Economische ontwikkeling	N 922		N 922
	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	N 434	V 451	V 17
	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	N 926	V 137	N 789
Totaal 3 - Economie			N 2.283	V 588	N 1.695
4 - Onderwijs	4.1	Openbaar basisonderwijs	N 134	V 34	N 100
	4.2	Onderwijshuisvesting	N 1.115		N 1.115
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	N 1.825	V 980	N 845
Totaal 4 - Onderwijs			N 3.074	V 1.015	N 2.059
5 - Sport, cultuur en recreatie	5.1	Sportbeleid en activering	N 685		N 685
	5.2	Sportaccommodaties	N 1.587	V 1.019	N 568
	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	N 321	V 40	N 281
	5.4	Musea	N 26		N 26
	5.5	Cultureel erfgoed	N 10		N 10
	5.6	Media	N 541	V 114	N 427
	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	N 1.708	V 160	N 1.547
Totaal 5 - Sport, cultuur en recreatie			N 4.877	V 1.334	N 3.543
6 - Sociaal domein	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	N 4.270	V 497	N 3.773
	6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	N 2.525		N 2.525
	6.3	Inkomensregelingen	N 12.064	V 8.521	N 3.543
	6.4	WSW en beschut werk	N 2.928		N 2.928
	6.5	Arbeidsparticipatie	N 1.573		N 1.573
	6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	N 1.746	V	N 1.746
	6.71A	Hulp bij het huishouden (WMO)	N 2.413		N 2.413
	6.71B	Begeleiding (WMO)	N 3.223		N 3.223
	6.71C	Dagbesteding (WMO)	N 1.233		N 1.233
	6.71D	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-		-
	6.72A	Jeugdhulp begeleiding	N 1.576		N 1.576
	6.72B	Jeugdhulp behandeling	N 225		N 225
	6.72C	Jeugdhulp dagbesteding	N 711		N 711
	6.72D	Jeugdhulp zonder verblijf overig	N 13		N 13
	6.73A	Pleegzorg	N 624		N 624
	6.73B	Gezinsgericht	N 294		N 294
	6.73C	Jeugdhulp met verblijf overig	N 1.171		N 1.171
	6.74A	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	N 2.160		N 2.160
	6.74B	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	N 790		N 790
	6.74C	Gesloten plaatsing	N 165		N 165
6.81A	Beschermd wonen (WMO)	N 197	V 258	V 61	
6.81B	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	N 52		N 52	
6.82A	Jeugdbescherming	N 783		N 783	
6.82B	Jeugdreclassering	N 69		N 69	
Totaal 6 - Sociaal domein			N 40.803	V 9.276	N 31.527
7 - Volksgezondheid en milieu	7.1	Volksgezondheid	N 2.069	V 488	N 1.580
	7.2	Riolering	N 3.024	V 3.790	V 766
	7.3	Afval	N 2.810	V 4.174	V 1.364
	7.4	Milieubeheer	N 1.998	V 764	N 1.234
	7.5	Begraafplaatsen en crematoria	N 442	V 792	V 350
Totaal 7 - Volksgezondheid en milieu			N 10.342	V 10.008	N 334
8 - Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	8.1	Ruimte en leefomgeving	N 670	V 10	N 659
	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	N 20		N 20
	8.3	Wonen en bouwen	N 5.055	V 4.804	N 252
Totaal 8 - Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing			N 5.745	V 4.814	N 932
Saldo			N 93.153	V 93.324	V 171

Reserves en voorzieningen

Inleiding

In deze paragraaf is een specificatie opgenomen van alle reserves en voorzieningen per 1 januari 2024 en vervolgens de verwachte ontwikkeling tot 1 januari 2027. Met de mutaties in de jaren is in het programmadeel van de begroting rekening gehouden.

Reserves

Reserves zijn vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken. De reserves worden overeenkomstig het BBV (artikel 43) onderscheiden in:

- algemene reserves: reserves waaraan geen bestemming is gegeven, deze dienen om risico's in algemene zin op te vangen.
- bestemmingsreserves: reserves waar de raad een bepaalde bestemming aan heeft gegeven.

Reserves worden gevormd door bestemming van het resultaat, zijn in principe vrij besteedbaar en behoren tot het eigen vermogen. Voor bestemmingsreserves is de besteding door de raad vastgelegd. De raad kan de bestemming bij bestemmingsreserves ook weer wijzigen.

In 2023 is er een nieuwe nota Reserves & voorzieningen opgesteld en middels een raadsbesluit (d.d. 27-06-2023) vastgesteld. In de nota zijn de volgende punten opgenomen:

- Het saldo van de reserves kapitaallasten van de verenigingsverzamelgebouwen, het gemeentekantoor en de gemeentewerf vanaf de begroting 2024 worden toegevoegd in de reserve kapitaallasten van de investeringen in economisch nut. Dit verklaart de stijging van de boekwaarde van de reserve.
- Er wordt een nieuwe reserves gevormd voor het afstoten van niet-kern portefeuille vastgoed.
- De algemene risicoreserve wordt opgeheven en het saldo wordt toegevoegd aan de algemene reserve.
- De volgende reserves worden opgeheven en het saldo (met uitzondering van de reserves egalisatie tarieven afvalstoffenheffing en klimaatmiddelen) toe te voegen aan de reserve Koers 2030: Reserve sociaal domein, reserve frictiebudget/organisatieontwikkeling, reserve egalisatie tarieven afvalstoffenheffing (restant reserve wordt ingezet in de exploitatie 2023/2024), reserve klimaatmiddelen (restant reserve wordt ingezet in de exploitatie 2023), reserve onderhoud begraafplaats, reserve kleinschalige herontwikkeling.
- Vanuit de reserve maatschappelijk nut wordt een bedrag van € 2.246.715 onttrokken voor het Burgemeester Winklerplein en dit wordt gestort in de reserve Koers 2030.
- We voegen geen rente meer toe aan de reserves.
- Het saldo van de reserve kapitaallasten investeringen met een maatschappelijk nut in overeenstemming brengen met de boekwaarde van onderliggende investeringen en het financiële effect.

Reserves <i>(bedragen x € 1000)</i>	Boekwaarde 01-01-2024	Boekwaarde 01-01-2025	Boekwaarde 01-01-2026	Boekwaarde 01-01-2027
Bestaande reserves				
Algemene reserve	5.350	5.577	5.577	5.577
Reserve kapitaallasten investeringen ec. Nut	19.853	19.426	19.070	18.457
Reserve kapitaallasten investeringen maatschappelijk nut	4.210	3.958	3.705	3.453
Reserve vervanging materieel PR	317	423	299	192
Reserve vervanging containers	475	253	31	9
Reserve Koers 2030	23.506	25.131	28.881	28.951
Reserve vastgoed niet kernportefeuille	270	270	270	270
Reserve herplantfonds	34	34	34	34
Subtotaal	54.015	55.072	57.867	56.943
Opgeheven reserves				
Algemene risicoreserve	0	0	0	0
Reserve sociaal domein	0	0	0	0
Reserve kapitaallasten verenigingsverz.geb.	0	0	0	0
Reserve kapitaallasten nieuw gemeentekantoor	0	0	0	0
Reserve kapitaallasten nieuwbouw gemeentewerf	0	0	0	0
Reserve frictiebudget reorganisatie/organisatieontwikkeling	0	0	0	0
Reserve egalisatie tarieven afvalstoffenheffing	5	0	0	0
Reserve klimaatmiddelen	0	0	0	0
Reserve onderhoud begraafplaats	0	0	0	0
Reserve kleinschalige herontwikkeling	0	0	0	0
Totaal reserves	54.020	55.072	57.867	56.943

Voorzieningen

Voorzieningen worden gerekend tot het vreemd vermogen. Een voorziening wordt, overeenkomstig het BBV (artikel 44) gevormd als de omvang van de verplichting of het verlies (redelijkerwijs) is in te schatten en het zeker of waarschijnlijk is dat deze zich voordoet. Indien niet aan deze criteria wordt voldaan betreft het een verplichting (omvang bekend, afwikkeling zeker) of een risico dat moet worden opgenomen in de risicoparagraaf (omvang niet in te schatten, kans minder dan waarschijnlijk). De bestemming van een voorziening kan niet worden gewijzigd, dit in tegenstelling tot reserves. Elke voorziening moet de omvang hebben van de betreffende verplichting of risico. Mutaties in voorzieningen wegens toevoegingen of door vrijval vloeien uitsluitend voort uit het aanpassen aan een nieuw noodzakelijk niveau. De overige mutaties bestaan alleen uit verminderingen wegens aanwending voor het doel waarvoor de voorziening is ingesteld.

Toevoegingen aan voorzieningen komen als last in de begroting en de rekening van baten en lasten. De aanwending van de voorziening wordt rechtstreeks ten laste van de voorziening geboekt en heeft daarmee geen invloed op de exploitatie.

Voorzieningen <i>(bedragen x € 1000)</i>	Boekwaarde 01-01-2024	Boekwaarde 01-01-2025	Boekwaarde 01-01-2026	Boekwaarde 01-01-2027
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's				
Voorziening spaarverlof ambtenaren	53	53	53	53
Voorziening wachtgeld personeel	176	176	176	176
Voorziening pensioen voormalige wethouders	1.399	1.338	1.277	1.216
Voorziening liquidatie LDKS	34	34	34	34
Totaal vrz voor verplichtingen, verliezen en risico's	1.662	1.601	1.540	1.479
Onderhoudsegalisatievoorzieningen:				
Voorziening buitengewoon onderhoud gebouwen GB *	1.299	752	1.151	1.549
Voorziening onderhoud woningen/woonwagens	0	0	0	0
Voorziening onderhoud haven	104	107	29	35
Voorziening onderhoud wegen	921	760	598	498
Voorziening onderhoud ponton waterbus	19	39	58	-108
Voorziening onderhoud bruggen	106	136	141	128
Totaal vrz onderhoudsegalisatievoorzieningen	2.449	2.094	1.977	2.102
Voorziening voor bijdragen aan toekomstige vervangings- investeringsen waarvoor een heffing wordt geheven:				
Voorziening onderh/egal.prod.riolering **	5.420	6.842	8.264	9.686
Totaal vrz toekomstige vervangingsinvesteringen	5.420	6.842	8.264	9.686
Totaal voorzieningen	9.531	10.237	11.781	13.267

* Het Beheerplan Vastgoed is vastgesteld t/m 2024, vanaf jaarschijf 2025 is de dotatie structureel meegenomen

** Ervan uitgaande dat de projecten vervanging persleidingen en verplaatsen gemaal Burgemeester Winklerplein vast in tijd worden doorgeschoven

Overzicht mutaties reserves per programma

Bedragen x € 1.000	2024		2025		2026		2027	
	Onttrekking	Storting	Onttrekking	Storting	Onttrekking	Storting	Onttrekking	Storting
Programma 1 Samenleving								
Reserve kapitaallasten investeringen ec. nut	V 127		V 129		V 130		V 131	
Reserve Koers 2030	V 250		V 250		V 75			
Totaal programma 1	V 377		V 379		V 205		V 131	
Programma 2 Economie, onderwijs, sport en cultuur								
Reserve kapitaallasten investeringen ec. nut	V 57		V 55		V 58		V 60	
Reserve Koers 2030	V 66		V 66		V 421		V 421	
Totaal programma 2	V 123		V 121		V 479		V 481	
Programma 3 Ruimte								
Algemene reserve		N 227						
Reserve vervanging containers		N 108		N 108		N 108		N 108
Reserve kapitaallasten investeringen met maatschappelijk nut	V 184		V 184		V 184		V 184	
Reserve kapitaallasten investeringen ec. nut	V 134		V 307		V 328		V 338	
Reserve egalisatie tarieven afvalstoffenheffing	V 5							
Reserve vervanging materieel PR	V 7	N 288		N 288		N 288		N 288
Reserve Koers 2030	V 625		V 200		V 200			
Totaal programma 3	V 955	N 623	V 691	N 396	V 712	N 396	V 522	N 396
Programma 4 Bestuur en organisatie								
Reserve kapitaallasten investeringen ec. nut	V 534		V 537		V 570		V 604	
Totaal programma 4	V 534		V 537		V 570		V 604	
Programma 5 Financiën van Sliedrecht								
Reserve Koers 2030		N 200		N 1.900				
Totaal programma 5		N 200		N 1.900				
Generaal totaal	V 1.989	N 823	V 1.728	N 2.296	V 1.966	N 396	V 1.738	N 396

Overzicht structurele vermeerderingen en verminderingen reserves

Bedragen x € 1.000	2024		2025		2026		2027	
	Onttrekking	Storting	Onttrekking	Storting	Onttrekking	Storting	Onttrekking	Storting
Reserve kapitaallasten investeringen ec. nut	V 852		V 1.028		V 1.086		V 1.133	
Reserve kapitaallasten investeringen met maatschappelijk nut	V 184		V 184		V 184		V 184	
Totaal structurele mutaties reserves	V 1.036		V 1.212		V 1.270		V 1.317	

Overzicht incidentele vermeerderingen en verminderingen reserves

Bedragen x € 1.000	2024		2025		2026		2027	
	Onttrekking	Storting	Onttrekking	Storting	Onttrekking	Storting	Onttrekking	Storting
Generaal totaal	1.989	823	1.728	2.296	1.966	396	1.738	396
Totaal structurele mutaties reserves	1.036		1.212		1.270		1.317	
Totaal incidentele mutaties reserves	953	823	516	2.296	696	396	421	396
Saldo (onttrekking-storting)		130		-1.780		300		25

Meerjareninvesteringsprogramma

Het Meerjaren Investeringsprogramma 2024-2027 (MIP) heeft betrekking op investeringen die in het kader van het BBV moeten worden aangemerkt als 'investeringen met een economisch nut' en als 'investeringen met een maatschappelijk nut'. De investeringen zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Omschrijving	<i>(bedragen x € 1.000)</i>			
	2024	2025	2026	2027
Vervanging huisvuilcontainers	N 30	N 30	N 30	N 30
Vervanging ondergrondse afvalcontainers	N 300	N 300	N 100	N 85
Vervanging diverse asfalt toplagen (cf. asfalt OMOP)	N 465	N 235	N 207	N 207
Nieuwe aanleg wegen - Vogelbuurt (geactualiseerde fasering)	N 1.900	N 3.300	N 1.406	
Nieuwe aanleg weg - P.A. de Genestetstraat		N 1.527		
Nieuwe aanleg wegen - Baaneweer, Koningsweer en Locksweer			N 1.318	
Nieuwe aanleg wegen - diverse projecten			N 2.329	N 2.329
Vervanging lichtmasten	N 99	N 65	N 65	N 65
Vervanging lichtmastarmaturen (incl LED)	N 211	N 126	N 109	N 157
Rioolvervanging Vogelbuurt (GRP 2019-2023)	N 745	N 550	N 179	
Rioolvervanging P.A. de Genestetstraat (GRP 2019-2023)		N 1.785		
Rioolvervanging Baaneweer, Koningsweer en Locksweer			N 617	
Vervanging drukriolering (GRP 2019-2023)	N 103	N 103	N 103	N 103
Afkoppelen van hemelwater van het gemengde riool (GRP 2019-2023)	N 50	N 50	N 50	N 50
Atlas TW150 Kraan	N 60			
Vervanging VL-423-G Mitsubishi Fuso Canter Plantsoenen	N 65			
Aanschaf 2 aanhangwagens Hapert tbv uitleen	N 7			
Transporter t.b.v. begraafplaats (Elektrisch)	N 50			
Huisvuilwagen KT met kraan		N 342		
Zuigwagen t.b.v. tractor		N 60		
Onkruidborstelarm t.b.v. LM trac		N 10		
Hogedrukspuit op aanhanger			N 60	
Huisvuilwagen met achterlader			N 300	
Kleine versnipperaar t.b.v. wijkploeg			N 35	
TS snippermachine WS/20-50DT (serienr 195031)				N 50
Perfect ZW 180 Klepelmaaier s/n 37485-WP				N 10
Jako Tiger snipperkar Tiger 50 (XL9JAK2019543812)				N 20
Totaal investeringen	N 4.085	N 8.484	N 6.908	N 3.106

In het MIP van de begroting 2024 zijn minder investeringen opgenomen voor het jaar 2024 ten opzichte van de begroting 2023 omdat het aanleggen van de nieuwe wegen met een jaar is uitgesteld en daarmee ook de rioolvervanging bij de bijbehorende wegen. Dit verklaart de wijziging in het saldo.

Overzicht van incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten

Het overzicht van incidentele baten en lasten wordt opgenomen met als doel aan te tonen dat de begroting structureel in evenwicht is. Dit betekent dat structurele lasten worden gedekt met structurele baten. Het idee hierachter is dat we voorkomen dat we een structureel tekort op de begroting hebben en zo onze financiële positie op termijn aantasten.

Overzicht van incidentele baten en lasten	2024			2025			2026			2027		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Programma 1 Sociaal	375	375	0	375	375	0	0	0	0	0	0	0
Brede SPUK-regeling	375	375		375	375							
Programma 2 Economie, arbeidsmarkt en onderwijs	125	227	-102	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Opbrengst Baanhoek West		227										
Invoering Omgevingswet	125											
Totaal exclusief reservemutaties	500	602	-102	375	375	0	0	0	0	0	0	0
RESERVEMUTATIES												
Toevoegingen reserves	823	0	823	2.296	0	2.296	396	0	396	396	0	396
Toevoeging conform overzicht incidentele reserves	823			2.296			396			396		
Onttrekkingen reserves	0	953	-953	0	516	-516	0	696	-696	0	421	-421
Onttrekking conform overzicht incidentele reserves		953			516			696			421	
Totaal reservemutaties	823	953	-130	2.296	516	1.780	396	696	-300	396	421	-25
Totaal inclusief reservemutaties	1.323	1.555	-232	2.671	891	1.780	396	696	-300	396	421	-25

Hieronder hebben we per regel de toelichting opgenomen voor de incidentele baten en lasten.

Brede SPUK-regeling (€375.000 lasten en baten in 2024 en 2025)

Voor de jaren 2023-2025 is er een specifieke uitkering aangevraagd via de regeling Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis (SPUK BREED).

Opbrengst Baanhoek West (€227.000 baten in 2024)

De incidentele baten ontstaan doordat de gemeente Sliedrecht vanuit het kostenverhaal op basis van in het contract afgesproken methodiek de exploitatiebijdrage van ontwikkelaar verrekenen. Deze blijven incidenteel vanwege het feit dat de bijdrage afhankelijk is van het aantal gerealiseerde woningen.

Invoering Omgevingswet (€125.000 lasten in 2024)

De nieuwe Omgevingswet heeft veel impact op de gehele organisatie. Hiermee zijn incidentele kosten gemoeid. Er wordt de komende jaren aan meerdere acties die minimaal nodig zijn voor de implementatie van de Omgevingswet.

Structureel begrotingssaldo

In verband met de houdbaarheid van onze begroting op de lange termijn is het ook relevant om te kijken naar het structurele saldo van de begroting. Dit is het saldo gezuiverd van incidentele lasten en baten en incidentele stortingen en onttrekkingen aan de reserves. Uit het structurele begrotingssaldo is af te leiden of de structurele lasten in evenwicht zijn met de structurele baten en dit geeft zo een beeld van in hoeverre de gemeente in staat is om in de toekomst aan haar (structurele) verplichtingen te voldoen. Om te komen tot het structurele begrotingssaldo wordt het incidentele saldo van het eindsaldo afgetrokken.

Bepalen structurele exploitatie ruimte	2024	2025	2026	2027
Saldo van totale baten en lasten	-996	825	-3.043	-3.250
Saldo van totale toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1.167	-567	1.570	1.342
Begrotingsaldo na bestemming	171	258	-1.473	-1.908
Incidentele reserve mutaties	-130	1.780	-300	-25
Incidentele baten en lasten	102	-	-	-
Structureel begrotingsaldo	143	2.038	-1.773	-1.933
Totale baten	91.334	89.231	90.060	99.861
Structurele exploitatie ruimte	0,16%	2,28%	-1,97%	-1,94%

EMU-saldo

Het begrotingssaldo van een land laat zien of dat land een overschot of een tekort op zijn overheidsuitgaven heeft. Het EMU-saldo is het vorderingensaldo van de totale overheid. Daarin tellen dus niet alleen de financiën van de rijksoverheid mee, maar ook die van decentrale overheden als gemeenten, provincies en waterschappen én premie-gefinancierde sectoren als sociale zekerheid en zorg. Voor de gemeente Sliedrecht is het EMU-saldo als volgt opgebouwd:

Bedragen x €1000

	Omschrijving	2023	2024	2025
1.	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-3.828	-996	825
2.	Mutatie (im)materiële vaste activa	21.074	10.773	14.938
3.	Mutatie voorzieningen	1.622	-615	1.681
4.	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	247	-5.463	3.688
5.	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0
Berekend EMU-saldo		-23.527	-6.921	-16.120

De begroting van onze gemeente is opgesteld conform een (gemodificeerd) stelsel van baten en lasten. Het EMU-saldo gaat niet uit van baten en lasten, maar van ontvangsten en uitgaven, berekend op transactiebasis en overeenkomstig de voorschriften van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie.

Volgens Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Naast de Rijksoverheid hebben ook de decentrale overheden een aandeel in dit maximale tekort.

Specificatie overhead

Inleiding

Sinds de invoering van het gewijzigde BBV mogen kosten van overhead niet meer worden opgenomen in de ramingen van de verschillende thema's die Sliedrecht kent in haar begroting. Daarom is de overhead opgenomen als apart thema onder Programma 4 Bestuur, Organisatie en Veiligheid. Overhead betreft alle indirecte kosten welke niet rechtstreeks aan een thema te koppelen is. Het gaat hier om kosten van:

- Financiën, Toezicht en Controle;
- Personeelszaken en organisatie;
- Inkoop;
- Interne en externe communicatie;
- Juridische zaken;
- Bestuurszaken en bestuursondersteuning;
- Informatievoorziening en automatisering van PIOFACH-systemen;
- Facilitaire zaken en huisvesting (incl. beveiliging);
- Documentaire informatievoorziening (DIV);
- Managementondersteuning primair proces.

Bedragen x € 1000

Specificatie overhead		2024
A. Personeelskosten	N	5.443
1. Directe- en indirecte personeelskosten	N	4.569
2. Personeel van derden	N	512
3. Cursussen en seminars	N	190
4. Secundaire personeelskosten	N	171
B. Materiële uitgaven	N	1.394
1. Facilitaire kosten	N	35
2. Materieel, voertuigen en gereedschappen	N	453
3. Schoonmaak, beveiliging, verzekeringen, energie en onderhoud	N	235
4. Lidmaatschappen en contributies	N	34
5. Advies- en onderzoekskosten op juridische en personele vraagstukken	N	236
6. Overig (incl. doorbelasting tractiemiddelen)	N	401
C. Voorzieningen	N	173
1. Dotatie voorzieningen groot onderhoud eigen huisvesting	N	173
D. Kapitaallasten	N	696
1. kapitaallasten eigen huisvesting	N	696
E. Bijdrage gemeenschappelijke regelingen	N	4.115
1. Bijdrage gemeenschappelijke regelingen SCD en OCD	N	4.115
Totaal lasten Overhead	N	11.821
F. Vergoedingen	V	365
1. Huuropbrengsten eigen huisvesting	V	362
2. Overige vergoedingen eigen huisvesting	V	4
Totaal baten overhead	V	365
Totaal overhead	N	11.456

Geprognosticeerde balans

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV, art. 20; lid 1 b) staat dat gemeenten een geprognosticeerde begin- en eindbalans van de begrotingsjaren moeten opnemen onder de uiteenzetting van de financiële positie.

Door de geprognosticeerde balans meerjarig op te nemen, heeft de raad meer inzicht in de ontwikkeling van de investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en de financieringsbehoefte.

Bedragen x €1000

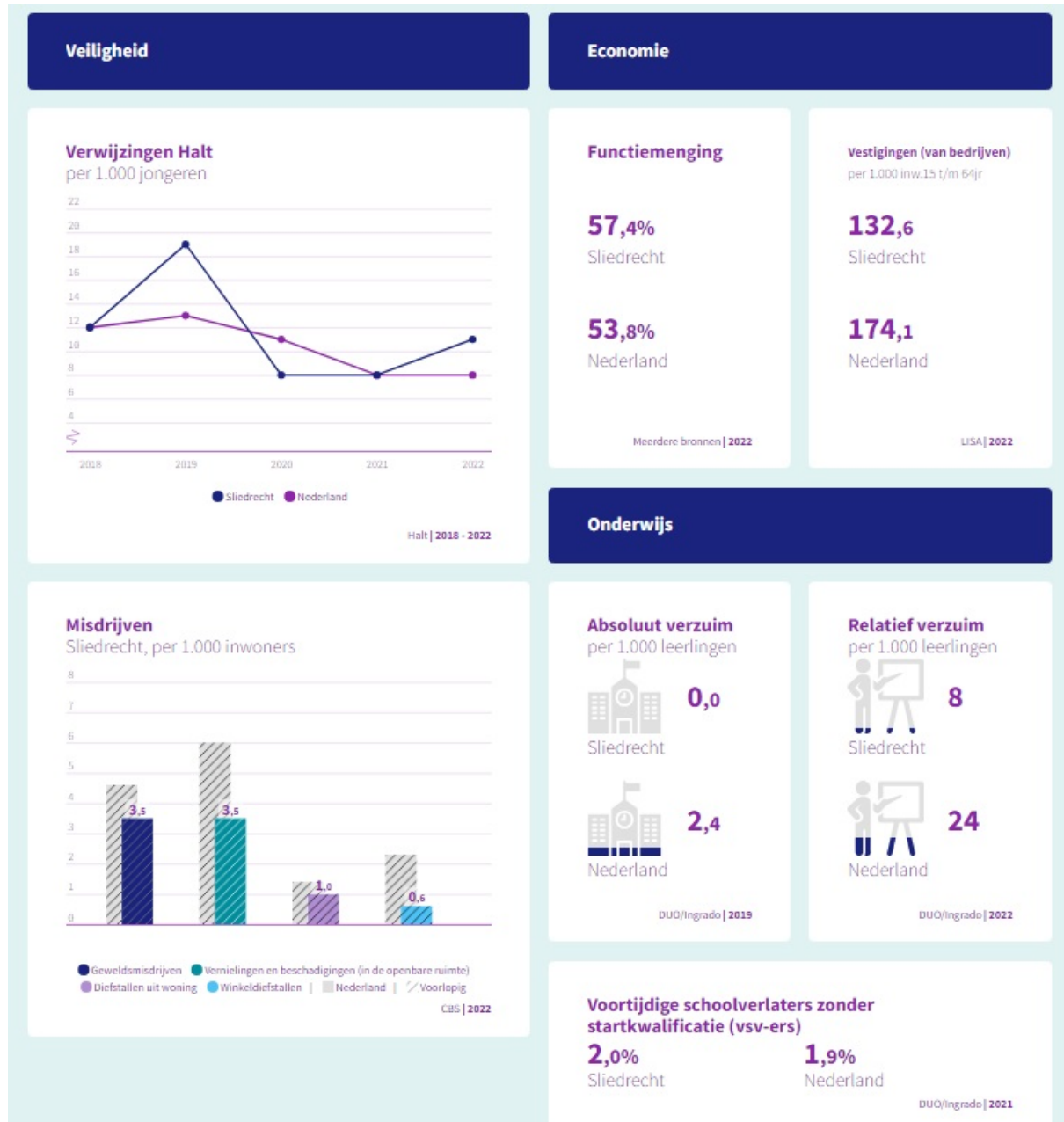
	Realisatie T-2	Begroting T-1	Begroting T	Begroting T+1	Begroting T+2	Begroting T+3
Activa	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027
(im) Materiële vaste activa	79.588	100.662	111.435	126.373	133.867	132.494
Financiële vaste activa: Kapitaalverstrekkingen	2.306	2.306	2.306	2.306	2.306	2.306
Financiële vaste activa: Leningen	1.922	1.519	1.916	1.912	1.910	1.907
Financiële vaste activa: Uitzettingen > 1 jaar	0	0	0	0	0	0
Totaal Vaste Activa	83.816	104.487	115.656	130.591	138.082	136.706
Voorraden: Onderhanden werk & Overige grond- en hulpstoffen	2.054	2.301	-3.162	527	4.313	-11.037
Uitzettingen <1 jaar	18.464	14.000	14.000	0	0	0
Liquide middelen	1.864	0	0	0	0	0
Overlopende activa	8.208	0	0	0	0	0
Totaal Vlottende Activa	30.590	16.301	10.838	527	4.313	-11.037
Totaal Activa	114.406	120.788	126.495	131.118	142.395	125.669
Passiva	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027
Eigen vermogen	57.184	47.204	52.851	53.419	51.849	50.508
Voorzieningen	9.366	10.988	10.373	12.054	13.675	15.512
Vaste schuld	33.684	21.146	33.827	30.745	42.662	53.828
Totaal Vaste Passiva	100.234	79.338	97.051	96.217	108.187	119.847
Vlottende schuld	4.031	23.450	11.444	16.901	16.208	2.000
Overlopende passiva	10.141	18.000	18.000	18.000	18.000	3.822
Totaal Vlottende Passiva	14.172	41.450	29.444	34.901	34.208	5.822
Totaal Passiva	114.406	120.788	126.495	131.118	142.395	125.669

Landelijke indicatoren

Landelijke indicatoren

Gemeenten nemen een uniforme basisset beleidsindicatoren op in hun begroting en jaarverslag. De set behandelt een breed spectrum van onderwerpen, van misdrijven en afval tot bijstandsuitkeringen en nieuwbouwwoningen. Zo kunt u zich een helder beeld vormen van de beleidsresultaten van de gemeente.

Misdrijven

Sliedrecht, per 1.000 inwoners

Categorie	2021 (Sliedrecht)	2021 (Nederland)	2022 (Sliedrecht)	2022 (Nederland)
Geweldsmisdrijven	3,5	4,5	3,5	5,5
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	3,5	5,5	3,5	5,5
Diefstallen uit woning	1,0	1,0	1,0	1,0
Winkeldiefstallen	0,6	2,0	0,6	2,0

CBS | 2022

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)

2,0%
Sliedrecht

1,9%
Nederland

DUO/Ingrado | 2021

Sport, cultuur en recreatie

Niet-sporters

60,4%
Sliedrecht

49,2%
Nederland

Meerdere bronnen | 2020

Sociaal domein

Banen

per 1.000 inwoners van 15-64 jaar

944,8
Sliedrecht

825,4
Nederland

Meerdere bronnen | 2022

Volksgesondheid en Milieu

Omvang huishoudelijk restafval kg per inwoner

Sliedrecht

Nederland

169

CBS | 2021

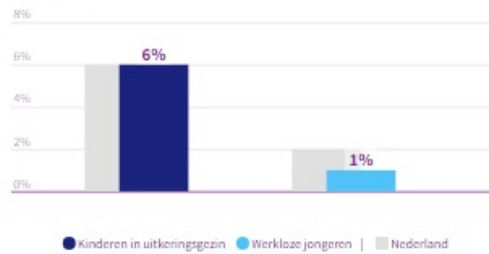
Jongeren met een delict voor de rechter

1%
Sliedrecht

1%
Nederland

CBS | 2021

Achterstand onder jeugd Sliedrecht

CBS | 2021

Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit

12,1%
Sliedrecht

33,2%
Nederland

berekening | 2021

Netto arbeidsparticipatie

73,8%
Sliedrecht

72,2%
Nederland

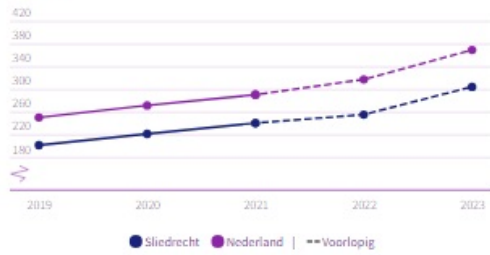
CBS | 2022

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

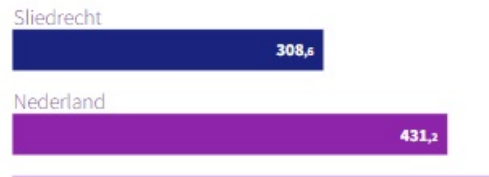
Gemiddelde WOZ-waarde

x €1.000

CBS | 2019 - 2023

Personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners

CBS | 2021

Nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen

1,0 Sliedrecht **9,3** Nederland

[Meer info](#)

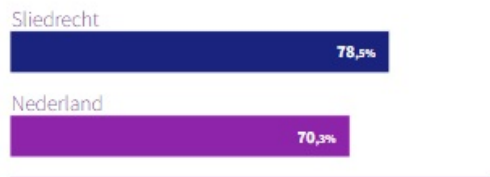
BAG/ABF | 2022

Lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

143,8 * Sliedrecht **197,7 *** Nederland

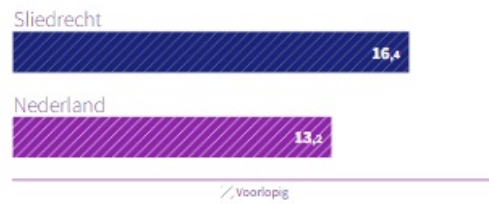
CBS | 2022 | *Voorlopig

Demografische druk

CBS | 2023

Jongeren met jeugdhulp % van alle jongeren tot 18 jaar

CBS | 2022

Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden

€ 787 Sliedrecht **€ 860** Nederland

CDELO | 2023

Jongeren met jeugdbescherming

2,1% * Sliedrecht **1,2% *** Nederland

CBS | 2022 | *Voorlopig

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

€ 888 Sliedrecht **€ 942** Nederland

CDELO | 2023

Jongeren met jeugdreclassering

Geen data Sliedrecht **0,3% *** Nederland

CBS | 2022 | *Voorlopig

Clënten met een maatwerkarrangement Wmo per 10.000 inwoners

970 Sliedrecht **700** Nederland

CBS GMSD Wmo | 2022

Het meerjarig vergelijk van bovenstaande indicatoren is te raadplegen via de website:
<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording>

Naam indicator	Peildatum	Waarde
Formatie gemeente Sliedrecht per 1.000 inwoners	1-10-2023	5,33
Bezetting gemeente Sliedrecht per 1.000 inwoners	1-10-2023	5,70
Apparaatskosten gemeente Sliedrecht per inwoner	1-10-2023	€ 354
Externe inhuur gemeente Sliedrecht (% van totale loonsom + totale kosten inhuur externen)	1-10-2023	10,98%
Overhead gemeente Sliedrecht (% van totale lasten)	1-10-2023	13,96%

